

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RADYO TELEVİZYON ve SİNEMA ANABİLİM DALI
RADYO TELEVİZYON ve SİNEMA BİLİM DALI

TÜRK TELEVİZYON DİZİLERİNDE SUÇ VE ADALET
OLGUSU: KANIT DİZİSİ ÖRNEĞİ

Merve ÖZKAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Nermin ORTA

Konya-2019

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

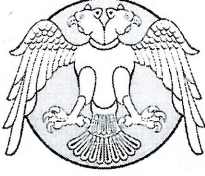

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Merve Özkan
	Numarası	104223001014
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Radio Televizyon ve Sinema / Radio Televizyon ve Sinema
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tezin Adı	Türk Televizyon Dizilerinde Suç ve Adalet Olgusu: Kanıt Dizisi Örneği

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu

Öğrencinin	Adı Soyadı	Merve Özkan
	Numarası	104223001014
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Radio-Televizyon- ve Sinema / Radyo Televizyon ve Sinema
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Dr. Öğretim Üyesi Nermin Orta
	Tezin Adı	Türk Televizyon Dizilerinde Suç ve Adalet Olgusu: Kanıt Dizisi Örneği

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “Türk Televizyon Dizilerinde Suç ve Adalet Olgusu: Kanıt Dizisi Örneği” başlıklı bu çalışma 26 /09 / 2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman/Üye	İmza
Dr. Öğr. Üyesi	Nermin Orta	
Prof. Dr.	Meral Serarslan	
Dr. Öğr. Üyesi	Nalan Ova	

ÖNSÖZ

Bu çalışmayı yapmaya başlamadan önceki süreçte, bana yardımcı olan değerli ders hocalarım Prof. Dr. Aytekin Can'a, Prof. Dr. Meral Serarslan'a, Doç. Dr. Birol Gülnar'a, Doç. Dr. Mete Kazaz'a, şu anki tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Nermin Orta'ya bana her aşamada sabırla yardımcı ve yol gösterici olduğu için teşekkürlerimi sunuyorum. Bu süreçte maddi ve manevi olarak yanımda olan anneme, babama ve kardeşlerime de desteklerinden dolayı teşekkür ediyorum.

Merve Özkan

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Merve Özkan	Numarası 104223001014
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Radyo Televizyon ve Sinema / Radyo Televizyon ve Sinema	
	Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Nermin Orta	
Tezin Adı		Türk Televizyon Dizilerinde Suç ve Adalet Olgusu: Kanıt Dizisi Örneği	

ÖZET

Suç ve adalet kavramları, televizyon programları aracılığıyla yeniden inşa edilmektedir. Haber programları, araştırma programları, diziler bu konuda suçu ve adaleti temsil yoluyla inşa eden programlar arasında dikkat çekmektedir. Suçun ve adaletin televizyonlarda temsili, genellikle işlenen bir suça karşılık adaletin yerini bulması şeklinde gerçekleşecek olay örgüsüne sahiptir. Suçu ve adaleti konu alan dizilerin birçoğunda ise adaletin her zaman hukuki bir iradeyle sağlanmadığı görülmektedir. Suç ve adalet kavramlarının en çok yer bulduğu televizyon programları ise polisiye diziler olmaktadır.

Çoğu polisiye dizide suçlularla anlaşmaya bile gidildiği görülmektedir. Bu tür polisiye yapımların yanında adaletin yasal yolla sağlanması gerektiği mesajını veren polisiye belgesel nitelikli diziler de bulunmaktadır. Bu çalışmada, polisiye belgesel türünde ele alınabilecek olan “*Kanıt*” dizisinin suç ve adaleti temsil ediş şekli incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Suç, Medya, Dizi

Öğrencinin	Adı Soyadı	Merve Özkan	Numarası 104223001014
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Radyo Televizyon ve Sinema / Radyo Televizyon ve Sinema	
	Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Nermin Orta	
Tezin Adı		Türk Televizyon Dizilerinde Suç ve Adalet Olgusu: Kanıt Dizisi Örneği	

SUMMARY

Crime and justice concepts are being rebuilt through television programs. Newcasts, research programs, serials are coming to the forefront among programs that build concepts of crime and justice through representation in this regard. Representation of crime and justice on television, has the plotline that will usually take the form of justice for a crime committed. In the most of the serials that are about crime and justice, it is seen that justice has not always been secured by a legal will. On the other hand, television programs that concepts of crime and justice take place are detective serials. As a matter of fact, it is seen that in the most of the detective serials agreements are applied. In addition to these detective productions, there are detective documentary nature serials that give the message that justice should be served in a legitimate way. In this work, the way of representation of crime and justice of the serial '*Kanıt*' which can be considered as the type of detective documentary will be examined.

Keywords: Crime, Media, Serial

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	ii
TEZ KABUL FORMU	ii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
SUMMARY	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM-MEDYA, SUÇ VE ADALET	3
1.1. Suç Kavramı	3
1.1.1. Suç Kavramı ve Teorileri	7
1.1.1.1. Sosyal Yapı Teorileri	11
1.1.1.2. Sosyal Süreç Teorileri	13
1.1.1.3. Sosyal Çatışma Teorileri	14
1.1.2. Suç Türleri	16
1.1.2.1. Şahsa Karşı Suçlar	17
1.1.2.2. Mala Yönelik Suçlar	19
1.1.2.3. Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar	20
1.1.2.4. Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar	20
1.1.2.5. Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar	20
1.1.2.6. Bilişim Suçları	21
1.1.3. Adalet Kavramı	22
1.1.3.1. Adalet ve Toplum	22
1.1.3.1. Adalet ve Hukuk	24
İKİNCİ BÖLÜM-MEDYADA SUÇUN VE ADALETİN TEMSİLİ.....	30

2.1.Temsil Kavramı	30
2.2.Televizyon Dizilerinin Tarihçesi	39
2.2.1.Türkiye’de Diziler	41
2.2.1.1. Polisiye Diziler.....	45
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM-KANIT DİZİSİNİN SUÇ VE ADALET KAVRAMLARINI	
ELE ALIŞI.....	50
3.1. Metodoloji	50
3.1.1. Problem.....	50
3.1.2. Amaç	50
3.1.3. Önem	51
3.1.4. Varsayım.....	51
3.1.5. Yöntem	51
3.1.6. Sınırlılıklar	52
3.1.7. Evren ve Örneklem	52
3.2. Bulgular ve Yorum	52
3.2.1. Dizinin Künyesi ve Konusu.....	53
3.2.1.1. Dizinin Konusu	54
3.2.1.2. Olayların Geçtiği Yerler	54
3.2.2. Dizi Karakterleri	54
3.2.2.1. Başkomiser Orhan.....	54
3.2.2.2. Komiser Selim	55
3.2.2.3. Labaratuvar Görevlisi Zeynep	55
3.2.2.4. Sevil Atasoy.....	55
3.2.3. Bölümlerin Kısa Özetleri.....	56
3.2.4. Kanıt Dizisine İlişkin İçerik Analizi	72
3.2.4.1. Dizide En Çok Görülen Şiddet ve Cinayet Yöntemleri	72
3.2.4.2.Dizide Görülen Cinayet Sebepleri	76

3.2.4.3.Olayın Geçtiği Mekânlar	80
3.2.4.4.Katillerin Kimliği ve Maktullerle Yakınlık Dereceleri	81
3.2.4.5. Vaka Çözümünde Adaletin Sağlanmasına Yönelik Başvurulan Yöntemler.....	86
3.2.4.6. Suçlulara Ulaşırken Kullanılan Yöntemler.....	87
3.2.4.7.Öldürme Eylemi Sırasında Eylemin Anlatım Şekli	88
3.2.4.8. Dizide Adalet Olgusunu Sağlamak İçin Suçlulara Verilen Cezalar ..	95
SONUÇ.....	99
KAYNAKÇA.....	102

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo-1: Cinayet İşleme Yöntemleri ve Kullanılan Araçlar.....	72
Tablo-2: Dizide görülen cinayet sebepleri.....	76
Tablo-3: Katillerin Kimliği ve Maktullerle Yakınlığı.....	82
Tablo-4: Katillerin Maktullerle Yakınlık Derecesi ve Vaka Sayıları	84
Tablo-5: Suç Anının Sahneye Yansıma Şekilleri	91
Tablo-6: Katillerin İşledikleri Suçlar ve Aldıkları Cezalar	96

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil-1: Dizinin Künyesi	53
Şekil-2: Ahmet Emin'in Öldüğü Sahne (Kesici/Delici Aletle Yaralama).....	56
Şekil-3: Olay Yeri İnceleme	74
Şekil-4 Kafaya Sert Cisimle Vurarak Öldürme	75
Şekil-5: Olayların Geçtiği Mekânlar ve Kullanım Oranı	80
Şekil-6: Katillerin Yakınlık Derecelerinin Yüzdelik İfadesi	83
Şekil-7: Öldürme Eyleminin Anlatımı	89
Şekil-8: Delici Cisimle Öldürme Sırasında Ekranda Görülen Kanlı Buz Kıracağı ...	89
Şekil-9: İkinci Bölümde Ada'nın Bahçıvan Tarafından Boğularak Öldürüldüğü Sahne	90
Şekil-10: Sibel'in Kocasıyla Karşılaşması	92
Şekil-11: Sibel'in Egzoz Gazından Zehirlenmeden Önceki Son Halleri	92
Şekil-12: Sibel'in Ölü Bulunduğu Sahne	92
Şekil-13: Ateş'in Ormanda Vurularak ölmeden Önceki Son Görüntüsü	94
Şekil-14: Ateş'in Ormanda Ölü Bulunması.....	94
Şekil-15: Ölü Bedene Yakın Plandan Bakış	94
Şekil-16: Serkan'ın Ölü Bedenine Tepeden Bakış.....	95

GİRİŞ

Televizyon, belli anlamları farklı program senaryoları ve kurgular yardımıyla temsil eder. Suç ve adalet kavramları da televizyon programlarında yer alan çeşitli öykülerle bu farklı temsil şekillerinden payını almaktadır. Polis soruşturmasını konu alan diziler ve çeşitli reality showlar, haber programları suç ve adalet kavramlarını sıklıkla temsil etmektedir. Burada suç ve adalet kavramları ilgi çekici öğeler olarak ön plana çıkmaktadır.

Suçlunun yakalanıp yakalanmayacağı, ne kadar ceza alacağı gibi konular, izleyici tarafından merak edilir. Bu amaçla polisiye diziler ve diğer dizi türleri içinde işlenen polisiye senaryolar, büyük ilgiyle takip edilir. Bu dizilerde tempo her zaman yüksek tutulmaya çalışılır. Dizilerin devamlılığı için temponun her bölümde aynı şekilde sürmesi, her bölümün izleyici tarafından izlenmek istenmesi önemlidir.

Televizyon izlemek, herhangi bir çaba gerektirmeyen, izleyicilerin izledikleri şeyden keyif almasını sağlayan bir eylemdir. Üzerine kafa yormayı bile gerektirmeyen çoğu program, merak unsurunu kullanarak izleyicinin dikkatini canlı tutmayı başarır. Bu merak unsuru, dizilerde daha ön plana çıkar. Bir sonraki bölümde ne olacağını merak eden izleyiciler, her bölümü merakla bekleyebilirler. Bu süreç dizi temposu bozulmadığı sürece devam etmeye meyillidir.

Çoğu televizyon dizisi, suçu ve adaleti temsil ederken her zaman hukukun üstünlüğünü vurgulamayabilir. Örneğin bir mafya dizisinde kötü karakteri temsil eden kişilerin iyi karakteri temsil eden kişilerce öldürülmesi yaygındır. Bu durumda kötülerin cezalandırılması gerektiği mesajı ön plandadır. Diğer bir deyişle ön plana çıkan mesaj, adaletin kötülerin cezalandırılması şeklinde sağlanacağıdır. Bunun hukuki yollarla olup olmaması önemsizdir. Ancak belgesel tadında çekilmiş, bilimsel verilerden yararlanan çeşitli polisiye yapımlarda, suç ve adalet kavramları hukukun üstünlüğü vurgulanarak temsil edilir.

Yukarıda bahsettiğimiz olgulardan hareketle çalışmamızın konusunu “Türk Televizyon Dizilerinde Suç ve Adalet Olgusu” oluşturmaktadır. Bu başlık altında

televizyonda suç ve adalet kavramlarının nasıl ele alındığı ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu kapsamda ise çalışmamızın evrenini “*Kanıt*” dizisi oluşturmaktadır. Normalde 100 bölümden oluşan dizinin tamamının incelenmesi zaman ve kapsamın kısıtlı olması nedeniyle mümkün değildir. Dizinin bütün bölümleri farklı bir cinayet vakasını ele almakta ancak vakayı çözme noktasında her bir olay için benzer adımlar takip edilmektedir. Bu nedenle dizinin ilk 20 bölümü içerik analizi yapılarak incelenecektir. “*Kanıt*” ın ilk 20 bölümü çalışmamızın örneklemini temsil etmektedir. “*Kanıt*” dizisinin suça ve suçluya yaklaşımı, diğer suç ve polisiye dizilerinden ayrılmaktadır. Dizinin fark yaratan en önemli özelliği ise bilimsel bulgular üzerinden bir suçun nasıl aydınlatılabileceği ve istenirse her suçun açığa çıkabileceği vurgusudur. Bu noktada dikkatimizi çeken kısım, toplum içinde var olan şiddetin ve suçun dizide de yer alması, ancak suçlunun cezasını yasal yolla bulması gerektiği mesajıdır. Bu mesaj, zaman zaman sahne aralarında konuşmalar yapan Sevil Atasoy tarafından, zaman zaman oyuncuların replikleri aracılığıyla verilmektedir. Yapacağımız içerik analizi yanında başvuracağımız diğer yöntem ise suç ve adalet olgusunu daha iyi anlatabilmek adına literatür taraması olacaktır. Literatür taraması kısmında suçun ve adaletin televizyondaki temsili ve inşası üzerinde durulacaktır.

Çalışmamızın problemini televizyon dizilerindeki adaleti sağlama anlayışı oluşturmaktadır. Bu durum gerekçe gösterilerek işlenen suçların polisiye televizyon dizileri içinde nasıl ele alındığı anlaşılabilecektir. Ancak bu yapılırken diğer polisiye içerikli dizilerden farklı bir tutuma sahip olan “*Kanıt*” üzerinden suç ve adalet olgusu işlenecektir. Bu kapsamda çalışmanın birinci bölümünde suç ve adalet kavramlarının üzerinde ayrıntılı olarak durulacaktır. Ayrıca çalışmanın literatür taraması kısmında temsil kavramından yola çıkılarak suçun ve adaletin televizyonda nasıl ele alındığı konusuna dikkat çekilmek istenmiştir. Bunun yanında yapılan içerik analizi ile suç ve adalet kavramlarının temsili ortaya konmaya çalışılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

MEDYA, SUÇ VE ADALET

Çalışmamızın birinci bölümü, suç kavramına dair açıklamalar ve farklı suç teorileri hakkında bilgiler içermektedir. Suç türleri konu başlığı altında, işlenen suçların niteliğine göre sınıflandırılmasına yer verilmiş; medya ve suç başlığı altında suçun medyayla olan ilişkisi irdelenmeye çalışılmıştır. Adalet kavramı başlığı altında ise adaletin farklı teorisyenlerce ve felsefecilerce yapılan tanımlarına yer verilmiş, hukuksal adalet üzerinde durularak, devlet eliyle sağlanan adaletten bahsedilmiştir.

1.1. Suç Kavramı

Suç, insanlık tarihi kadar eski bir kavramdır. İnsanlık var olmaya devam ettiği sürece mutlaka suç da insanlıkla beraber devam edecektir. Suç kavramı, ilk bakışta mahkemeyi ve polisi ilgilendiren bir olgudur. Ancak arka planda her zaman toplumsal vakalar yer almaktadır ve işlenen her suç, toplumu ilgilendiren ciddi bir olaydır. Bu nedenle devlet kavramı, ilk ortaya çıktığı andan itibaren toplumların önemli iki beklentisi olmuştur. Bu beklentiler, adalet ve güvenlidir. Toplumu oluşturan bireyler, devletten güvenlik ve adalet hizmeti beklemektedirler. Güvenliği ve adaleti sağlayamayan devletler, toplumsal düzeni sağlama konusunda başarısız olurlar. Suç kavramı ise güvenliği ve adaleti doğrudan etkileyen bir sorunsaldır. Suç hakkında birçok tanımlama yapılmıştır ve kültürden kültüre değişiklik göstermesine rağmen suçun evrensel olduğu düşünülmektedir. Suçun topluma zarar veren bir eylem olduğu bilinmekle birlikte suç, kanun koyucu tarafından tehlikeli olduğu kabul edilen bir olgudur (Dönmezer, 1994:207).

Suç kavramı, toplumların gereksinimlerine göre tarih sürecinde şekil almıştır. Suçların algılanış biçimi, toplumun o anki ihtiyaçlarına karşılık vermesine göre şekillenmiştir. Hukuksal bakımdan suç ise devletin hukuk düzeni içinde kendisine netice ve yaptırım olarak ceza konulmuş eylemdir. Bu eylem şu şekilde ifade edilmektedir (Balo, 1995: 22):

“Suç sayılan bu eylem, ceza yasasının ihlali değil, ceza yasası ile korunan kuralların ihlal edilmesidir. Suçun unsurları ve koşulları göz

önünde tutulduğunda suçun; isnat yeteneğine sahip bir kişinin, kusurlu iradesinin yarattığı icrai ve ihmali bir hareketin meydana getirdiği; kanunda yazılı tipe uygun, hukuka aykırı ve yaptırım olarak bir cezanın uygulanmasını gerektiren eylem olduğu görülmektedir.”

Suç, evrensel, genel ve sosyal bir olgu olup, içinde meydana geldiği toplumun şartlarına ve bulunulan zamana göre bazı özellikleri içermektedir ki bu da normaldir. Suçlular toplumların sosyal, ekonomik ve manevi şartlarına göre şekillenmişlerdir. Bu nedenle suçluluğa psikolojik, sosyolojik, ekonomik ve hukuksal yönleri kapsayacak bir anlayışla bakmak gerekmektedir (Balo, 1995: 22). Bunun için de öncelikle suçun tanımına yer vermek yerinde olacaktır.

Ceza Hukuku'na göre suç, yasanın cezalandırdığı harekettir (Yavuzer, 1996: 66). Suç, TDK Türkçe sözlükte ise “yasaya aykırı davranış ya da davranışlar” şeklinde ifade edilmektedir (1992: 1344).

Bu tanıma paralel olarak Paul Lutz, suçlu kavramını, Ceza Yasası'na göre suça neden olan bir kabahat işlemiş birey, şeklinde ifade etmektedir. Hukuksal açıdan yalın olan bu tanım, nitelik ve nicelik yönünden birbirinden farklı olguları kapsamaktadır. Örneğin, aç kalan ve yanında hiç parası olmadığı için yiyecek bir şeyler çalmak zorunda kalan kişi suç işlemiş olur. Ancak bir kişinin malını gasp etmek için onu öldürmek daha büyük bir suç sınıfında yer alır (Akt. Yavuzer, 1996: 66).

Suç, “toplumsal huzur ve barışı, düzeni bozan bir eylem” (Bayraktar ve ark. 1990: 45) ya da toplumsal düzenin devamı açısından korunması gereken hukuki değerlere karşı açık ve bilinçli bir hal (kast) veya özensizlik (taksir) niteliği taşıyan insan davranışlarıdır. Bu davranışların suç olarak nitelendirilmesi için ise mutlaka kanunla düzenlenmesi gerekmektedir (Ertuğrul ve Turpçu, 2011: 137).

Suç, hukuki ve ahlaki kuralların çiğnenmesi anlamına gelmektedir. Bu anlamda suç, toplumdaki hukuk düzenini bozduğu için yasalar tarafından yasaklanmış eylemlerdir. Burada önemli olan ise işlenen suçun büyüklüğü ve ortaya çıkardığı sonuçlardır. Aç kaldığı için hırsızlık yapan kişi de suç işlemiştir. Ancak burada açlık faktörünün onu buna mecbur etmesi, suçu hafifleten bir sebep olabilmektedir. Bunun

yanında bir başkasına ait olan malı çalarak bunun üzerinden geçim sağlamaya çalışan biri için işlenen suç daha büyük kabul edilmektedir. Değişen dünya düzeninin etkileri, pek çok alanda kendini gösterirken, evrensel ahlak değerleri ve bu değerlerde yaşanan çeşitli olumlu olumsuz olgular yeni yaklaşımların ve yöntemlerin kullanılmasını gerekli kılmıştır. Bütün bu ifadelerden yola çıkarak söyleyebiliriz ki: suç kavramı hukuksal bir olay olduğu kadar toplumsal da bir olaydır. Suç, çeşitli etkenlerin ortaya çıkardığı uygunsuz sosyal ortamların doğurduğu bir olgudur. Suç, toplumdan topluma farklılık gösterdiği gibi aynı toplum içinde de farklılıklar gösterebilir. Örneğin bir toplumda suç olan davranış başka bir toplumda suç olmayabilir. Bunun yanı sıra aynı toplumda bir zamanlar suç sayılan davranış, zaman geçtikçe suç olmaktan çıkabilir (Alacakaptan, 1975: 4).

Suçun toplumsal ve ahlaki bir boyutu bulunsa da aslında bir eylemin suç sayılması hukuk kurallarınca düzenlenmiştir (Çevik, 2016: 13; Oktaylar, 2015: 29). Bu sebeple Türk Ceza Kanunu'nda açıkça suç olduğu belirtilen herhangi bir eylemin bilinmemesi de suç işleyen kişinin mazereti sayılamaz. Yani hiç kimse bilmiyordum, bahanesiyle işlediği suçun cezasını çekmekten de kurtulamaz¹

Ceza hukukunda suçun oluşmasına yönelik belli başlı hükümler arasında suç unsurları da önemli bir yere sahiptir. Buradan hareketle suçun unsurlarını gruplar halinde ifade etmek ve açıklamak önem arz eder. Suçun unsurları (Çevik, 2016: 13; Oktaylar, 2015: 29):

- i. Kanunilik
- ii. Kanuna aykırılık
- iii. Maddi Unsur
- iv. Manevi Unsur olmak üzere 4'e ayrılır.

Kanunilik, suç kabul edilen eylem için kanunda bir yaptırım öngörülmesi durumuna verilen isimdir (Çevik, 2016: 13; Demirbaş, 2017: 208; İhtiyaç Yayıncılık, 2016: 11; Oktaylar, 2015: 29; Özlü, 2010: 10). Yasada suç olarak kabul edilmeyen bir eylemin kimse için suç sayılamayacağı da ayrıca suçun kanunilik unsuru için

¹ (bknz) TCK, madde 4-(1) Ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılamaz.

ifade edilmektedir. Kanunsuz suç olmayacağı vurgusu yanında yapıldığı tarihte suç kabul edilmeyen hiçbir eylem için de kişilerin ceza alamayacağı belirtilmektedir (Aybay ve ark., 2015: 206, 207).

Kanunda suç olarak kabul edilmiş ve yapılması onaylanmayan bir eylemi hayata geçirmekten dolayı suçlu kabul edilme durumu, suçun kanuna aykırılık ilkesini oluşturur (Aybay ve Ark., 2015: 209; Çevik, 2016: 13; Demirbaş, 2017: 208; Dönmezer ve Erhan; 2016: 23; Oktaylar, 2015: 29). Suçun kanunla düzenlenmesi ve kanuna aykırılık iki ayrı suç ögesi olarak kabul edilir. Ancak maddi ve manevi unsur da kendi içinde farklı ögeleri barındıran önemli suç unsurları kabul edilir.

Maddi unsur kendi içinde 3 ayrı ögeden oluşur. Bunlar arasında hareket, sonuç, nedensellik bağı yer alır. Hareket, kanunda suç olduğu bildirilen bir eylemi gerçekleştirme durumudur (Çevik, 2016: 13; İhtiyaç Yayıncılık, 2016: 11; Oktaylar, 2015: 29; Özlü, 2010: 10). Bir suçun oluşabilmesi ancak dış dünyada gerçekleşecek bir eyleme bağlıdır (Demirbaş, 2017: 208). Hareket de kendi içinde ikiye ayrılır. İcra ve ihmal, suç oluşumunda hareket ögesi içinde değerlendirilen iki ayrı faktördür. İcra, kişinin bir fiili gerçekleştirmesinden ihmal ise yapması gerekeni yapmamasından doğan suç ögeleri olarak kabul edilir. Nedensellik bağı da dış dünyada oluşan sonuç ile hareket arasında bulunan bağlantıdır (Aybay ve ark., 2015: 208; Çevik, 2016: 13; İhtiyaç Yayıncılık, 2016: 11; Oktaylar, 2015: 29; Özlü, 2010: 10). Bir silahla gerçekleştirilen kasten yaralama suçunu maddi unsur açısından şu şekilde inceleyebiliriz: Tetiği çekmek icrai hareket, kişinin yaralanması sonuç, yaralanma ile tetiğin çekilmesi arasındaki ilişki ise nedensellik bağı olarak ifade edilebilir.

Suçun maddi unsurlarını kısaca açıkladıktan sonra manevi unsurlarını da kısaca açıklamak yerinde olacaktır. Manevi unsur kendi içinde 2 ayrı öge taşır. Bunlar, kast ve taksirdir. Kast, suçu işlerken kişinin bilinçli ve isteyerek hareket etmesi durumudur. Taksir ise öngörülemeyen, aslında istenmeyen ama sonucunun suç doğurduğu durumlara ya da eylemlere verilen isimdir (Çevik, 2016: 13; Demirbaş, 2017: 208; İhtiyaç Yayıncılık, 2016: 11; Oktaylar, 2015: Özlü, 2010: 10). Silahla yaralama eylemi örneğinde olduğu gibi kast, kişinin davranışı bile isteye

gerçekleştirmesini yani kişinin niyetini ifade eder. Kişi, silahı ateşlediğinde karşısındakinin yaralanacağını öngörür ve bu sonucun gerçekleşmesini ister. Taksirde ise kişi bizzat sonucun gerçekleşmesini istemediği halde gerçekleştirdiği kusurlu eylem neticesinde suç gerçekleşir. Örneğin Melahat Hanım camının önüne dizdiği saksılardan birini yanlışlıkla aşağı düşürür. Saksı, bu sırada aşağıdan geçmekte olan Hilmi Bey'in kafasına isabet eder. Melahat Hanım'ın Hilmi Bey'i yaralama kastı yoktur. Ama sonuçta düşen saksı Hilmi Bey'in beyin kanaması geçirmesine sebep olur. Bu durumda oluşan suçun manevi unsuru taksirdir

Kanunda suç olarak belirtilen eylemler ve bunların cezaları yer almaktadır. Ancak bizim özellikle üzerinde duracağımız suç türleri; vücut dokunulmazlığına karşı suçlar şeklinde olacaktır. Bu suçlara yönelik çeşitli cezalar, Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenmiştir. Suçların cezalandırılması ile ilgili detaylar adalet ve hukuk kısmında ele alınacaktır.

1.1.1. Suç Kavramı ve Teorileri

Suç, kanunda düzenlenmiş ve toplum için zararlı olduğu bildirilen bir eylem olarak nitelendirilmiştir. Ancak suçun ortaya neden çıktığı, toplumda nasıl sonuçlar doğurduğu gibi tartışmalar zamanla suç teorilerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Birçok farklı teorisyen, suçu kendilerine özgü şekillerde tanımlamışlardır. Marshall da bu isimlerden bir tanesidir.

Marshall'ın Sosyoloji Sözlüğü'nde suç: "Kişisel alanı aşır kamusal alana giren ve yasak olan kural ya da yasaları çiğneyen, buna bağlı olarak meşru cezaların ya da yaptırımların uygulandığı ve devlet ya da yerel bir kuruluş olması fark etmeksizin kamusal bir otoritenin müdahalesini gerektiren fiiller..." olarak tanımlanmaktadır (Marshall, 1999: 702). Suçun çok yönlü bir kavram olduğu düşünülür. Bu nedenle birbirinden farklı birçok teori de ortaya çıkmıştır.

Suç olgusunun hukuki, kriminolojik, sosyolojik, psikolojik, dini ve ahlaki yönlerden de incelemesi yapılmıştır. Bu kapsamda suç:

- i. Kanunun ihlal edilmesi bakımından hukuki,

- ii. Hangi davranışların suç olduğunun belirlenmesi açısından kriminolojik,
- iii. Topluma zararlı kabul edilmesi açısından sosyolojik,
- iv. Bireysel bir davranış olması açısından psikolojik,
- v. Dini kurallara aykırı düşmesi açısından dini,
- vi. Ahlaki kurallarla çelişmesi açısından ahlaki bir kavramdır (Tufan, 2001: 6).

Suç, her zaman adaletle ilişkili olarak tanımlanmıştır. Adil olanın dışında kalan kısım “suç” şeklinde nitelenmiştir. Suç olgusu ve suçluluk kavramlarını açıklayan birçok teori bulunmasına rağmen, genel itibarıyla bütün teoriler, bireysel ve sosyolojik temelde olmak üzere iki ana grupta toplanmıştır. Suçu sosyolojik temelde açıklayanlar; onu, toplumsal koşulların bir nedeni olarak kabul ederken, bireysel temelde açıklayanlar; suçun daha çok kişilik yapıları ve bireyin zekâsıyla ilişkisini ele almıştır. (Bağlı ve ark., 2002: 100). Bireyleri suç işlemeye iten nedenleri bireysel, biyolojik, sosyolojik olarak üçe ayırmak mümkündür.

Suç davranışını açıklamaya yönelik geliştirilen ilk teorilerden olan bireysel teoriler: klasik ekol, neo-klasik ekol, pozitif ekol, coğrafi ekol olmak üzere dört alt başlık altında incelenmektedir. Klasik ekol; farklı bir deyişle faydacı ekol, 18. Yüzyıl’ın ortalarında suça ilk defa bilimsel bir yaklaşım sergilemiştir. Klasik ekol, temel olarak bireylerin kendi faaliyetlerinin sonuçlarını tarttıktan sonra suç işledikleri varsayımına dayanmaktadır. Cesare Beccaria ve Jeremy Bentham bu ekolün önde gelen temsilcilerindendir (İçli, 2001: 70).

Klasik görüşe göre kişiler, suç işlemek dâhil olmak üzere her türlü faaliyette bulunabilir. Bireyin davranışlarının ancak ceza korkusu ile dizginlenebileceği savunulmuştur. Klasik kriminologlara göre bireyler, istediklerini elde etmek için yasal olan ya da olmayan herhangi bir yolu seçebilmekte özgürdürler. Bentham’a göre suç kavramına baktığımızda, o suçu her zaman soyut olarak görmüştür. Yine Bentham’a göre ceza uygulaması kişiye zarar veren bir yol olmakta, fakat cezanın varlığı insanların daha kötüsünü yapmalarına engel teşkil etmektedir. Bentham’a göre cezanın dört tane amacı vardır. Birinci amacı suçları önlemek, ikinci amacı suçu önleyemediği zaman suçluyu daha hafif suç işlemeye ikna etmek, üçüncü amacı bir

suçlunun gereğinden fazla güç kullanmamasını garantilemek ve dördüncü amacı ise suçu minimum maliyetle kontrol etmektir (İçli, 2001: 70).

Neo-klasik ekole göre, ceza suçluya değil suça uygun olmalıdır. Bu durumun bir sonucu olarak, klasikçilere ağır eleştiriler getirmişlerdir. Neo-klasikler, klasikleri fazla sert olmalarıyla eleştirmişlerdir. Neo-klasikçilere göre 7 yaşın altındaki çocuklara ceza uygulanmamalıdır çünkü onlar henüz yeterli düşüncelere sahip değildirler ve cezai sorumlulukları yoktur. Aynı şekilde zihinsel engellilerin suçları da cezalandırılmamalıdır onlar da sağlıklı düşünme yetisinden yoksundur. Bu sebeplerle klasikçilere ağır eleştirilerde bulunmuşlardır (İçli, 2001, 70,71).

Pozitif ekole göre insan faaliyetleri fertlerin kontrolleri dışındaki güçler tarafından belirlenmiş, suçlu davranış ise biyolojik, psikolojik ve sosyal faktörlerin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. 19. Yüzyıl'ın ortalarında bilim insanları suç nedenlerini pozitivist bir yaklaşımla incelemişlerdir. Pozitivistler diğer görüşlerin aksine suçlu davranışları psikolojik, biyolojik, sosyal faaliyetlerin bir sonucu olarak ele almışlar ve incelemişlerdir. Neo-klasikçiler gibi Pozitivistler de cezanın, suçluya değil suça uygun olması gerektiğini belirtmiştir ve onlar, deneysel araştırmaya oldukça önem vermişlerdir. İlk defa suçluyu bilimsel anlamda incelemeyi gündeme getirmeleri açısından önemli bir adım atmışlardır. Ayrıca suçun önlenmesi için çeşitli tedbirler alınması gerektiğini savunmuşlardır. Coğrafi ekole göre suç, sosyal koşulların ve içinde yaşanan coğrafi etmenlerin suçlu davranışı üzerinde etkili olduğu görüşüne dayanmaktadır. Onlar, hava değişimlerinin, ısının veya yağmurun suçluluk ile alakalı olduğunu savunmuşlardır. Hava olaylarının insan psikolojisindeki yansımalarını konu almışlar ve araştırmalarını doğa olayları üzerine yapmışlardır (İçli, 2001: 72).

Biyolojik teoriyi savunanlar ise suçlu profilini, fiziksel özellikler üzerinden değerlendirmişlerdir. Tarih boyunca insanlar fiziksel durum ve şekil bozukluklarının bireylerin şeytani ve kötü özellikleri olduğunu düşünmüşlerdir. Ortaçağ yasalarında, suçlu kişilerin arasından değerlendirme yapılacaksa en çirkin olan kişinin suçlu olma ihtimalinin yüksek olduğu belirtilmektedir. O dönemde, suçlu olarak doğma ve çeşitli fiziksel bozuklukları sergileme sadece bilimsel değil, edebi yazılarda da

kendini göstermiştir. İlk biyo-kriminologlar, kafa ve vücut şekli ile ilgiliydiler. Lavater gibi fizyonomistler suçluların yüz özelliklerini inceleyerek burun, kulak, göz şekillerinin ve onların yerleşimlerinin anti-sosyal davranışla ilişkisi olup olmadığını belirlemeye çalışmışlardır. Gall ve Spurzheim gibi prenolojistler ise, iskelet şekli ve kafadaki çıkıntıları inceleyerek bu fiziksel özelliklerin suçlu davranışla ilişkisi olup olmadığını incelemiştir. Biyolojik teoriler, suçluların biyolojik ve genetik bakımdan birbirilerinden farklı olduğunu ve bu yapıların farklılıklarının bireyleri suç işlemeye yatkın hale getirdiğini belirtmektedir (Kulaksızoğlu, 1998: 33).

Biyolojik teoriye göre suçluların organik yapıları, kalıtsal olarak normalden farklıdır ve suçlular organizmalarındaki biyolojik bozukluklardan dolayı suç işlemektedirler. Bugüne kadar biyolojik temelli birçok araştırma yapılmıştır. Kimi zaman insanların avuç içlerindeki çizgiler okunarak, kulak kıvrımlarını, yüzlerini, kafatasındaki girintileri ve çıkıntıları incelenerek çeşitli insan davranışları araştırılmıştır. Kriminoloji literatüründe, biyolojik determinizm olarak bilinen bu çalışmalarla pozitivist kriminolojinin temelleri atılmıştır. Biyolojik suç teorileri denildiğinde ilk akla gelen isim Lombroso'dur. Lombroso, 300 mahkûm ve asker üzerinde yaptığı araştırmada insanların, uzuv ölçülerini tespit ederek bu insanlardaki uzuv ölçülerinin olması gerekenden farklı olduğunu savunmuştur. Lombroso'ya göre suçlu olan insanlar, daha ilkel görüntüye sahiptir. Bu tip insanlar daha güçlü, köpek dişleri daha sağlam, daha kıllı yapıdadır. Lombroso bu tip kişileri "Atavistik Adam" şeklinde nitelendirmiş ve bu kişiler için evrimini tamamlayamamış şeklinde açıklamalar yapmıştır. Ona göre evrimini tamamlayan kişilerin suç işlemesi için bir sebep yoktur. Lombroso'nun teorileri Avrupa'da uzun yıllarca kabul edilmiş ve buna saygı duyulmuştur. Lombroso'ya göre dört tip suçlu vardır. Bunlar doğuştan suçlular, deli suçlular, tesadüfi suçlular, hırs sebebiyle suçlu olanlardır. Lombroso sadece biyolojik değil, psikolojik çalışmalara da yer vermiştir. Ona göre suçlu, ahlaktan ve vicdandan yoksun bir varlıktır. Bazı suçlular, sadece birini öldürmek için cinayet işleyebilmekte hatta bundan zevk alabilmekte ve cesedine bile işkence yapabilmektedir. (Kulaksızoğlu, 1998: 34, 35).

Biyolojik teoriler içinde en iyi bilineni Glueckler'in teorisidir. Teoriye göre, suçlular arasında atletik, adaleli, mezomorfik tip erkek çocuklara suçlu olmayanlara göre daha çok rastlanmışlardır. Yasaları ihlal edenlerin %60,1'inde suç işlemeyenlerin de %30,7'sinde mezomorfik tip tespit edilmiştir (Saran, 1968: 44).

Yapılan araştırmalarda kişiyi, suç işlemeye sevk eden bir genin varlığına rastlanmamıştır. Ancak, vücudun fihristi konumunda bulunan genlerin doğrudan değil de dolaylı olarak kişileri etkilediğinden söz edilebilmektedir. Genler, kişinin gelişim sürecini etkilemesi nedeniyle çevresel faktörlerden ayrılmaktadır. Bunun yanında, gerek çevrenin gerekse genlerin kişiler üzerinde etken rol oynadığı ve her ikisinin de kişi için olmazsa olmaz bir koşul olduğu tespit edilen gerçektir. Şimdiye kadar yapılan araştırmalar, çocuk suçlularda biyolojik nedenlerin ana faktör teşkil etmediği görüşünde birleşmektedir (Doğan, 1990: 120).

Bireyin içinde bulunduğu koşullar da onların psikolojileri ve tercihleri arasında etkilidir. Bu koşullar arasında yer alan savaş, deprem, doğal felaketler gibi vakaların insanların psikolojilerini derinden etkilediği vurgulanmaktadır. 19. ve 20 yüzyıllarda ortaya atılan bu görüşe göre bireyler, yaşadıkları olumsuzluklar nedeniyle suç işlemeye eğilim gösterebilmektedir. Sosyolojik teoriler, suçlu olma durumunu bireyin içinde yaşadığı topluma/çevreye bağlı olarak sosyal yapılar, sosyal süreçler ve sosyal çatışmalar açısından açıklamaktadır (Akpınar, 2014: 40).

Yukarıda yer alan suç teorileri, kişilerin suç işleme sebepleri üzerinde yoğunlaşmıştır. Her bir teori kendi içinde suçun nedenlerini farklı şekillerde ifade etmektedir. Sosyal yapı teorileri de suçun nedenlerine yönelik yapılan toplumsal araştırmaları konu almaktadır.

1.1.1.1. Sosyal Yapı Teorileri

Sosyal yapı teorileri, suçu sosyo-ekonomik yönden alt sınıf içinde yaşayan bireylerin, içinde bulundukları ortama uyum sağlamaları açısından değerlendirmektedir. Bu teoriler, günümüzde üst ve orta sınıf suçluluğunu da amaçlamakla beraber aslında ilk defa alt sınıf çetelerini (gang) açıklamak için ortaya atılmıştır (İçli, 2001: 80).

Sosyolojinin kurucularından biri olan Emile Durkheim, kriminolojiye önemli katkılar sağlamıştır. Suçun nasıl ortaya çıktığı ve suçun toplum eylemleriyle nasıl ilişkili olduğu konusundaki sorular Durkheim'in çalışmalarıyla cevaplanmaya başlanmıştır. 19. Yüzyılın suç ve sosyal faktörler arasındaki ilişki ile ilgilenen bilim insanlarından çağdaş kriminolojiyi en çok etkileyen Durkheim olmuştur. Durkheim'e göre, bir eylemin suç sayılması için ceza tepkisiyle karşılaşması gerekir. Hemen hemen bütün kriminologlar, suçu patolojik bir olgu olarak kabul etmektedirler. Buna katılmayan Durkheim, suçu evrensel bir olgu olarak görmektedir. Suçun fonksiyonel ve sosyal değişme için gerekli olduğunu ifade eden Durkheim'e göre suç, mevcut normların bir ürünüdür (İçli, 2001: 82). Ayrıca suç, farklı yaş grupları tarafından gerçekleştirilebilecek olan bir eylemdir. Çocuklar, gençler ve yetişkin insanlar, her yaş grubunda suç işleyebilmektedir. Özellikle de bazen çocukların suç işlemesi yetiştiği çevre tarafından kabul görmektedir. Albert Cohen'in yaptığı araştırma tam da çocuk suçluları konu almaktadır.

1955 yılında Albert Cohen, "Suçlu Çocuklar" isimli bir araştırma yayınlamış ve çocuk suçluluğunun alt kültürünü açıklayarak konuya yeni bilimsel bir bakış açısı kazandırmıştır. Albert Cohen'e göre suçlu olan çocuğun davranışları, kendi alt kültürüne göre doğru sayılmaktadır. Bu çocuğun davranışları ise genel kültür değerlerinde yanlış olarak nitelendirilmektedir (Akt., Akçay, 2011: 150).

Egemen olan genel kültüre ters düşen bu alt kültürler, okul standartlarının farklı olması, çocuk yetiştirmedeki değişik tutumlar ve ebeveynlerin çocuklarından farklı beklentilerinden kaynaklanmaktadır. Cohen'e göre çocuğun ailesinin bulunduğu sosyal sınıf, o çocuğun hayatı boyunca karşılaşacağı zorlukları belirlemektedir. Alt sınıftan bir çocuğun orta sınıfa geçebilmesi için oraya kendini kabul ettirmesi gerekmektedir. Ailesinin sosyal sınıfından ötürü bunu başaramayan çocuk, orta sınıfa geçmek için çetelere bulaşıp kendi sistemleriyle bunu başarmaya çalışmaktadır (Akt., Akçay, 2011: 153).

David Matza ve Gresham Sykes'in çocuk suçlu kavramı ile ilgili "nötrelleştirme teknikleri" teorisi bir anlamda sosyal süreç teorileri arasında sayılabilir. Fakat sosyal yapı analizi içerdiği için Matza ve Sykes'in teorileri aslında bir sosyal yapı teorisidir.

Onlara göre, suçlular, suç işlemede etkili olan teknikleri, değerleri ve tutumları öğrenmekten çok, yasal olmayan çerçeveler arasında rahatça gidip gelmeyi öğrenmektedir. Onlara göre, suçlu alt kültürü, işlediği suçu rasyonelleştirebilmesi açısından, kişiye gerekli tüm olanakları sağlamaktadır. Başka bir ifade ile nötrleştirme teknikleri, kişilere normal davranışlardan uzaklaşarak, zaman zaman sapmış davranışlara yönelme olasılığı sağlamaktadır. Suçlular, bazı eylemlerinden ötürü suçluluk duymaktadır. Fakat suçlu alt kültürünün yarattığı değer sistemi, genel değerler sisteminin yerine geçirilmişse bir suçluluk duygusu söz konusu olmayabilmektedir (Alaca, 2008: 39).

Bu bölümde suçun nedenlerinin anlaşılması adına özellikle suçlu çocukların davranışları ve onların nedenleri üzerine çalışmalara yer verilmiştir. Sosyal çevrenin suçlu çocuk yetişmesi konusunda etkili olduğu görüşü bu teoride hakimdir. Sosyal süreç teorileri söz konusu olduğunda suçun kişisel ya da sosyoekonomik bir durum olmadığı vurgulanmaktadır. Sosyal süreç teorileri suçun öğrenildiğini ifade etmektedir.

1.1.1.2. Sosyal Süreç Teorileri

Sutherland'a göre, suçluluk ne kişisel özelliklerden ne de sosyo-ekonomik durumlardan doğar. Suç, herhangi bir kültürde herhangi bir kişiyi etkileyecek öğrenme sürecinin sonucunda ortaya çıkmaktadır. Sutherland'a göre bireyin, suç oluşturan davranışı şu süreçlerden geçmektedir (Akt., Dönmezer, 1994: 54):

- i. Her şeyden önce suçlu davranış öğrenilir.
- ii. Suç, etkileşim süreci içinde diğer bireylerle ilişkiye geçildiği süreçte öğrenilir.
- iii. Suç eyleminin öğrenilişi, kimi zaman çok karmaşık, kimi zaman da çok basit olan suç işleme tekniğinin öğrenilmesiyle olur. Ayrıca tavırların, güdülerin, tutumların, davranışların belli yanlarını öğrenmek de suç işlemeyi etkiler.
- iv. Güdülerin ve dürtülerin kendisine özgü yönü, kanunların yatkın ve yakın olmayan tarifleri (örnekleri) ile öğrenilir.

Öğrenme sürecine daha geniş açıklamalar getirebilmek için, Robert L. Burgess ve Ronald L. Akers “*ayırıcı güçlendirme teorisi*” adını verdikleri teoriyi geliştirmiştir. Amaçları, Sutherland’ın teorisini daha genel davranış teorisi olan B.F.Skinner’in çalışmasıyla bütünleştirmektir. Onlar, teorinin daha kolay test edilebilir hale getirilebileceği, öğrenme sürecinin de daha açık bir şekilde gösterilebileceği varsayımından hareket etmişlerdir. Bu teorinin yandaşlarına göre, insanlar sosyal davranışı operant (edimsel araçlı) şartlanma ile öğrenirler ve davranış onu takip eden uyarıcı tarafından kontrol edilmektedir. Sosyal davranış başkalarının davranışının model alma ve doğrudan şartlanma yolu ile gerçekleşmektedir. Daha kısa bir ifade ile taklit, sapmış davranışa kaynaklık etmekte ve sosyal destekle kazandırılmaktadır. Diğer öğrenme teorisyenleri gibi suçlu davranışın öğrenildiğini kabul eden bir başka kriminolog da Conklin’dir. Ona göre suçlu, yasaları ihlal etme yollarını cemaat, arkadaş grubu, genel kültür, kamuoyu, spor, pornografi ve islahatları gibi çeşitli kaynaklardan öğrenmektedir (İçli, 2007: 34).

Kısacası suç, çeşitli kanallar yoluyla öğrenilen bir kavramdır. Çatışma teorileri ise suçun ortaya çıkma nedenlerini bireyin, toplum içinde uyumsuzluk yaşamamasından kaynaklandığını vurgular.

1.1.1.3. Sosyal Çatışma Teorileri

Toplumun uyumlu ve bütünleşmiş bir varlık olduğu görüşüne karşı olan çatışma teorileri, bu düşüncenin tersini savunarak onun birbiriyle çatışan birim ve öğelerinden oluştuğunu ileri sürmektedirler. Toplumda değişme, birbiriyle zıtlaşan öğelerin itici gücüyle meydana gelmektedir. Toplumsal bütünlük ise bu öğelerin ve birimlerin uyumunun/dayanışmasının değil, bunlar arasındaki çatışmanın ortaya koyduğu birbirine zıt güçlerin dengelenmesinin ürünüdür. Marx, suç konusu üzerinde fazla durmamış, bir sapma teorisinden de söz etmemiştir. Ancak, çalışmaları en az iki yönden sapma konusunu inceleyenleri etkilemiştir (Kongar, 1995: 60).

Marx’ın çalışmaları, sapmayı sosyal çatışmanın bir ürünü olarak kabul eden görüşlerin temelini oluşturmaktadır. Marxist düşünceye göre sapma, kapitalist topluma uyumla ortadan kaldırılamaz. Sapma, kapitalist sistemin bir ürünüdür; ancak ekonomik alt yapının tümüyle ortadan kaldırılmasıyla soruna çözüm bulunabilir. Ona

göre bu, ekonomik yönden güçsüz olanların sömürülmeleriyle ve yoksulluklarıyla başa çıkma mücadelesinin bir ifadesidir (Kongar, 1995: 60).

Marx, aynı zamanda toplumun sapan ve sapmayan yönleri arasındaki ilişkiye dikkatleri çekmiştir. Sapmanın toplumun varoluşuna nasıl hizmet ettiği konusu etrafında yoğunlaşmıştır. Ona göre toplumda sapmalar olmasaydı yargıçlar, avukatlar, hukuk profesörleri işsiz kalacaktır (Kongar, 1995: 61).

Sosyal çatışma teorilerine göre sapma, toplumda görülen eşitsizliklerin bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sapma, toplumdaki hâkim sınıfların durumuna göre şekillenmektedir. Sosyal çatışma teorisi, sapmayı üç değişik şekilde güç kavramına bağlamaktadır (Erhan, 2017: 48).

Birincisi, toplumdaki normlar ve yasalar, zenginlerin ve güçlülerin elindedir yani onların çıkarlarına göre işlemektedir. İkincisi; güçlüler, toplumsal normlara ve değerlere aykırı, sorunlu davranışlarda bulunsalar bile sapma etiketini önleyecek kaynaklara sahiptir. Üçüncüsü ise yasaların ya da normların iyi ve doğru olduğuna dair yaygın inanıştır. Bireyler, yasaların ya da normların eşitsiz bir şekilde uygulandığından bahsederken, aslında yasaların ya da normların doğru ya da yanlış olduklarını hiç sorgulamamaktadır (Durmaz, 2005: 20).

Bu teorisyenlere göre sosyal eşitsizlikler ve güç, tüm toplumların ortak özellikleri olarak belirtilmektedir. Güçlü ve zengin sınıfın ortaya çıkarmış olduğu sosyal eşitsizlik, adaletsizlik; sapmanın ve suçluluğun en büyük nedeni olarak görülmektedir. Bu duruma ilişkin olarak kapitalist sistemin temel varlığına işaret edilmektedir. Bu teori, kapitalist sistemi ve yasaları bir baskı yöntemi olarak görmekte, onları, güçlülerin ayrıcalıklı konumlarını devam ettirmelerini sağlayan bir araç olarak ifade etmektedir (Durmaz, 2005: 90).

David Canter'ın "*Suç Psikolojisi*" kitabında belirttiği gibi insan davranışı suç ile bağlantısı olsun veya olmasın öğrenilen bir eylemdir. Suç kontekstinde esas öğrenme şekillerinden biri olan araçsal/edimsel öğrenme de insan davranışının doğrudan doğruya suç davranışının pekiştirici/ödül ile öğrenildiği ve güçlendirildiği belirtilmektedir. Arzu edilen pozitif davranış, ödüllendirilerek yinelenirken,

istenmeyen negatif davranışın ceza verilerek yinelenmesi engellenmektedir (Canter, 2011: 82). Ancak yine de bireyleri isteyerek ya da istemeyerek suça yönelten faktörler bulunur.

Şiddet, suç ve saldırganlık kavramlarının yaşanan çevre ve toplumsal dönüşüm ile de büyük bir ilgisi bulunmaktadır. Marsh ve Melville'den yola çıkarak, endüstri öncesine kıyasla çağdaş toplumlarda suç ve şiddet eylemleri sayısının fazla olduğuna dair net bir bilgi olmasa da birçok araştırmacı, endüstri ve kent yaşamı süren insanların kurallara ve sistemlere saygısını yitirdiğini belirtmektedir. 20. Yüzyılın ortalarına kadar endüstri ve kentin, insanlar üzerindeki etkileri sonucunda kitle toplumunun oluşması, kalabalık ve kitlesel olma durumu olumsuz bir anlama sahip olmuştur. Bireysellikten ayrı olan kitlelerin kolayca manipüle edileceği, kolayca etkilenebileceği düşünülmektedir. Buna bağlı olarak toplumlar endüstrileşme öncesinde de bireylerin birbirine yakın bağlarla bağlı, toplumsal yapıdan kopmuş, yalnız ve bireysel insanların oluşturduğu kitleler olarak görülmektedir. Bu durum, onların şiddete ve suça yönelimlerinin fazla olduğunun düşünülmesine sebep olmaktadır (Marsh ve Melville, 2009: 14).

Şiddet, içinde suç da barındıran bir kavramdır. Ancak suç, toplumda farklı sınıflara ayrılan ve insanların psikolojik, ekonomik, demografik şartlarına bağlı olarak ortaya çıkabilen bir kavramdır. Bazen bir psikolojik rahatsızlık sonucu ortaya çıkabilirken, nefsi müdafaa, kaza gibi birçok farklı sebeple suç işlenebilmektedir. Ayrıca suçun da işlenme şekline göre farklı sınıflara ayrıldığı görülmektedir. Bu nedenle şiddet suçlarını diğer suçlardan ayırmak ve suç kavramını daha iyi açıklayabilmek adına suç türlerini de açıklamak yerinde olacaktır.

1.1.2. Suç Türleri

Suç, kişinin şahsına ya da malına zarar vermektedir ve bu bir saldırdır. Bu saldırı, suçlu kişinin, başkasının parasını ya da canını alması, onu zarara uğratmak için arzusunu ya da şahsi gücünü ortaya koyması anlamına gelmektedir. Bu arzu, bir düşmanlık ifadesine dayanıp saldırı ile ortaya konulmaktadır. Tüm bu şiddet ve saldırı eylemlerinin cezaları, ceza kanunu kapsamında düzenlenmektedir. Ceza kanunu suçları çok çeşitlidir. Bu sınıflandırmanın hukuk tekniği açısından bazı

yararları vardır. Bu sınıflandırmalar yapılırken ölçü olarak suçlunun kişiliği veya onu suç işlemeye yönelten nedenler ve faktörler ele alınmamıştır. O halde suç olayını açıklamakla görevli olan kriminolojinin, suçları kendi amacı itibariyle ayrı olarak ele alması ve sınıflandırması gerekmektedir (Erdentuğ, 1977: 87).

Suç sınıflandıranlar tarafından suçlar, suçlunun amaçları, nedenleri, toplum tarafından gösterilen tepkinin durumu ve yoğunluğu açısından sınıflamalara tâbi tutulmuştur. Suçluların amaçları bakımından suçun sınıflandırılmasında Bonger'ın örneğini ele almak mümkündür. Bonger suçları, suçluların nedenleri açısından sınıflara ayırmıştır. Ekonomik suçlar, cinsel suçlar, siyasi suçlar, sair suçlar. Hâlbuki hiçbir suç, tek bir nedene bağlanamaz. Örneğin cinsel bir suçun şehvî amaç yerine tamamen öç alma nedeniyle işlenmesi mümkündür. Görülüyor ki sadece tek bir nedene dayanarak gerçekleştirilen bir sınıflandırma tatmin edici olmamaktadır (Erdentuğ, 1977: 90).

İnsanların gösterdiği tepkinin şiddeti açısından sınıflandırmaya ait bir örneğini Sellin vermektedir: *“Toplum bilimsel bir görüşten yola çıkarak sınıflandırma bakımından insanlar tarafından suça verilen tepkinin şiddetini ölçü olarak değerlendirmektedir. Bu tepki ise devlet tarafından cezanın şiddetiyle birlikte gösterildiğinden, ceza, sınıflandırmanın temelini vermelidir.”* (Akt. İçli, 2003: 109).

Ancak cezalar da suçların türüne göre değişiklik göstermektedir. Birden fazla suç türü olması, suçların belirli başlıklar altında sınıflandırılmasını gerekli kılmaktadır.

1.1.2.1. Şahsa Karşı Suçlar

Şahsa karşı suçlar, insanların en önemli haklarına zarar veren suçlardır. Bu sınıf altında ele alınan suçlar kasten öldürme, gasp, cinsel saldırılar, intihar şeklinde ifade edilmektedir.

Kasten öldürme, bilerek ve isteyerek bir insanın yaşamına son verilmesi şeklinde tanımlanabilmektedir. Bazen öldürme kastına sahip bir eylemin sonucu ölüm olmayabilmektedir. Ağır yaralama kapsamına giren eylem, bu sebeple

genellikle kasten öldürme suçu ile beraber tartışma konusu yaratmaktadır. Öldürme eylemleri ara sıra kendini savunma veya ihmale bağlı olarak meydana gelen olaylar biçiminde de görülmektedir. Tüm insan topluluklarına özgü olan kasten öldürme olgusu, toplulukların sosyal düzenlerinde bulunup o toplumu diğerlerinden ayıran belli niteliklere göre değişiklik gösterebilmektedir (Bahar ve Fert, 2008: 94; Artuk ve Gökçen, 2016: 106).

Gasp, herhangi birine yönelik kuvvet kullanma, tehdit yoluyla bir şeyleri alma ya da zorla sahip olmaya çalışmadır. Bu suçun oluşumu, suçlu ile mağdurun yüz yüze gelme şartına bağlıdır. Bu sebeple gasp olaylarında kurban, kendisine müteveccih saldırı ve mallarının alıkonulması açısından, yüksek seviyede bir mağduriyeti yaşama ihtimaliyle yüz yüze gelmektedir. Mesela; hırsızlık suçlarında, mağdurun kaybı yalnızca mal varlığı ile sınırlıyken, gasp suçunda, yaralanma veya öldürülme gibi başka şiddet suçlarına da maruz kalma ihtimali yüksektir. Bunun yanında, gasp suçunun oluşmasında mağdurun, suç fiilinin gerçekleşmesindeki rolü, kasten öldürme kadar ağır olmamaktadır (Bozkurt, 2002: 74).

Gasp suçunu, adam öldürmeden farklı kılan bir başka özellik, gasp suçunun büyük oranda tanınmış olmayanlar arasında gerçekleşen bir suç olmasıdır. Yani, suç gerçekleştiren bireylerin çoğu, mağduru fazla tanımamaktadır (Bozkurt, 2002: 74).

Cinsel saldırı, büyük oranda erkekler tarafından kadınların istekleri dışında cinsel birlikteliğe zorlanma durumudur. Bu suç, aynı zamanda bir şiddet suçudur. Bu suçun en belirgin niteliği, saldırganlık ve cinsel duygunun birlikteliğidir. Bu tür zorlamaların en önemli yanı, kadının seçim şansının olmayışı ve eğer direnirse ciddi anlamda fiziksel ve sosyal sonuçlarla karşı karşıya kalmasıdır. Cinsel saldırı, zorla cinsel temas ve çocuklara cinsel saldırı gibi suç şekilleri, pek çok hukuki düzen tarafından suç kabul edilmektedir (Aydın, 1992: 13).

Rıza olmadan cinsel ilişki; birbirini tanıyan bireyler, eşler, aile fertleri, flört eden insanlar veya tanındıklar arasında gerçekleşmektedir. Cinsel açıdan zorlama, bir kadının yaşamının herhangi bir evresinde gerçekleşebilir. Birkaç aylık bebekler bile cinsel saldırıya uğrayabilmektedir. İleri yaşlarda bile kadınların cinsel saldırıyla karşı

karşıya kalma ihtimalleri vardır. Cinsel suç olaylarının açıklanmasında sosyolojik, sosyobiyolojik, psikolojik ve biyolojik eksenli açıklamalar geliştirilmiştir. Tıp ve psikoloji bilim dalları cinsel saldırı, kontrol edilemeyen cinsel dürtülerin ya da duygusal problemlerin bir sonucu şeklinde açıklamaktadır. Toplumsal yaklaşım, bu suçu genellikle kültür, aile yapısı ve hayat deneyimleri etrafında açıklamaktadır (Kahraman, 2013: 200).

1.1.2.2. Mala Yönelik Suçlar

Tüm zamanlara ve tüm insanlara özgü olan mal/para elde etme dürtüsü, yasal vasıtalar elvermediğinde yasal olmayan yollardan doyuma kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Mala yönelik suç, başka birine ait olan bir malın kişinin izni dışında alınması ya da mala zarar verilmesidir. Ayrıca bu suç kapsamında, yasalara aykırı şekilde ekonomik kazanç elde etmeye yönelik eylemler de vardır. Bu eylemler arasında yer alanlar: hırsızlık, dolandırıcılık, yağma... (Bahar ve Fert, 2008: 97).

Hırsızlık, mala yönelik suçlar arasında ilk sıradadır. Sahibinin rızası dışında bir başkasına ait taşınır bir malın fayda sağlamak amacıyla bulunduğu yerden alınması eylemine hırsızlık, bunu gerçekleştirene ise hırsız denmektedir. Hırsızlık suçu büyük oranda, ekonomik maksatlı işlenmektedir. Ekonomik suçların işlenmesinde gelir eşitsizliği, yoksulluk, alt-kültür gibi etmenler etkilidir. (Şeref, 1993:9).

Dolandırıcılık, hileli hareketlerle birini aldatıp onun ya da bir bakasının zararına, kendisine ya da başkasına bir fayda sağlamak olarak tanımlanır (Bozkurt, 2002: 71).

Yağma, bir başkasını, kendisinin hayatına, vücut ya da cinsel dokunulmazlığına karşı bir saldırı gerçekleştirileceğinden veya mal varlığı itibarıyla ciddi bir zarara uğratılacağından bahisle tehdit ederek malın alınmasına karşı koymamaya mecbur bırakma, durumunu ifade eder. Tehdit kullanarak mağduru ya da başkasını borca sokabilecek bir senedin hükümsüz kaldığını belirten bir vesikayı vermek, bu senedin alınmasına karşı koymamak, var olan bir senedi imha etmek ya da imha edilmesine karşı koymamaya mecbur bırakmak, eyleme yönelik örneklerdir.

Mağdurun, herhangi bir araçla kendisini savunamayacak hale getirilmesine de yağma suçunda cebir denilmektedir (Bozkurt, 2002: 74).

1.1.2.3. Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar

Bu suç grubu, suçluların, mesleki işlerini gerçekleştirirken işledikleri suçları tanımlamaktadır. Bu suçlar, bir anlamda mesleki suç niteliği taşımaktadır. Herhangi bir meslekte çalışan biri, mesleğin olanaklarını kullanarak yasal olmayan bir kazanç sağlamaktadır. Bu grupta zimmet, rüşvet, irtikap, görevi kötüye kullanma gibi suçlar vardır. Zimmet² suçu, görevi nedeniyle zilyedliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle görevli olduğu malı kendisinin veya başkasının zimmetine geçirme olarak tanımlanmıştır. (Artuk ve Gökçen; 2016: 289).

1.1.2.4. Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar

Bu sınıfta; cinsel saldırı, çocuğun cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki suçları bulunmaktadır. Cinsel saldırı, daha çok fiziksel zorlama fiilini içerdiği için şiddet kapsamında ele alınmıştır. (Artuk ve Gökçen, 2016: 131; Erhan, 2017: 153).

1.1.2.5. Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar

Kamunun sağlığına karşı suçlar çerçevesinde; uyuşturucu yapımında kullanılan öğelerin üretimi, alımı, satımı, bulundurulması ve kullanımı gibi fiiller bulunmaktadır. Zehirli madde katma, bozulmuş veya değiştirilmiş gıda ve ilaç ticareti, kişilerin sağlığını riske atacak ilaçların üretimi ve satımı da bu suç grubunda bulunur. Ayrıca uyuşturucu suçları ile ilgili olarak; bu suçlardan elde edilen paraların aklanması, organize örgütlenmeler, cinayet ve tehdit etme gibi birçok farklı suç türü de gerçekleşmektedir. Bu sebeple uyuşturucu suçları, tek bir suç ile sınırlı olmayıp diğer suç ya da suçların gerçekleşebilme potansiyeline fırsat tanıyan ve uluslararası boyutu olan suç türü olarak diğer suçlardan ayrılmaktadır (Artuk ve Gökçen, 2016: 224-226; Bozkurt, 2002: 74).

² (bknz) TCK, 5237 Sayılı Kanun

1.1.2.6. Bilişim Suçları

Bugün iletişim teknolojileri alanında gerçekleşen gelişmelerin yaşamımızın birçok alanında önemli etkileri olduğu görülmektedir. Eğitim, ticaret, eğlence, haberleşme gibi birden fazla alanda kullandığımız iletişim teknolojileri yaşamımızı büyük oranda kolaylaştırmaktadır. “Bilişim alanında suçlar” 2004 yılı TCK’nın 3.10. maddesinde topluma karşı işlenen suçlar şeklinde sınıflandırılmış olan suç türleri arasında, iletişim teknolojileri kullanılarak işlenen suçlar şeklinde yer almaktadır (Artuk ve Gökçen, 2016: 285).

Bilişim kavramı; iletişim yapısı ve özellikleri, bilginin aktarımı, saklanması, değerlendirilmesi ve dağıtımı için gerekli teori ve yöntemlerdir. Bilgiyi alıp kullanıcıya aktaran ve siberetik, otomasyon ile kişinin yerinde ve zamanında kullanılan teknolojileri temel alan bilgi sistemleri, ağları, fonksiyonları ve faaliyetleri şeklinde tanımlanmaktadır (Aydın, 1992: 3).

Bilinen ilk bilişim suçu, 18 Ekim 1966 tarihli Minneapolis Tribune’de yayınlanan ‘*Bilgisayar uzmanı banka hesabında tahribat yapmakla suçlanıyor!*’ başlıklı yayınlara ortaya çıkmıştır. Bu suçla birlikte ortaya çıkan suç türü yaygınlaşmaya başlamış ve böylelikle birçok sistem programcılarının, sistem analistlerinin, operatörlerin, bilgisayar üreticilerinin, hukukçuların ve suç araştırmacılarının dikkatini çeken bir alan olmuştur (Aydın, 1992: 13).

Suç, insan var olduğundan beri, toplumsal hayatta artarak devam eden bir sorundur. Suçun işlenme nedenleri ve suç türleri ile ilgili birçok farklı teori ve suçun önlenip önlenemeyeceği konusunda birçok farklı görüş bulunur. Hukuk kurallarının konulması ve uygulanması ise ne durumda yapılan eylemin suç sayılacağını açık şekilde belirtir. Bu suçlu davranışlara karşı uygulanan cezalar ise hukuksal adalet kavramını temsil eder. Adalet bir nevi, suçlu kişinin cezasını çekmesi, suçluların ekonomik güçleri, konumları, sosyal statüleri göz önünde bulundurulmadan adil şekilde yargılanmasını ifade eder. Bütün bu etkenler, çalışmamızdaki adalet kavramını açıklamada temel alınan önemli kıstasları oluşturur.

1.1.1.3. Adalet Kavramı

Adalet kavramı, birçok farklı çalışma alanı ve disiplin için farklı anlamları ifade etmektedir. Ancak çalışmamızın “*Kanıt*” dizisini konu alması sebebiyle burada bahsedeceğimiz adalet kavramı, hukuksal adalet ile bağlantılı olacaktır. Ancak öncelikle eski zamanlardan beri adalet kavramına yönelik yapılan çeşitli düşünür ve felsefecinin de görüşlerine yer verilmiştir.

1.1.1.3.1. Adalet ve Toplum

Aristoteles’ten Platon’a ve Dworkin’e kadar birçok felsefeci ve sosyal bilimci adalet kavramını tanımlamaya çalışmıştır. İşin teorik boyutunu ve suç kavramıyla birlikte aslında adaletin de en başından beri tartışma konusu olduğunu anlatabilmek adına kısaca bu kişilerin adalet tanımlarına da yer verilmiştir.

Montesquieu’ya göre (2014: 117); suç ve ceza kavramlarının hukuk sisteminde tanımlanması ve bu suça karşılık, ceza sisteminin uygulanması toplumda küçük sayılabilecek olan suçlar yerine büyük nitelikli suçları önleme amacı taşımaktadır

Aristoteles’e göre adalet, birden fazla tanıma sahiptir. Ancak genel olarak Aristo suçu, hukuk kurallarına uymamaktan kaynaklı, toplumsal huzurda ve düzende bozulma şeklinde ifade eder. Aristo, adaleti ise hukuka uygun hareket etmek ve toplumsal uyum sağlamak şeklinde açıklar.(Topakkaya, 2009: 628; Gündoğan, 2003).

Platon’a göre adaletin tanımı cesaret, bilgelik ve kendine hâkim olma durumudur (Gündoğan, 2003). Dworkin, adaleti; herkesin istediğine açık arttırma yoluyla ulaşabilmesi şeklinde ifade etmektedir. Yani ekonomik yönden eşit şartlara sahip olan kişilerin, kendi yaşamları için en iyi kaynaklara ulaşp bir başkasının elindekileri kıskanmaması durumu Dworkin için adaletin tanımıdır. (Akt., Bayram: 2015).

Felsefe Sözlüğüne göre toplumda değerlerin, ilklerin, ideallerin; cisimleşmiş, somutlaşmış, hayata geçirilmiş halleri suç ve ceza kavramlarını temsil eder. Herkesin

hak ettiği ödülü ya da cezayı alması suç ve adalet kavramlarını ifade etmektedir. (Cevizci, 2002: 11-12).

Orta Çağ tabii hukukçularına göre adalet, tanrı kökenli bir kavramdır. Yani tanrının buyruklarına uygun olarak yaşamak, adaleti simgelerken bunun tam tersi ise adaletsizliği ifade etmektedir. Pozitivist yaklaşımda ifade edilen adalet kavramı, göreceli bir anlama sahiptir. Burada bir kişi için adil görünen durum, başka biri için adil olmayabilmektedir (Gözler, 2008: 81, 89).

Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi'nde adaletin tanımı şu şekilde yer almıştır: “*Adalet kavramı, hakka ve doğruluğa saygıyı temel alan ahlak ilkesi şeklinde ifade edilebilir*” (Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, 1992: 81).

Adaletin birçok farklı ifadesi bulunur. Bu ifadeler herhangi bir hukuk devleti içinde yaşamını sürdüren kişilerce de savunulabilir. Ancak önemli olan devlet eliyle hazırlanmış ve cinsiyet, statü, maddi durum gibi nedenlerle ayırım yapılmaksızın herkese eşit uygulanan yaptırımların bulunmasıdır. Burada sosyal adalet kavramı devreye girmektedir. Devlet tarafından sağlanan sosyal adalet hukuk kurallarınca oluşturulmaktadır. Bu adalet türünde, halkın tamamının gözetilmesi, idare kaynakları tarafından kanun karşısında eşit tutulması ve düzenli bir yaşam sürmesi amaçlanmaktadır (Güngör, 2008: 174).

Hukuk kurallarıyla korunmaya çalışılan adalet, söz konusu olmadığı takdirde maddi, coğrafi ve fiziki açıdan aynı şartlara sahip olmayan insanlar arasında eşitsizlik yaşanması kaçınılmaz olmaktadır. Bu nedenle hukuk kuralları, zengini ve güçlüyü gözetmeksizin herkese belli başlı sosyal haklar vermektedir. Bu hakları korumak ve zayıfı güçlüye ezdirmemek için sağlanan adalet düzeni, toplum düzenini de korumaya yardım etmektedir (Güngör, 2008: 175,176). Bu düzeni oluşturmak ve korumak adına ceza hukukunun büyük bir önemi bulunmaktadır. Daha iyi bir toplum düzeni için hem suçların türleri ve tanımları hem de onlara yönelik çeşitli ceza yöntemleri belirlenmektedir. Para cezası, hapis cezası, kınama cezaları gibi farklı cezaların hepsi adaleti korumak adına suçlu kişilere verilmektedir. Ancak yasaların olması gerektiği gibi uygulanmaması sonucu bazen suçluların hak ettiği cezaları

almaması, kişilerin kendi adaletini uygulama isteğini ön plana çıkarmaktadır. Hukuk kurallarının yasalarda belirtildiği şekilde uygulanması ise adaleti sağlamak adına toplumda büyük önem teşkil etmektedir.

Hukuk, suç ve ceza kavramları genellikle adalet ile ilişkilendirilmektedir. Onun adalet ile bağı, Adalet Bakanlığı ve Adalet Sarayı gibi adlardan da anlaşılabilir. Hukuk adına hizmet veren bakanlık ve adliye gibi birimler, doğrudan adalet dağıtan ve sağlayan yerler olarak ifade edilmektedir. Bunun en temel nedeni ise hukukun suç ve cezalar hakkındaki belli başlı düzenlemeleridir. Her somut olaya uygun olarak, kanunda düzenlenen sınırlar içerisinde farklı cezalar verilebilir. (Aybay ve ark, 2015: 66,67). Ancak adalet sistemi toplumsal düzende tam anlamıyla işlemediğinde suç oranlarının arttığı görülmekte ve suçlular, gerektiği şekilde cezalandırılmadığı takdirde halkın adaletle dolayısıyla hukuka olan güveni sarsılmaktadır (Yüksel, 2011: 59).

Toplumsal huzuru, barışı ve devlete olan güveni sağlayabilmenin yolu ise adaletin hukuk kuralları aracılığıyla sağlanmasıdır. Bu nedenle adalet ve hukuk kuralları arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır.

1.1.1.3.1. Adalet ve Hukuk

Adaletin hukuk kuralları aracılığıyla sağlanmaya çalışılması ve doğru şekilde uygulanması, toplumdaki suç oranını ciddi anlamda azaltmayı, suçluyu ıslah etmeyi, halkın huzurunu korumayı amaçlar. Bu nedenle her toplum, yazılı ya da yazısız hukuk kurallarına sahiptir. Ülkemizde Türk Ceza Kanunu ile suçların ve cezaların tanımları yapılmaktadır. Bu da hangi durumda hangi suçun işlenmiş olacağı ve cezasının ne olacağı ile ilgili bilgiler kanunda açıkça ifade edilmektedir. Ancak her ülkenin hukuk kuralları kendi toprakları içinde bağlayıcı özelliğe sahip olmaktadır.

Her ülkenin kendine göre yasal kabul ettiği cezalandırma yöntemleri değişmektedir. Burada Montesquieu'nun "Kanunların Ruhu Üzerine" isimli kitabından bir örnekle açıklamada bulunabiliriz. Kitapta, Çin'de adam öldüren hırsızları paramparça ettikleri hırsızlık yapıp cana kast etmeyenlere hiçbir şey yapılmadığı, bu nedenle hırsızların sadece çaldıkları ifade edilmektedir (2014:118).

Yani, şiddet içeren suç unsurlarına karşılık çok caydırıcı bir ceza uygulanmaktadır. Bu da toplumda cinayet suçlarını önlemeye yardım eden bir faktör olmaktadır. Ayrıca Çin’de hukuksal adaleti uygulama yöntemine baktığımızda şiddetin devlet tarafından toplumsal düzeni sağlamak adına kullanıldığını görmekteyiz. Ancak bu durum, toplumda herkesin kendi adaletini sağlamaya çalışmasından ya da onları keyfi olarak adam öldürmekten alıkoymayı amaçlamaktadır.

Adaleti ceza sistemiyle sağlama amacı güdülürken, dikkat edilmesi gereken bir başka konu da karar merciinin toplum yararına davranıp davranmadığıdır. Adil davranmak sadece suçluların cezasını çekmesi demek değildir. Suçun cezası verilirken kişinin o suç için zorlanıp zorlanmadığı, bunu yapmaya mecbur kalıp kalmadığı, suçu işlerken sahip olduğu ruh hali gibi durumlar değerlendirilmelidir. Bütün bunların değerlendirilmesi ışığında kişinin ceza almasının ve aldığı cezanın ağırlığının toplum için yarar sağlayıp sağlamayacağı düşünülmelidir. Bir eylemin, suç sayılması da aynı şekilde toplum için yarar sağlayacaksa hukuk otoriteleri o eylemi suç olarak kabul etmelidir. (Aybay ve ark, 2013: 67). Suçun oluşması, toplumda bazı eşitsizliklerin ortaya çıkmasıyla meydana gelmektedir. Adaletsizliğin oluşumu beraberinde suçu da meydana getirmektedir. Bu nedenle ilk olarak toplumsal adaletsizliğin çözümlenmesi, adaletin sağlanması için gerekli olan durumlardan bir tanesidir (Burkay, 2009: 322). Bütün bunların dışında üzerinde durulması gereken başka bir nokta da aslında yasa ve adaletin her zaman iç içe kabul edildiğidir. Hukuksal adaletten bahsedebilmek için yürürlüğe konulmuş ve yazılı kurallardan oluşan bir yasaya ihtiyaç bulunmaktadır (Çelebi, 2010: 245). Yani uygulanan yaptırımların işlenen suça uygun olup olmaması da adaletin sağlanıp sağlanmadığını belirleyen önemli bir kısıttır. Burada devreye devletin adalet mekanizmalarının tarafsızlığı da girmektedir.

Adaletin, bir de mahkemenin tarafsızlığı açısından ele alınması önem arz etmektedir. Davanın bağımsız bir mahkemece görülüp görülmediği, davaya ilişkin hukuk kurallarının ve delillerin doğru bir yolla saptanıp saptanmadığı, adilane bir yargılama için gerekli şartlar arasındadır. Kişinin işlediği suçun ağırlığı ve buna karşılık orantılı bir ceza uygulanmış olması son derece önemli bir adillik kistası

olarak kabul edilmektedir (Aybay ve ark, 2015: 67). Örneğin, kasten öldürme suçu karşısında müebbet hapis cezası uygulanabilirken; gasp suçu için bu ceza, suçun işlenme şekline göre belli bir yıl sürecek hapis cezası şeklinde kararlaştırılmaktadır. Gasp suçunda yaralama ya da öldürme eylemi gerçekleştiği takdirde bu suç için de müebbetten ağırlaştırılmış müebbet kadar gidebilen cezalandırma yöntemleri kullanılabilir. Burada önemli olan cezanın caydırıcı ve toplumda düzenin sağlanması açısından yeterli olmasıdır.

Adalet kavramının genel geçer bir değer taşımaması ise birçok farklı tartışmaya sebep olmaktadır. Cezalar ve adalet kavramı toplumdan topluma ve bölgeden bölgeye değişiklik gösterebilmektedir (Aybay ve ark, 2015: 68). Örneğin bazıları için cinayetin ve cinsel saldırının cezasının idam olması gerektiği doğru düşünce iken bazıları bunun yanlış olduğunu düşünmektedir. Bu durumda cinayet ya da cinsel saldırı için verilen müebbet ya da ağırlaştırılmış müebbet cezaları, bazı kişilere göre adaletli bir sonuç değildir.

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı gibi ceza sisteminin, hukuk kuralları uygulanmadan çok önce toplum tarafından, ahlak kuralları adı altında uygulanmaya başlandığı anlaşılmaktadır. Bunlar, toplum kurallarına uymayan kişilere karşı kınama, ayıplama ve dışlama gibi farklı şekillerde yine toplumun üyeleri tarafından uygulanmıştır. Aradan geçen zaman, toplumsal alışkanlıkların değişmesi, yazının bulunması gibi birçok faktör ise toplum kurallarının yazılı hale gelmesini kaçınılmaz kılmıştır. Bu da beraberinde hukuk ve adalet kavramlarının iç içe geçmesine olanak tanımıştır. Adaleti sağlayabilmek adına toplum tarafından oluşturulmuş çeşitli normlar bulunduğu da unutulmamalıdır. Bunlar toplumsal düzenin bozulmaması, herkesin toplum içindeki rolünü üstlenmesi amacıyla oluşturulmuştur. Hukuk kuralları gibi yazılı olmamasına rağmen toplumun büyük bir kesimi tarafından kabul gören bu normlar genellikle ahlak kuralları olarak ifade edilmektedir (Fukuyama, 2000: 120-128).

Öktem ve Türkbağ'ın "*Felsefe, Sosyoloji, Hukuk ve Devlet*" isimli kitabında adalete yönelik şu ifade yer almaktadır: "*Hukukun özü adalettir. Adalet, insanlara doğuştan vazgeçilmez, devredilmez haklar sağlar. Adalet özünü yansıtmayan kural*

hukuk değildir, şiddettir, katı kurallar sistemidir.” (2014: 66). Buradan da anlayacağımız gibi her ceza, kendi içinde bir adalet anlayışı barındırmaktadır. Suça karşılık alınacak olan ceza, suçun niteliğinden daha büyük ya da daha etkisiz olduğunda ise bu durum adaletsizlik olarak görülmektedir.

Çeçen, hukuk ile adalet kavramlarını birleştirerek hukukun görevinin adaleti sağlamak olduğuna vurgu yapmaktadır. Ona göre: “*Adaleti biçimlendirmek ve öze kavuşturmak hukuk düzeninin ana yapısını yansıtmaktadır.*” (1993: 10).

Genel olarak baktığımızda yukardaki ifadelerden yola çıkarak adaletin tek bir tanımını ya da açıklamasını yapmak zor görünmektedir. Çünkü adalet için yapılan tanımlar, eski filozoflar ve toplumbilimciler tarafından ve günümüze kadar olan süreçte pek çok farklı açıdan yapılmıştır. Adaletin çeşitli teorilere indirgendiği ve çeşitli yaklaşımlar temelinde anlamlandırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Temel olarak hukuksal adalet kavramını ele aldığımızda ise adaletin:

- i. Toplumda düzeni sağlamak,
- ii. Suçları önlemek,
- iii. Suçluların topluma ibret olacak bir şekilde cezalandırılmasını sağlamak,
- iv. İşlenen suçun ağırlığı doğrultusunda orantılı bir ceza verilmesini sağlamak,
- v. Suçluların topluma kazandırılmasını sağlamak gibi birçok farklı amacı barındırdığı anlaşılmaktadır.

Bu nedenle toplum içinde gelenek ve görenek adı altında suçlulara uygulanan çeşitli yaptırımlar bulunmaktadır. Ancak esas önleyici ve toplumsal düzeni sağlayıcı uygulamalar, hukuk yaptırımları neticesinde gerçekleştirilmektedir.

Adaletin, devlet yani hukuk eliyle sağlandığını söyleyebilmek için ise Ceza hukukunun devreyi girmesi gerekir. Suçluların cezasını çekmesi, toplumda suçun önlenmesi, suçluların işlediği suça uygun ceza alması burada adaleti temsil eden önemli faktörlerdir. Adaletin sağlanması, kişilerin işledikleri suçların ağırlıklarına uygun şekilde ceza almalarıyla eşdeğer görülmektedir. Bu durum hukuk kurallarının işlenen suç karşısında uygulanması şeklinde olmaktadır. Yani, suç işleyen bir kişinin cezalandırılması hukuksal adalet kavramının karşılığı olarak kullanılabilir.

Ceza, temel olarak suçlu kişiyi bazı sosyal halklardan yoksun bırakmak şeklinde ifade edilebilir. Dışarıda gezme, sosyal aktivitelere katılma, evinde kalma gibi birçok durumdan yoksun bırakılan suçlular, kendileri gibi suçlu olan diğer kişilerle bir arada kalmaya mahkûm edilirler. Para cezası ise kişinin sahip olduğu maddiyatın bir kısmından mahrum olmasına sebep olur (Aybay ve ark., 2015: 40,41). Cezanın, hukuk sisteminde yer bulmasının en önemli nedenlerinden bir diğeri, topluma zararı dokunacak eylemler gerçekleştiren kişilerin cezalandırılmasıdır. Bunun yanında ise kişilerin, suç işledikleri takdirde özgürlüklerinin kısıtlanabileceğini bilmeleri, toplumdan yasaklı hale gelmeleri gibi durumlar, suç işlemek isteyen kişiler için caydırıcı olabilmektedir. Alınacak olan ağır hapis cezaları da bazı durumlarda kişileri suç işlemekten alıkoyabilmektedir. Kanunda yer alan her bir ceza, aslında suç sayılan her bir eylemin toplumda kabul görmediğini de ifade etmektedir (Demirbaş, 2017: 563). Bütün bu cezalar, toplumun bir kesimi için önleyici olabilmektedir.

Ceza hukuku, hükümlerine uyulmadığı takdirde diğer hukuk dallarından daha ağır yaptırımlara sahiptir. Çünkü bu hukuk dalı altında işlenen suçlar, genellikle cana kast, özgürlüğü kısıtlama, maddi ve manevi zarar gibi sonuçları ağır olan durumları ifade eder. Vücut bütünlüğüne ve yaşam hakkına yapılan saldırılar ise en ağır şekillerde cezalandırılmaktadır (Dönmezer ve Erman, 2016: 5). Ne kadar ağır sonuçları olursa olsun birçok suçlu kişi, işleyeceği suçun sonucunu düşünmemesi, bir anlık öfkesine yenilmesi ya da şiddet eğilimi fazla olması sebebiyle suç işlemeye yönelir. Cezalar ise toplumda psikolojik, maddi, sosyolojik anlamda alınan zararları telafi etmek ve suçluların yaptıklarının bedellerini ödetmek amacı taşır. Bazen işlenen suçun telafisi mümkün değildir. Ancak hiç kimse kanunda açıkça suç olarak kabul edilen bir eylemi gerçekleştirerek hayatına kaldığı yerden devam edemez (Demirbaş, 2017: 570; Dönmezer ve Erman, 2016: 8).

Her suçlunun mutlaka hak ettiği cezayı aldığı ya da alması gerektiği görüşünden yola çıkarak suçun ağırlığına uygun olarak verilen ceza türleri bulunur. Bunlar (Aybay ve ark, 2015: 43-47):

- i. Hapis cezaları (ağırlaştırılmış müebbet, müebbet, süreli hapis cezası)

- ii. Adli para cezaları
- iii. Güvenlik tedbirleri şeklinde ifade edilmektedir.

Adli para cezaları ve güvenlik tedbirleri, kişinin canına kast edilmediği daha hafif suçlar karşısında verilmektedir. Hapis cezaları ise toplum için zararı büyük olan ve kişi ya da kişilere büyük zararlar veren suçların karşılığında uygulanmaktadır. Hırsızlık, gasp, cinsel saldırı, cinayet, dolandırıcılık gibi büyük suçlar için bazen müebbet bazen de süreli hapis cezaları uygun görülmektedir. Hukukta ele alınan bu kavramlar, hayatın bir parçası olarak televizyon yapımlarına da her geçen gün daha fazla konu olmaktadır. Bu nedenle medyada suçun ve adaletin temsili başlığı altında suçun ve adaletin inşasına yer verilecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

MEDYADA SUÇUN VE ADALETİN TEMSİLİ

Medya, önceden yazılı, görüntülü ve sesli gibi 3 ayrı kategoride ele alınırken günümüzde sosyal medya da hayatımızda büyük yer kaplamaya başlamıştır. Bu nedenle suç ve adalet kavramları her medya türü için ayrıca ele alınıp incelenebilir, durumdadır. Ancak çalışmamızın konusuna paralel olarak bu kısımda üzerinde duracağımız konu, televizyonda suçun ve adaletin temsili olacaktır. Bunun için ise öncelikle “temsil” kavramını açıklamak gerekecektir. Temsil Kavramı ilk başlığımız olacaktır. İkinci bölümdeki diğer başlıklarımız ise Televizyonda Suç ve Adalet Kavramlarının İnşası, Televizyon Dizilerinin Tarihçesi, Türkiye’de Diziler, Polisiye Diziler şeklinde düzenlenecektir.

2.1.Temsil Kavramı

Televizyonda suç ve adalet kavramlarının inşasını açıklayabilmek için öncelikle temsil kavramı incelenmelidir. Çünkü bir kavramın inşa edilebilmesi onun dil, edebiyat ya da medya aracılığıyla temsili sonucunda mümkündür.

Temsil: *“Bir konu hakkında anlamlı bir şey söylemek, dünyayı diğer insanlara anlamlı bir şekilde tasvir etmek için dili kullanmak...”* şeklinde tanımlanabilir (Hall, 2017: 23). TDK, Güncel Türkçe Sözlük’te temsilin tanımı: *“Birisinin ya da bir topluluğun adına davranma...”* şeklinde yapılmıştır (<https://sozluk.gov.tr/>) Yani temsil, aslında gerçekliğin kurgulanmış bir halidir.

Bir kavramı ya da nesneyi temsil etmek, onun gerçek olmayan bir kopyasını gerçekmiş gibi gösteren, yazan ya da anlatan şeyleri ifade etmektedir. Temsil, ilk olarak dil aracılığıyla gerçekleştirilir ve her kültür, sanat, bilim dalı, meslek grubu vs. kendine özgü bir anlatım diline sahiptir. Dil burada nesnelerin ve düşüncelerin anlamlandırılmasını sağlayan en önemli araçtır. Sanat ise bu anlamı temsil etmeye yarar. Hatta Hall’a göre sanatta ve diğer alanlardaki temsiller, bir sistem olarak değerlendirerek açıklanmaktadır. Bu doğrultuda temsilin en önemli aracı olan dil; kavramları, fikirleri, duyguları ifade etmek için kullanılan işaretlerdir. Bu işaretler arasında sesler, yazılı metinler, fotoğraflar, video görüntüleri yer alır (Hall, 2017: 7).

Örnek vermek gerekirse dizilerde aslında gerçek olmayan, kurguya dayalı durumlar, temsil edilir. Burada oyuncu replikleri ve üslupları, dile örnek olarak gösterilebilir. Bütün bu işaretler aynı zamanda bir mesajı aktarma görevini üstlenir.

Temsilin her medya türü için farklı şekilde olduğunu vurgulamıştık. Temsil yoluyla bir kavramın inşası için gerekli olan şey bir mesajın iletilmesidir. Medya mesajlarının önemli bir kısmını televizyon mesajları oluşturmaktadır. Televizyonda kavramlar inşa edilirken kelimeler, imgeler, imgelerin renkleri ve açıları gibi farklı semboller kullanılmaktadır. Bu yönüyle aslında, kullanılan semboller, ele alınan kavramı yeniden inşa etmeyi sağlamaktadır. Televizyon programlarında gerçekleştirilen bu inşa sürecinde teknolojiye büyük ölçüde faydalanılır. Oyuncuların jest ve mimikleri, kullanılan müzikler, senaryo dili, efektler anlatılan ve temsil edilen olaya farklı bir boyut kazandırmaktadır (Thompson, 2013: 349).

Yukarıda ifade edilen teknolojik inşa araçları, Hall tarafından dil olarak ifade edilir. Dil, temsilde ve inşa sürecinde en önemli işleve sahip araçlardan biridir. Diller, temsil yoluyla işleyen temsil sistemleri olarak nitelendirilebilir. Kullanılan dil sistemlerinin her biri sözlü, yazılı, sözlü ya da yazılı olmayan farklı türlere sahiptir. Burada kullanılan dillerin her biri bir kavramı, fikri ya da duyguyu ifade etmektedir (Hall, 2017: 12). Burr: “*İnsanlar konuşurken dünya inşa olur.*” diyerek aslında günlük konuşma dilinde bile her gün farklı kavramların yeniden inşa edildiğine gönderme yapmaktadır. Kullanılan ifadeler, bir konunun anlatım şekli, anlatımda kullanılan eylem aracılığıyla günlük iletişim dilinde kişilerin kafasında farklı anlamlar inşa edilmektedir. Bu yönüyle dil, aslında kişilerin kendilerini ve düşüncelerini ifade etmelerinden çok daha farklı bir işleve sahip olmaktadır (2012: 8).

Temsil, dil dışında kodlar aracılığıyla da yapılır. Temsil edilen kavramı, belli mesajlar ve kodlar aracılığıyla aktarmak mümkündür. Hatta bu kodlar her kültür için farklı şekillerde ifade edilir. “*Bardak*” denildiğinde Türkçe konuşan ve anlayan herkes, su içmeye yarayan camdan yapılmış eşyayı düşünür (Hall, 2017: 25). Zamanla aynı kültürü paylaşan kişiler, anlamları ve kavramları geliştirerek yeniden üretebilir (Burr, 2012: 8). Herkesin aklına farklı bir bardak biçimi gelse bile nesnenin işlevi Türkçede herkes için aynıdır. Her dilde ise temsil edilen kavramın kodları

farklıdır. Ayrıca Türkçede de “bardak” yerine “brdaak” denilseydi de temsil edilen nesnenin kendisi için bu durum bir şeyi değiştirmezdi. Önemli olan aynı dili konuşan kişilerin anlaşılabilmek için nesnelere, olaylara ve durumlara ortak isimler verebilmeleridir (Hall, 2017: 25). Metin dili ya da sözlü dilde bu durum, kültürden kültüre değişir ve aynı kültür içindeki insanların ortak şeyleri anlamasını sağlar. Görüntüsel dil ise daha belirli kavramları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Örneğin bir bardak görüntüsü ekrana yansıdığı anda herkes aynı bardağı görür ve daha sonra o sahne ile ilgili düşündüğünde herkesin aklına gelen nesne ekranda gördüğü ile aynı olur (Monaco, 2009: 154,155).

Bir nesneyi, kavramı, düşünceyi, olayı temsil edebilmek için “gösteren” ve “gösterilen” olmak üzere iki ana göstergesel öge vardır. Gösteren, anlatılmak istenen kavramı seçen, onu nasıl anlatacağına karar veren, hatta anlatılmayacak olana da karar verendir. Gösterilen ise gösteren tarafından seçilen ve görüntü, ses, söz, renk gibi işaretlerle ekranda sunulandır (Monaco, 2009: 154). Temsiller, belirli kavramların, görüntülerin, anlamların seçilerek aktarılması şeklinde inşa sürecine hizmet eder. Burada inşa, gösterilen dışında gösterilmeyeni ve anlatılan dışında anlatılmayanı da temsil eder. (Thompson: 2013: 349).

Gösteren ve gösterilen arasında kurulan ilişki neticesinde anlam ortaya çıkmaktadır. Temsil edilen her kavram sonrasında gösteren ve gösterilen aracılığıyla zihinde canlandırılabilirler. Televizyonda görülen bir sahnenin zihinde canlanması için sadece bir kez izlenmesi yeterlidir. İzlenen görüntü artık sonradan da düşünülebilecek olan bir gösterge halini almıştır (Özden, 2004: 145). Örneğin bir kedinin kafasını okşayan çocuk gördüğümüzde bunu hayvan sevgisinin ifadesi olarak düşünebiliriz. Ancak burada bir çocuğun kediyi sevmeye eylemi temsil edilmektedir. Görüntüyü izlemeyenler için hayvan sevgisi denildiğinde akla gelebilecek olan birçok farklı sevmeye şekli ve düşünce olabilir.

Görüntünün bu şekilde anlatımı sağlanarak bir çeşit görüntü dili oluşturulmaktadır. Görüntünün temsili aracılığıyla bir kavram inşa etmek istendiğinde önemli olan faktörler arasında (Hall, 2017: 31):

- i. Herkesin aynı şeyi düşünmesini sağlayabilmek adına ortak kültüre sahip insanlara hitap etmek,
- ii. Kültürel kodlar aracılığıyla gösterilen nesneye ortak bir isim vermek yer alır.

Temsil ve kod ilişkisine baktığımızda Özden, “*Film Eleştirisi*” kitabında Metz’in görüntü dili için yaptığı sınıflandırmaya yer vermektedir. Sinema ve televizyon birbiriyle çok yakın görüntü dillerini kullanmaktadır. Bu nedenle sinema için söylenebilecek olan bu 5 göstergesel kod televizyon için de geçerlidir. Bunlar: imge, konuşma, müzik, ses, yazı şeklinde ifade edilmektedir (Özden, 2004: 146). Televizyon programlarında bir görseli ve bir mesajı en güzel şekilde anlatabilmek için bütün bu öğelerden yararlanıldığı görülmektedir.

Berger ile birlikte üzerinde duracağımız bir başka kavram ise imge olacaktır. Berger, inşa edilen ve yeniden üretilen görseller için “imge” kavramını kullanmaktadır. Ona göre, her imgenin kendine özgü bir görme biçimi vardır. En başta var olmayan şeyleri, kafada canlandırabilmek için imgeler kullanılır. İmgeler, gerçeği yeniden üretmeye yarar. Televizyon görüntülerine gelmeden önce fotoğraf kareleri hatta resimler bile gerçeği inşa etmede etkili sanat eserleridir. Çeşitli anlamların kavranmasında insanlar üzerinde etki bırakan bu imgeler, resmedilen nesneleri ressamın gözünden anlamayı sağlar. Resimde, kadının resmediliş şekli bize onun üzgün, sevinçli, mutlu, yaşlı, genç, güzel ya da çirkin olduğunu anlatır. Oysaki o, ressamın algısı, anlatmak istediği, kendi değer yargıları ile bütünleşerek ortaya çıkmış bir üründür (2014: 10,14).

Özetlemek gerekirse temsilin doğasında somut nesneleri inşa etmek vardır. Ancak televizyon, genellikle soyut anlamların üretilmesi ile ilgilenmektedir. Bu nedenle bu anlamları televizyon içeriklerinde farklı temsillerle yeniden üretmektedir. Suç ve adalet de her kültürde farklılıklar taşıyabilen soyut kavramlar arasında bulunmaktadır. Her kültürde olduğu kadar her televizyon programında suç ve adalet kavramının temsilleri ve ifade ettiği anlamlar değişmektedir.

Televizyonda suç ve adalet kavramlarının temsiline değinebilmek için öncelikle televizyon programlarını türlere ayırmak gerekmektedir. Çünkü temsil, her televizyon programı için farklılık gösterir. Her televizyon programı temsil için

kendine farklı görüntüler ve kavramlar seçer. Bu program türleri arasında talk showlar, gerçekliğin sunumu olduğu iddia edilen reality showlar, diziler, magazin programları, haberler, canlı yayınlar gibi birçok farklı program türü bulunur. Her biri çeşitli duyguların ve mesajların yeniden inşası için hizmet etmektedir. Barış, dostluk, adalet, suç, düşmanlık gibi birçok kavram, televizyon programları aracılığıyla temsil edilmektedir (Geçer, 2015: 17).

Televizyonda suçun ve adaletin temsili, en çok haberlerde görülmektedir. Televizyon haberlerinde her geçen gün, şiddet ağırlıklı suç haberleri gündeme gelmektedir. Haberler, bize gerçeklik değeri olan görüntüler, sesler ve olaylar gösterirken bir nevi bütün bunları yeniden inşa etmektedir. Gerçeği anlattığı ifade edilen haberlerde en sık yer verilenler arasında ise kurallara uymamaktan kaynaklanan trafik kazaları, öfkenin ve saldırganlığın son derece fazla olduğu aile içi şiddet olayları başta gelir. Haberler, gerçekte olanı anlatır, ancak burada da dizilerde olduğu gibi kurmaca bir anlatım vardır. En etkileyici, izleyiciyi en çok dehşete düşürecek ya da üzecek detaylar haberlerde yer alır (Cheviron, 2013: 13).

Haberlerin suç ve adalet kavramlarına sıklıkla yer vermesi, onların farklı birçok akademik çalışmaya konu olmasını da sağlamıştır. Gazete, televizyon, radyo gibi çeşitli mecralarda yayınlanan/yayımlanan haberlerin suçu temsil etmesi üzerine yapılmış çalışmalardan biri Tuğçe Er, Alev Elmas, Gökben Hızlı Sayar tarafından hazırlanmış olan “*Suç ve Medya*” isimli makaledir. Bu çalışmada haberlerin, suç korkusu ile ilgisi anlaşılmak istenmiştir. Çalışmada, suçun medyadaki temsillerini takip eden kişilerin suç korkusu yaşadığı tespitinde bulunulmuştur. Çalışma medya etkileri alanına da girerek, suç kavramının temsiline medyadaki inşasının izleyici, okuyucu ve dinleyici üzerindeki etkisine dikkat çekmektedir.

Aslı Güngör Kırçıl tarafından yazılmış “*Türkiye’de Medya, Suç ve Ahlaki Panik İlişkisi*” isimli doktora tezi de suç kuramlarını ele almış, suç korkusu kavramına değinmiş ve haberlerde suçun temsilleri ile ilgili detaylara yer verilmiştir. Haber ile birlikte temsil edilen kavramların açıklamasını Kırçıl:

“*Medya çalışanları gündem oluşturma olarak tanımlanan süreç boyunca, sayısı çok olan olası olaylardan seçim yapar, onları öykülendirir;*

sonuçlar önerir, benzer davranışları olan gruplarla iş birliği yapar ve yapıyı simgeleyen çerçeveyi ortaya çıkarır. Ardından editörler ve gazeteciler profesyonel ölçütlere göre haberleri seçer, üretir, sunar ve haberin “haber olma değerini” belirler.”

ifadeleriyle açıklamaktadır. Yani aslında suçun ve adaletin temsili söz konusu olduğunda haber programları içinde yer alacak malzemeler de belli bir elekten geçirilmektedir. Haber olmasına karar verilen konular ise belli bir öykü kapsamında yazılarak dikkat çekiciliği yüksek bir şekilde izleyiciye sunulmaktadır (2009: 79). Çalışma kapsamında haberin, haber değeri kazanması için taşıması gereken nitelikler üzerinde durulmuş, yapılan literatür taraması, vaka analizleriyle desteklenmeye çalışılmıştır. Sıradan bir olayın bile medya aracılığıyla nasıl dikkat çekici hale getirilebildiği de çalışmada üzerinde durulan bir başka konu olmuştur.

Nilgün Abisel’in “*Popüler Sinema ve Türler*” kitabında televizyonda temsil için çoğunlukla kullanılan öğeler yer almaktadır. Bu program türleri için Abisel’in üzerinde durduğu önemli bir görsel öge bulunur. Bu da televizyonda renk kullanımıdır. Rengin kullanılması, görüntünün net ve parlak bir şekilde verilmesi, gibi özellikler temsil edilen nesnenin çekiciliğini arttıran önemli öğelerdir (1999: 223). Zamanla televizyon programlarındaki renklerin canlılığı daha da artmıştır. Bunun gibi her televizyon programı ve televizyon görseli için farklı süslü, ihtişamlı, verilmek istenen mesaja uygun dekorların kullanıldığı çeşitli malzemeler de daha fazla kullanılmaya başlanmıştır. Bütün bunlar, temsil edilen kavramın izleyicinin kafasında daha iyi canlanmasına hizmet etmektedir.

Televizyon programlarında bir kavramın ana malzeme olarak kullanılması ve inşası için yukarıda açıkladığımız bütün öğeler kullanılmaktadır. Dil, kod, gösterge, imge gibi bütün araçların yer aldığı televizyon programları her biri farklı formatlarla her gün televizyon ekranlarına yansımaktadır.

Kısacası bir kavramın, nesnenin, durumun, olayın yeniden inşa edilebilmesi onun temsili ile mümkündür. Temsil için ise dil, kod, imge, gösterge gibi öğelerden yardım alınmaktadır. Temsil bir görüntünün ekrana yansımaları, bir gerçekliğin taklit edilmesi şeklinde gerçekleşmektedir. Temsil edilen görüntü hangi olayı, durumu,

kavramı anlatıyorsa o olayın, durumun ya da kavramın yeniden anlamlandırılmasına hizmet etmektedir.

Gösteren ve gösterilen olmak üzere iki göstergesel öge ise temsil sürecinde son derece önemli bir yer kazanmaktadır. Gösteren, izleyiciye vermek istediği mesaj doğrultusunda kullanacağı öğeleri seçmektedir. Bir dizinin oluşum aşaması düşünüldüğünde gösteren ve gösterilen kavramları dizi özelinde farklı anlamlar kazanmaktadır. Gösteren senarist veya yönetmen olarak kabul edilebilir. Gösterilen ise yazılan senaryo, oyuncuların sergiledikleri performans, kullanılan dekor, kamera açısı gibi birçok malzemeyi içinde barındırır. Yönetmen ve senarist iş birliğinde ekrana yansıtılan gösterilen olarak ifade edilmektedir. Ekrana yansıyan ve yansımayan bütün her şey temsilin parçaları içinde yer almaktadır. Bütün bu sahne tasarımı ve dekorasyonu, televizyonda temsil için vazgeçilmez detaylar arasındadır.

Dil, inşa sürecinde televizyon için karakterlerin konuşmaları, beden dilleri, kamera açıları olmak üzere ifade edilebilir. İmge, kullanılan görsel öğelerle verilmek istenen mesajların iletilmesini sağlayan önemli bir temsil aracıdır. Kodlar, bir televizyon yapımı içinde ifade edilen kavramların, karakterlerin dilleri aracılığıyla ifade edilmesi şeklinde anlamlandırılabilir. Anlatım dili ise her televizyon programında ayrıdır (Cheviron, 2013: 13; Özden, 2004: 145).

“Televizyon Dizilerinde Suç ve Cezanın Temsili: Karadayı Dizisi” isimli çalışmasında Eda Evliyaoğlu temsil, suç, adalet, ceza, hukuk gibi kavramları ele almış ve dizi örneği üzerinden kavramların medyadaki temsili üzerinde durmuştur. Karadayı dizisi üzerinden ele alınan gerçekliğin inşası kapsamında, dizinin bir aşk hikâyesini ön plana çıkardığı görülmektedir. Ancak arka planda 1970’ler Türkiye’sinde adalet, emniyet, mafya, medya ilişkileri çerçevesindeki olay örgüsü anlatılmaktadır. Çalışmada, silahla yaralama, silah kaçakçılığı, kasten öldürme gibi suçların işlenmesinde resmi kurumların bile suçlara ortaklık ettiği vurgulanmaktadır. Bu durum gerçekten farklı, saptırılmış bir kurguyla anlatılmaktadır (Evliyaoğlu, 2016: 1).

Karadayı dizisinde adaletin; polis, hâkim, savcı gibi hukuk sağlayıcı kurumlarca zamanında ve adil bir şekilde tesis edilememesi sonucu adalet sağlayıcısı olarak kişinin kendisinin ön plana çıkması konu edilmektedir. Dizinin başkarakterlerinden biri olan Mahir'in babasının intikamını almak için çeşitli yollarla hukuk kurallarına karşı gelecek şekilde şiddete başvurduğu görülmektedir. Bunun yanında Mahir, izleyiciye iyi niyetli, ahlaklı, dürüst bir karakter olarak tanıtılmaktadır. Dizinin temasını ise hukuksal adaletsizlikten doğan bireysel adalet çabası oluşturmaktadır. Yani, aslında iyi niyetli, mert ve dürüst insanların adaletin yerini bulması adına gerektiğinde kaba kuvvete başvurarak verdiği mücadele dizide ön plana çıkmaktadır. Bu durumun hukuk kurumlarına karşı kötü bir intiba oluşturacağı, adaleti sağlamak için var olan kurumların, toplumun güvenini kaybedeceği vurgusu; televizyonda suçun ve cezanın temsili kapsamında ele alınmaktadır (Evliyaoğlu, 2016: 1). Çalışma, televizyonda suçun ve cezanın temsili konu alırken medya ve gerçeklik, medya ve temsil gibi kavramlar üzerinde durmaktadır. Ayrıca dizinin geniş kapsamlı olarak içerik analizi yoluyla incelenmesi sağlanmıştır.

Nergis Karadağ da, “*Televizyon Dizilerinde Gücün Temsili*” isimli yüksek lisans tezinde dizilerdeki güç temsillerini ele almıştır. “Burada Fatmagül’ün Suçu Ne?” ve “Adını Feriha Koydum!” dizilerindeki güç temsilleri incelenmiştir (2013: 78). Birçok farklı güç türü ve bu güç türleri açısından dizilerde içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. Çalışma, bu dizilerin incelemesi aracılığıyla maddi olarak ve statü bakımından güçlü kişilerin ayrıcalık elde edebildiğini anlatmaktadır. Ancak bu güç dengelerinin zamanla güçsüzden yana olumlu şekilde değişebileceğini ifade etmektedir. Bunun yanında toplumsal ekonomik eşitsizlikten doğan çatışmalardan bahsedilmektedir. Evlilik yoluyla ekonomik seviyenin değişebileceği, görülmekte, ancak maddiyat ve statü nedeniyle yaşanabilecek sorunlara vurgu yapılmaktadır. Özellikle Fatmagül’ün Suçu Ne?” isimli diziyle ilgili olarak suçlu kişilerin güçlerinin de adalet karşısında yetemeyebileceği mesajını verdiği ifade edilmektedir.

Hıdır Polat’ın yazmış olduğu “*Geleneksel Medyada Temsil Sorunu: Alternatif Bir Mecra Olarak Yeni Medya*” isimli yüksek lisans tezi Medya ve temsil konusunu

işleyen başka bir çalışmadır. Çalışma daha çok televizyonun kitleler üzerindeki etkisinden bahseden geleneksel medya ile yeni medya arasındaki fark üzerinde durmaktadır. Polat, yaptığı çalışmanın amacını: “*Geleneksel medyadaki temsil sürecini literatür üzerinden inceleyerek, yeni medyanın bu kapsamda nasıl kullanılabileceğini tartışmaktır.*” şeklinde ifade etmiştir (2018, 45). Çalışmada temsil kavramının medya tarafından kullanımında söz konusu olan hatalardan bahsedilmektedir. Ayrıca geleneksel medyadaki temsillerin izleyici pasif olarak konumlandırması anlatılmaktadır. Bunun karşısında alternatif bir seçenek olarak yeni medya çalışmalarının farklılığı ortaya konmaya çalışılmıştır. Polat, çalışma kapsamında Stuart Hall’ın temsil kavramını açıklamış, geleneksel ve yeni medya konusundaki farklılıkları dile getirmiştir. Literatür taraması yöntemiyle geleneksel ve yeni medya arasındaki fark anlaşılmaya çalışılmıştır. Her iki medya döneminde de temsil kavramı ve izleyici ilişkisi anlatılmıştır. Geleneksel medya izleyiciye yön vermeyi amaçlarken yeni medya araştırmalarında izleyicinin medyaya yön verdiği ortaya konulmuştur.

Her çalışma temsil konusunu farklı şekillerde ele almıştır. Suç korkusuna üzerinde duran çalışmalarda durum, kişilerin izledikleri haberlere karşı korkuya kapıldığı yönünde bir çıkarımda bulunmaktadır. Burada suçun televizyondaki temsilinin haberlerde nasıl ele alındığı anlatılmaktadır. Ayrıca temsil kavramının kendisini ele alarak temsilin geleneksel ve yeni medyadaki işlevine yönelik çalışma yapılmıştır. Bütün bu çalışmalar, temsil kavramının, televizyonda hangi konuları ön plana çıkarmak için kullanıldığını anlatmaya çalışmaktadır. Bizim çalışmamızda ise temsilin suç ve adalet kavramları ile ilişkisi anlaşılmaya çalışılmaktadır.

Televizyon ve temsil söz konusu olduğunda bu konunun pek çok farklı dizi ve konu özelinde ele alınabileceğini anlamaktayız. Konu ile ilgili akademik çalışmalardan verdiğimiz örnekler, her bir televizyon programının temsil açısından farklı şekillerde incelenebileceğini göstermektedir. Çalışmamızın diğer temsil çalışmalarından farkı, yabancı dizilerden uyarlanan, 3 sezon boyunca devam etmiş “*Kanıt*” dizisini incelememizdir. Burada fark yaratan asıl durum, yukarıdaki Karadayı dizi incelemesinde de görebileceğimiz gibi dizideki karakterlerin ve adalet

sürecine giderken kullanılan yöntemlerin yasal şekilde uygulanmasıdır. Polisin aşırı güç ve elindeki yetkiyi kötüye kullanmadan suçluları yakalamayı amaçladığı görülür. Suçlu zengin, ünlü ya da statü bakımından çok güçlü kişiler de olsa en sonunda her zaman cezalandırılmaktadır.

Televizyondaki temsillerden ve temsillere yönelik çalışmalardan bahsettikten sonra dizilerin tarihçesine yer vermek, temsil için kullanılan içeriklerin yıllar içindeki değişimini anlamaya yardımcı olacaktır.

2.2. Televizyon Dizilerinin Tarihçesi

Televizyon yayın hayatına başlamadan çok öncesinde diziler, radyolarda insanların hayatında yer almaya başlamıştır. Burada sesli temsiller dinleyicilere sunulmuştur. Ancak televizyonun evlere girmesiyle diziler, kısa sürede görüntülü ve sesli yayınlanabilir hale gelmiştir. Televizyon dizileri, günlük hayattaki birçok kavramın yeniden inşa edilmesini sağlamaktadır Bu yapılar, her ne kadar gerçeği yansıttığını ifade etse de aslında gerçeğin bir temsilini yansıtmaktadır. (Mutlu, 2008: 37).

Televizyon yayınlarında popüler anlatı türleri arasında en fazla dikkat çeken ve tartışmalara konu olan programlar, diziler olmuştur. Diziler, televizyon drama türü içinde bulunmakla birlikte televizyon dramalarının büyük bir bölümünü oluşturmaktadırlar. Drama dizileri, televizyonun öne çıkan biçimleridir. Araştırmacılar, televizyondaki dramatik yapımları zamanlama bakımından üç farklı modelde sınıflandırmaktadır. Bu türler; seriler, seriyaller ve süren seriyallerdir. Seriler, genellikle her hafta başlayıp sona eren bir öyküyü konu almaktadır. Durum komedileri, polis ve dedektif dizileri, bu türlere örnek olarak gösterilebilir. Seriyaller de çoğunlukla televizyon için çekilmiş, birkaç bölüm olarak süren ve biten dizileri içermektedir. Süren seriyaller olaraksa daha çok pembe diziler, başlayan ve uzun süren yapımlardır. Bu yapımlar, başında olup bitenlerin unutulduğu, en sonunun beklenmediği, “Bugün acaba ne olacak?” merakıyla izlenen anlatılar şeklinde ifade edilebilmektedir (İnal, 1999: 255).

Diziler ile seriyaller birbirine çok benzer özellikler taşımakta, ardı sıra devam eden bölümlerden oluştukları için gitgide daha benzer olmaktadır. Bu nedenle 1970’lerden itibaren dizi-seriyal ayrımı önemini yitirmeye başlamıştır. Bu duruma neden olarak ise birbirleriyle çok fazla benzerlik taşıyan bu iki modelin her birindeki negatif özellikleri giderip olumlu olanları birleştirme gayretinden kaynaklandığı öne sürülmektedir. Bu durumda melez sayılabilecek olan bu formatta dizilerle seriyallerin özelliklerini bir araya getiren televizyon yapımcıları, dizi-seriyal adı altında yeni bir türün ortaya çıkmasına sebep olmuşlardır. Dizi-seriyal türünde, bir bölüm içinde bir küçük olay anlatılmakta ve sorun ortaya konulup çözüme kavuşturulmakta, aynı zamanda sonraki bölümde/bölümlerde devam edebilecek bir büyük öykü bulunmaktadır (İlhan, 2010: 122).

Televizyon dizilerinde malzeme olarak kullanılan önemli bir alan ise edebiyat olmuştur. Özellikle ABD’de 1947 ile 1960 arası “televizyonun altın çağı” olarak bilinen dönemde edebiyat uyarlamalarına ağırlık verilmiştir. Üstelik bunlar için büyük prodüksiyonlar yapılmıştır. Julius Caesar, Macbeth gibi pek çok edebiyat klasığı, bu dönemde televizyona çeşitli formlarda uyarlanmıştır. Thompson’a göre 1980’lerde Amerikan televizyonunun ikinci altın çağı başlamıştır. 1980’lerde gerek biçimsel özellikleri gerek içerik açısından alışlagelmiş olandan farklı televizyon dramaları yayınlanmıştır (1997: 11). 1980’lerde nitelikli televizyon örneği olarak ifade edilen yapımlar ortaya çıkmıştır. Bunların ilki, o yıllarda sitcomların yapımcılığını yapan MTM adlı şirketin 1970’lerin ikinci yarısından itibaren televizyon draması üretimine başlamasıdır. MTM, Lou Grant (CBS), Hill Street Blues (NBC), Remington Steele (NBC), St. Elsewhere (NBC) gibi dizilerin yapımcılığını yapmıştır. 1990’larda ise nitelikli drama üretiminde gelirini abonelik sistemi ile sağlayan Home Box Office’in (HBO) kanalı markalaşmıştır. 1970’lerin ikinci yarısında HBO’nun ticari olarak kârlı bir model olduğunun ortaya çıkmasıyla Viacom’un Showtime’i (1976), Warner Amex’in The Movie Channel’i (1979), Time HBO ortaklığının Cinemax’ı (1980) ve Times-Mirror’un Spotlight’ı (1981) kurulmuştur. Dolayısıyla abonelik sistemi üzerine kurulu, yayın akışında ağırlıklı olarak dramalara yer veren kanalların sayısı artmıştır (Edgerton ve ark., 2008: 4-7). HBO 1990’ların sonlarında Sex and the City gibi popüler yapımların yanı sıra

Sopranos (1999), Six Feet Under (2001), The Wire (2002), Deadwood (2004) gibi “nitelikli televizyon” örnekleri olarak gösterilen televizyon dramalarının yapımcısı olmuştur (Nelson, 2007: 40).

Türkiye’de televizyon sektörünün reklam ve sinema sektöründeki yeniliklere paralel olarak gelişmesiyle, özellikle 1990’lı yılların sonlarından itibaren televizyon dizileri nitelik ve nicelik açısından kayda değer bir gelişme göstermeye başlamıştır. İzleyicilerin yerli dramalara gösterdiği yoğun ilginin de etkisiyle dizilere yapılan yatırımlar artmıştır. Televizyon kanallarının dramalardan sorumlu birimleri, hangi projelerin hayata geçirilip hangilerinin geçirilmeyeceğine dair stratejik kararlar vermektedir. Üretim sürecinin farklı aşamalarında yer alan “sembol yaratıcıları” ise kâr isteklendirme güdüsü ile hareket eden endüstrinin tüm sınırlamalarına rağmen, yaratıcı süreçte ortaya çıkan işin niteliğini etkileyecek kararlar vermektedirler (Genç ve Uyguç, 1998: 6).

Dünyadaki dizilerin gelişimine baktığımızda, zamanla dizi yapım sektörünün büyüdüğünü ve farklı türlerde çok sayıda dizinin üretildiğini görürüz. Her biri ayrı olay örgülerine dolayısıyla farklı kavramların temsiline yer verir. Sayıları gittikçe artan diziler Türkiye’de de televizyon programları arasında son derece popüler bir yere sahiptir. Bu nedenle dünya çapında dizi tarihinden bahsettikten sonra Türkiye’deki dizilerden de bahsetmek gerekmektedir.

2.2.1. Türkiye’de Diziler

Türkiye’de dizilerin geçmişi 1970’lere kadar gitmektedir. 1970’lerde “*Uzay Yolu*”, “*Görevimiz Tehlike*”, “*Kaçak*” gibi popüler yabancı dizilerin yanı sıra “*Hayattan Yapraklar*”, “*Kaynanalar*”, “*Aşk-ı Memnu*” gibi ilk yerli diziler, ekranlarda görülmeye başlanmıştır (Cankaya, 2003; Serim, 2007: 156). TRT’de İsmail Cem’in Genel Müdürlüğü döneminde, yerli edebiyat eserlerinin televizyona uyarlanmaya başlanmasıyla Türk sinemasının önemli yönetmenleri, televizyon dramalarını yönetmişlerdir. Bu dramalar arasında “*Aşk-ı Memnu*” ise farklı bir yer tutmaktadır. Dizi, altı bölüm şeklinde tasarlanmış halkça tutulmasının yanı sıra ihraç edilen ilk yerli dizi olmuştur (Pekman ve Tüzün, 2012: 239).

Evrin Yörük'e göre 1980'lerdeki TRT'nin drama yayınlarına bakıldığında, popüler yayın ve nitelikli yayın şeklinde bir ikiye bölünmüşlük fark edilmektedir. Popüler dramalar, çoğu ABD kökenli olmak üzere dış ülkelere alınan çoğunluğu seri formunda olan yapımlar ve 1980'lerde TRT'nin "*Arkası Yarın*" olarak adlandırdığı süren seriyal formundaki yapımlardır. Nitelikli dramalar, Türk edebiyatının önemli eserlerinin televizyona uyarlandığı seriyal formundaki yapımlardır (2012: 239).

Özel televizyonların yayınlarına başladığı, program üretme olanaklarının ve deneyiminin sınırlı olduğu 1990'lı yılların başında, ekranları talk show, müzik, eğlence gibi yapımların aşamasında çok fazla birikim gerektirmeyen, eğlence öğesini ön plana çıkaran programlar kaplamaktadır. Örneğin 1990 yılında yayınlarına başlayan ilk özel televizyon kanalı Magic Box Star 1'in ilk yıl yayın akışında yerli diziler yer almamaktadır. İkinci yıl, bütün gün yayın yapmaya başlayan kanalın yayın akışında sadece birkaç yerli komedi dizisi yer almaktadır (Kejanlıoğlu, 2004: 313). İlk yıllardan farklı olarak 1994-1995 yılları dramatik yapımlarda, yabancı yapımlardan çok yerli yapımlarda artış yaşanan bir geçiş dönemidir (Çelenk, 2005: 297-300). Bu artışta özellikle 1980'lerin ikinci yarısından sonra Türkiye'de film yapım sektörünün gelişimi önemli rol oynamıştır. Nitekim 1985 yılında TRT'nin ekranını "kaset teslim" dış yapımlara açmasının ardından (Çelenk, 2001: 317- 319), TRT için program üreten bağımsız yapımcıların sayısı artmıştır. Sinema ve video için film üretenlerin, reklamcılarının ve eski TRT çalışanlarının oluşturduğu girişimcilerin, TRT'yi önemli bir gelir kapısı olarak görmesi, kısa bir süre içinde yüzlerce yapımların kurulmasına neden olmuştur. 1988-1993 yılları arasında televizyon programı ve draması çekmek üzere, İstanbul'da 300'ün üzerinde şirket kurulmuştur (Serim, 2007: 157). Bu dönemde, 1970'lerin sonunda yaşanmaya başlanan video furiasıyla sayıları artan film ve video bağlantılı şirketlerden bazıları da televizyon için üretimde bulunmaya başlamıştır. Bütün bu gelişmeler sonucunda, İstanbul'da TRT olanakları dışında, televizyon yayıncılığına dönük bir altyapı oluşmaya başlamış, ilk televizyon yapım şirketlerinin temelleri atılmıştır (Çelenk, 2001: 313).

Reyting oranları açısından ele alındığında 1990'lı yıllardan itibaren bilhassa yabancı kaynaklı televizyon dizilerinin çok fazla rağbet gördüğü bilinmektedir. 1995'li yıllarla beraber yerli yapım televizyon dizilerinin, yayınlarda yer aldıkları ve reytinglerde üst sıralara tırmandıkları göze çarpmaktadır. 2000'li yılların başlamasıyla hemen hemen dizi enflasyonu gündeme gelmiş ve böylelikle bilhassa yerli yapım diziler, en fazla izlenen programlar arasında yer almaya başlamıştır. İstanbul ilinde endüstri alanındaki alt yapının gelişmesiyle birlikte yerli dramatik yapımların sayısında da hızlı artışlar yaşanmıştır. 2000'li yılların ortalarına gelindiğinde, prime time kuşağı içinde yer alan en önemli tür olan yerli yapım televizyon dizileri, 2010 yılında ise ulusal kanalların en çok izlenmesine sebep olan yayın formatları olarak yerini almış; televizyon kanallarında prime time kuşağında arka arkaya iki dizi birden yayınlanmaya başlanmıştır. Böylelikle dizi sektöründe önemli gelişmeler görülmüş, dahası yerli diziler yapımcı şirketlerce yurt dışına satılmaya başlanmıştır. Yakın zamana kadar batı dünyasının ülkemize yaptığı televizyon dizisi ihracını artık ülkemiz etrafındaki komşu ülkelere yapar hale gelmiştir (İlhan, 2010: 123). Türkiye'de televizyon yayının başladığı ilk yıllarda yabancı diziler, çok daha yaygınken, bugün tersi bir şekilde yerli diziler neredeyse her gün farklı kanallarda, değişik yaşam öyküleriyle izleyiciye sunulmaktadır. Üstelik diziler o kadar uzun yıllar sürmektedir ki insanlar diziler ile birlikte yaşlanmakta, dizi karakterlerinin yaşları setlerde ilerlemektedir (Özkan, 2013: 1017).

2012 yılında Radyo Televizyon Üst Kurulu adına Kamuoyu Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı'nca yürütülen "Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması" televizyon kanallarının tercihindeki en mühim faktörün, yayın akışında yer alan dizilerin beğenilme düzeyi olduğunu tespit etmiştir. Elde edilen veriler neticesinde; Star TV % 38, Show TV %31,4, ATV %37,4, Kanal D %43,9 oranlarıyla izleyicilerinin izleme sebeplerinin kanallarda yayınlanan dizilerden hoşlanmaları sonucu olduğunu ortaya koymuştur. Reyting oranlarıyla ilgili bulgular incelendiğinde ise % 76,7'lik oranla yerli diziler, izlenen program türleri arasında birinci sırada bulunmaktadır. Aynı araştırmada elde edilen bir diğer sonuç ise izleyicilerce televizyonlarda en çok izlenen program türleri sıralamasında % 86,3 ile yerli diziler ilk sırada bulunduğuudur (RTÜK, 2012).

2000’li yılların ilk yarısında dizi sektöründe yaşanan değişimde film ve reklam sektörlerindeki gelişmeler, önemli rol oynamıştır. 2000-2007 yılları arasında 600’e yakın dizi film, 179 yapımcı tarafından hayata geçirilmiştir. Bu yapımcıların 100’ü yapım firması, 70’i gerçek kişi, 9’u ise televizyon kanalıdır (Özkan ve Töre, 2010: 70).

1998-2001 yılları arasında ATV’de yayınlanan İkinci Bahar, 2000’li yıllarda sayıları artan yerli nitelikli drama örneği olarak nitelendirilebilecek yapımların ilk örneklerinden biridir. Türk Sinemasının iki önemli oyuncusu olan Türkan Şoray ve Şener Şen’in, bir televizyon projesi için bir araya gelmesi, İkinci Bahar’ı diğer yapımlardan ayıran önemli bir unsurdur (Özkan ve Töre, 2010: 71). Bir tür içinde ele alacak olursak bu diziyi aile konulu diziler sınıfına sokmak mümkündür.

2002 yılında ATV’de yayınlanmaya başlanan “*Asmalı Konak*” ise Anadolu aile yapısını ele alan ancak daha çok pembe dizi kategorisinde ele alınabilecek dizilerden bir tanesidir (Özkan ve Töre, 2010: 71).

Uyarlama diziler bir başka popüler dizi türü olarak karşımıza çıkmaktadır. 2000’li yıllarda televizyona uyarlanan edebiyat klasikleri de oldukça ilgi duyulan televizyon dizilerini oluşturmaya yardım etmiştir. Bu dönemde pek çok edebiyat klasiği televizyona uyarlanmıştır. Bunda eserlerin prestijinin yanı sıra sektörün farklı hikâyelere duyduğu gereksinim de önemli rol oynamaktadır. Prodüksiyon altyapısının ve dizi bütçelerindeki artışının da etkisiyle, “*Hanımın Çifliği*” gibi hikâyesi farklı zamanlarda geçen eserler televizyona uyarlanmıştır. Halit Ziya Uşaklıgil’in aynı adlı eserinden televizyona uyarlanan “*Aşk-ı Memnu*” ise (2008-2010, Kanal D) romandaki karakterlere büyük ölçüde sadık kalsa da, hikâyesini 2000’li yılların İstanbul’una taşımaktadır. “*Ezel*” (2009-2011), “*Son*” (2012) gibi sinemasal estetiğe öykünen, farklı kurgu tekniklerini kullanan, prodüksiyon kalitesiyle dikkat çeken yapımlar ortaya çıkmıştır. İç pazarda gördükleri yoğun talebin yanı sıra “*Gümüş*” dizisinin (2005-2007, Kanal D) yüksek izlenirlik seviyesi neticesinde, Türk televizyon dizileri Ortadoğu, Kuzey Afrika ve Balkanlar’da da kendisine izleyici edinmiştir. Türk televizyon dramalarının dış pazardaki temel alıcılarını MENA Bölgesi olarak bilinen Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkeleri,

Balkanlar ve Orta Asya (Tacikistan, Kazakistan, Afganistan ve Gürcistan) oluşturmaktadır (Tüzün, 2015: 99).

Diziler dünyada ve ülkemizde her geçen gün farklı birçok kavramın inşa edilmesine olanak tanımaktadır. Suç ve adalet kavramları da bunlar arasında yer almaktadır. Suç ve adalet temalı diziler genellikle polisiye diziler sınıfında yer almaktadır. Bu nedenle polisiye dizi türüne bu bölüm içinde ayrıca yer verilmektedir.

2.2.1.1. Polisiye Diziler

Gerek dünyada gerek ülkemizde dizi sektörüne olan ilgi, konuların çokluğu, her bir dizinin ayrı konuyu işlemesi her biri için farklı kategoriler belirlenmesine sebep olmuştur. Polisiye dizi türü, dizi izlemeyi seven kitle tarafından ayrı bir yere konulmaktadır. Özellikle de cinayetlerin çözümünü konu alan yerli ve yabancı polisiye diziler, olay yeri incelemeyi konu alan çeşitli yapımlar, televizyonun büyük ölçüde rağbet gören önemli programları arasındadır.

Dünya sinema/televizyon tarihinde, ilk polisiye diziler ve filmler, 1930-1940 tarihleri arasında yayınlanmıştır. Polisiye diziler ve filmler, toplumların suç araştırmaları, gizem, sır gibi kavramlar üzerindeki özel ilgileri ve meraklarıyla birlikte önemli bir dizi sektörü haline gelmiş ve insanların ilgisini çekmiştir. Her geçen gün artan polisiye diziler, bu etkiyi uzun süre devam ettirmiştir ve ettirmeye devam etmektedir. Dünya üzerinde polisiye dizilerinin çıkış noktası Amerika olarak bilinmektedir. Polisiye tarihinde ise karşımıza ilk olarak “*Sherlock Holmes*” çıkmaktadır. Holmes, 1859-1930 tarihleri arasında yaşamış Sir Conan Doyle’nin hayali dedektifidir. Dedektif Holmes, henüz keşfedilmemiş parmak izi, kan grubu ve daha birçok deneyi uygulamıştır. Ünlü adli bilimciler; delillerin tanınmasında, karşılaştırılmasında ve değerlendirilmesinde hep ondan etkilenmiştir (Bourdieu, 1997: 62).

Diğer dizilerde olduğu gibi polisiye dizilerde de zamanla konu çeşitliliği ve dizi sayısı artış göstermiştir. 1960’lı yıllarda “*87. Bölge*” (*87th Precinct*), *Burke’s Law*; 1970’li yıllarda “*Charlie’nin Melekleri*”, “*Komiser Columbo*”; 1980’li yıllarda Türkiye’de de TRT’de yayınlanan “*Kara Şimşek*” isimli polisiye diziler dikkat

çekmektedir. 1990'lı yıllarda polisiye diziler arasında “*Kobra Takibi*” dünya çapında takip edilen dizilerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Dizi, suçluların polis tarafından uzun bir takip sonrasında yakalanmasını, bu süreçte atlattıkları ölüm tehlikelerini de anbean izleyiciyle paylaşmaktadır. 2000-2010 yılları arasında yayınlanan polisiye dizilerden bir tanesi *The Mentalist*'tir. Polisle birlikte çalışan ve çeşitli cinayet vakalarının çözümünde danışmanlık yapan Patrick Jane, olayların çözümünde kilit noktalara dikkat çekmektedir. 2010 sonrasında çekilen yabancı polisiye diziler arasında Lucifer, Peacky Blinders dikkat çeken polisiye diziler arasındadır (beyazperde.com). Bunun yanında ise “*Blacklist*” isimli dizi 2013 yılından günümüze kadar devam eden bir başka polisiye türüdür. Dizi, azılı suçlu olarak aranan Raymond Reddington tarafından ele verilen suçluların yakalanmalarını konu almaktadır. Ancak Reddington, aslında topluma zararlı kişileri ele verirken kendi çıkarı olan suçlularla da işbirliği yapmaktadır (imbd.com). Bu dizilerin her biri suça ve suçluya farklı bir yaklaşım sergilemektedir. Bazıları suçlu kişilerle anlaşma yaparken bazıları suçlularla ölümüne bir mücadeleyi konu almaktadır. Polisiye türünde çekilen yerli yapımlarda da çok sayıda farklı olay örgüsü ve konu işlenmektedir. Her biri suç ve adalet kavramlarını farklı şekillerde temsil etmektedir.

1990'lı yıllarda ülkemizde de polis ve polisiye konulu kurguların dizilerde yer bulmaya başladığı görülür (Çaplı, 2002: 124). Ancak dikkat çekici ve akılda kalıcı yapımlar daha çok 90'ların sonu ile 2000'lerin başında çekilmeye başlanmıştır. 1999-2002 yılları arasında yayınlanan “*Yılan Hikâyesi*” isimli dizide ise suçlularla mücadelenin yanında töre ve kan davası gibi konular ön plana çıkmaktadır (sinematurk.com). 2005-2007 yılları arasında çekilen ve yayınlanan “*Hırsız Polis*” isimli dizi ise bir hırsızla polisin aşkını konu almaktadır. Dizide ahlaki değerleri, mesleği ve aşkı arasında kalan bir adamla hayat şartlarından dolayı hırsızlık yaparak kendine ve ailesine bakan bir kadının hikâyesini anlatır (beyazperde.com). Bu dizilerde daha çok aşk, entrika, duygusallık ön plana çıkar.

Türkiye’de polisiye diziler arasında daha çok toplumda işlenen suçların konu alındığı yapımlar dikkat çekmektedir. 2010-2013 yılları arasında yayınlanan “*Behzat Ç. Bir Ankara Polisiyesi*”, “*Arka Sokaklar*” gibi diziler daha çok dışarıda yaşanan

olayları göstermektedir (Çakır, 2015: 18). Bunlar suçluların yakalanmasına çalışılan ve suçluların yakalanıp hapse atmayı amaçlayan olay örgülerinden oluşmaktadır.

Bunun yanında suç ve adalet konularına farklı bir yaklaşım getiren diziler de bulunur. Bunlardan bir diğeri 2013-2014 yılları arasında yayınlanan *Galip Derviş* 'tir. Galip, suçlu kişileri yakalamak için olay yeri inceleme tekniklerine farklı bir yaklaşım getirir. Hiç kimsenin görmediği detaylara dikkat eder. Suçluları kendisi yakalayamaz çünkü o bir olay yeri inceleme danışmanıdır “*Galip Derviş*”, olayların çözümünü sağlamakla ilgilenir. Suçlunun yakalanması ve sonrasında gerekli cezanın verilmesi, polisin ve adliyenin işidir. Dizide adli süreçlere yer verilmez (<https://www.kanald.com.tr>).

“*Kanıt*”, 2010-2013 yıllarında yayınlanan bir başka polisiye yapıdır (Çakır, 2015: 18). Dizi, olay yeri inceleme kavramıyla birlikte delillerin toplanmasından suçluların yakalanmasına kadar birçok bilimsel araştırma sürecini konu edinir. Cinayet büro tarafından çözülen olayları, olay çözümünde delillerin önemini, en küçük detayı bile atlamamak gerektiğini vurgular (<https://www.kanald.com.tr/>) Bu yapının yabancı karşılığı ise CSI olarak görülmektedir. Hatta dünya çapında yankı bulan CSI etkisi kavramı da bu bilimsel polisiye yapımların yaygınlaşmasıyla ortaya çıkmıştır.

Kanıt dizisinin yabancı karşılığı olan “*CSI*”, dünya çapında yaygınlaştıktan sonra “*CSI* etkisi” ya da “*CSI* sendromu” ortaya çıkmıştır (Dowler, 2006: 838). Kavramın 2002 yılında ilk kez Times dergisinde bir makalede kullanıldığı, ardından National Geographic ve Scientific American gibi dergilerde de konuyla ilgili makaleler yayınlandığı bilinmektedir (Koch ve ark., 2012: 6). Bu etki, zamanla araştırma programı olarak adlandırılan Reality Show programlarında da kendini göstermeye başlamıştır. Adli davaların takibini yapan televizyon programları aracılığıyla cinayet vakaları çözüme kavuşturularak suçlular yakalanmakta, bu süreçteki bütün detaylar izleyiciyle paylaşılmaktadır (Saks & Schweitzer, 2007: 359). “*CSI*” üreticisi Elizabeth Devine de dizinin, bilim insanlarını, kahramanlara dönüştürdüğünü iddia etmiştir (Chadjitheodorou, 2014: 13). Kısacası izlenen televizyon yapımları, adli vakalara, polise ve hukuki süreçlere karşı farklı bir bakış

açısı geliştirilmesine ortam hazırlamıştır. Çeşitli araştırmalar³ göstermiştir ki olay yeri inceleme etkisi, her cinayet vakasının çözülebileceği yanılsamasını ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca CSI etkisi bunun birkaç gün gibi hızlı bir sürede olabileceği düşüncesinin ortaya çıkmasına da sebep olmuştur.

“*Kanıt*” da “*CSI*” ve benzeri cinayet soruşturmasını konu alan yapımlardan yola çıkarak kurgulanmıştır. “*CSI*” ve “*Kanıt*” gibi yapımların ortak özellikleri vaka çözümünde benzer adımları takip etmeleridir. Her iki dizi de vaka çözümlerinde benzer yöntemleri kullanmaktadır. Bu yöntemler (Parker, 2013: 108):

- i. Bir cesedin bulunması,
- ii. Olay yerinin adli tıp uzmanları tarafından incelenmesi,
- iii. Polis makamlarının (olay yeri inceleme ekibinin) delilleri bulması,
- iv. Şüphelinin tutuklanması ve kanıtların bulunmasıyla birlikte gelen itirafını takip eden süreçlerden oluşmaktadır.

Her iki dizi vaka çözümlerinde bilimsel verilerden faydalansa da “*CSI*” ve “*Kanıt*” arasında önemli bir fark bulunmaktadır. “*Kanıt*”, şüpheli profillerinin çıkarılması, bulunan delillerin incelenmesi gibi bir dizi bilimsel çalışmayı konu alır. Ancak burada dizinin *CSI* ile arasındaki fark, herkesin iş bölümü halinde belli bir koordinasyonla çalışmasıdır. Dizide polislerin olay yeri inceleme ekibiyle birlikte hareket ettiği ancak onların işine müdahale etmediği görülür. Herkes kendi görevini yasalara uygun şekilde yerine getirmektedir. “*CSI*” isimli yapımda, polislerin hem olay yeri incelemenin görevini üstendiği hem de delillerden yola çıkarak suçluları yakalamaya çalıştıkları görülür. Ancak “*Kanıt*” yerli bir polisiye dizi olarak aslında bilimsel bulguların her şeyi ispat edebileceğinden çok daha farklı bir noktaya dikkat çekmektedir. O da suçu ispat edilen hiç kimsenin cezasız kalmayacağıdır. Bu durum çok güçlü maddi olanaklara ve yüksek mevkilere sahip kişiler için de geçerlidir. Çalışmamızın 3.bölümünde bilimsel kanıtlara dayanan, olay yeri inceleme ve adli tıp

³ (bknz)Çalıcı ve ark. (2016: 59-66). Suçların Aydınlatılmasında CSI etkisi. İstanbul (İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü. Adli Tıp Bülteni 21(2).
Hancı ve Yılmaz (2017: 16-22). CSI Etkisi: Adli Tıp Dizileri Toplum, Kurbanlar, Suçlular ve Kamu Görevlilerini Nasıl Etkiliyor? Ankara: Ankara Üniversitesi Adli Bilimler Enstitüsü. Adli Bilimler Dergisi 16 (4).

kavramlarını ön plana çıkaran “*Kanıt*” dizisinin suçu ve adaleti nasıl ele aldığını anlayabilmek adına içerik analizi yöntemi kullanılacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KANIT DİZİSİNİN SUÇ VE ADALET KAVRAMLARINI ELE ALIŞI

Kanıt, her bölümde bir veya birden fazla cinayet davasının çözümü kavuşturulduğu yerli yapımlardan biridir. Çalışmamızın bu bölümünde Kanıt dizisi üzerinden:

- i. Cinayetlerin işlenme şekli,
- ii. İşlenme nedeni,
- iii. Suçun failleri,
- iv. Olay yeri olarak seçilen mekânlar,
- v. Suçluların yakalanmasında kullanılan yöntemler,
- vi. Suçluların aldığı cezalar olmak üzere farklı nicel bulgular elde edilmeye çalışılacaktır.

Bu amaçla öncelikle metodoloji kısmında çalışmamızın niteliği hakkında detaylar verilmiştir. Bulgular ve yorum kısmında ise yapımların bilgileri, bölüm özetleri, ardından içerik analizi kısmı yer almaktadır.

3.1. Metodoloji

3.1.1. Problem

Polisiye diziler suç ve suçluya yaklaşımlarıyla izleyici kitlenin dikkatini çekmektedir. Yabancı ve yerli birçok polisiye dizide suçluların nasıl yakalandığı, sorgu sahneleri ve sorgu sırasında kullanılan bazen şiddete varan çeşitli yöntemler dizilerde yer almaktadır. Bu dizilerdeki suç ve sonrasında gelen suçluların cezalandırılması süreci, suç ve adalet kavramlarının medyada ki temsilini görmek açısından önemlidir. Bu nedenle çalışmamızın problemi, yerli televizyon dizilerinde suç ve adalet kavramının nasıl ele alındığıdır.

3.1.2. Amaç

Televizyon dizileri, izlenirliği arttırmak adına çeşitli öyküleri ekrana getirmektedir. Suç ve adalet kavramları da bunlar arasında yer alır. Suç ve adalet kavramlarının hukuk eliyle olup olmadığı önemsenmeksizin çoğu zaman kötü

karakterlerin cezasının ölüm olması gerektiği vurgusu dizilerde çoğunlukla yer bulmaktadır. Öldürülmese de bir suçlunun polisler tarafından dövülmesi polisiye dizilerde denk gelinen sahneler arasındadır. Buradan hareketle “*Kanıt*” dizisi üzerinden televizyon dizilerinde suç ve adalet kavramlarının nasıl temsil edildiğini incelemek çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

3.1.3. Önem

Çalışmamız, dizilerin suç ve adalet kavramlarının incelenmesinde hukuki yollara nasıl başvurulduğunu gösteren, kanunun üstünlüğünü vurgulayan Kanıt dizisi üzerine yapılan ilk çalışma olması açısından önemlidir.

3.1.4. Varsayım

Suç ve suçluyu konu edinen birçok televizyon dizisi bulunur. Bunlar arasından bazılarının suçlularla iş birliği yaptığı bile görülür. Suçlu ile topluma daha büyük suç teşkil eden kişileri yakalamak için işbirliği yapan yapımların varlığı da söz konusudur. “*Kanıt*” dizisinin gerek kurgusuyla gerek suçlulara yaklaşımıyla bu bakış açısından uzak olduğu ve adalet kavramının yasalara uygun şekilde ele alındığı çalışmamızın varsayımını oluşturmaktadır.

3.1.5. Yöntem

Çalışmanın yöntemi, televizyon yapımlarında gösterilen suç ve adalet anlayışının ele alışını anlayabilmek adına;

- i. Suç ve Adalet Kavramlarının Açıklanması, Suç Teorileri, Adalet Kavramı ve Adalet Hukuk İlişkisi, Televizyonda suç ve adalet olgusu, Dizilerin Ortaya Çıkışı, Türk dizileri, Polisiye Diziler gibi konuların açıklanabilmesi için literatür taraması,
- ii. Türk televizyon dizilerinde suç ve adalet olgusuna örnek olarak incelenecek olan “*Kanıt*” dizisi için içerik analizi şeklinde belirlenmiştir.

Ele aldığımız konu bağlamında öncelikle dizinin künyesi hakkındaki bilgilere yer verilecek ardından bölümlerden kısa kesitler aktarılacaktır. Bu bölümlerin her birinde suçun nasıl açığa çıktığı ve adalet kavramının nasıl vurgulandığı ile ilgili

bilgiler cinayet silahı, cinayet işlenme şekli ve nedeni gibi detaylarla anlatılacaktır. Kullanılan içerik analizi yönteminde:

- i. Dizinin Künyesi ve Konusu
- ii. Dizi Karakterleri
- iii. Bölümlerin Kısa Özetleri
- iv. Dizide En Çok Görülen Şiddet ve Cinayet Yöntemleri
- v. Dizide Görülen Cinayet Sebepleri
- vi. Olayın Geçtiği Mekânlar
- vii. Vaka Çözümünde Adaletin Sağlanmasına Yönelik Başvurulan Yöntemler
- viii. Dizide Adalet Olgusunu Sağlamak İçin Suçlulara Verilen Cezalar
- ix. Öldürme Eylemi Sırasında Kamera Açısı ve Eylemin Anlatım Şekli
- x. Suçlulara Ulaşırken Kullanılan Yöntemler isimli başlıklar altında çalışmamız detaylandırılacaktır.

3.1.6. Sınırlılıklar

Dizinin 100 bölümünde de cinayet vakalarının çözümü konu alınmıştır. Her seferinde cesedin bulunmasıyla başlayan bölümler, katillerin yakalanmasıyla sonuçlanmıştır. Bütün bölümlerde kurgu ve olay çözümü benzer süreçlerden geçmektedir. 100 bölümün tamamı incelemeyeceğinden çalışmamızın sınırları, “*Kanıt*” dizisinin ilk 20 bölümünden oluşmaktadır.

3.1.7. Evren ve Örneklem

Çalışmamızın evrenini, Türk televizyon dizilerinde suç ve adalet olgusunun nasıl yansıtıldığını ortaya koymak amacıyla ele alınacak Kanıt dizisi oluşturmaktadır. Dizinin tamamının incelenmesi zaman ve veri fazlalığı açısından mümkün olmadığı için örneklemimiz ilk 20 bölüm ile sınırlandırılmıştır.

3.2. Bulgular ve Yorum

Kanıt dizisi, olay yeri inceleme çalışmalarının gösteriliş şekli, delillerin incelenmesi, polis soruşturması gibi açılardan bir vakanın nasıl çözüleceğini adım adım anlatmaktadır. Her bölüm kendi içinde bir başka heyecan ve gizem barındırmaktadır. Ancak her bir vakada olayı çözmeye yarayacak bir kilit nokta

bulunmaktadır. Bu yönüyle dizinin her bir bölümü ayrı ayrı ele alınıp birçok farklı açıdan incelenebilir.

3.2.1. Dizinin Künyesi ve Konusu

Şekil-1: Dizinin Künyesi

Dizinin Adı: Kanıt

Bölüm Sayısı: 100

Yönetmen: Biray Dalkıran, Cem Sürücü

Yapımcı: Abdullah Oğuz

Müzik: Cenk Şanlıoğlu, Ege Ellidokuzoğlu

Görüntü Yönetmeni: Faik Çayır, Ege Ellidokuzoğlu

Başroller: Engin Benli (Orhan), Deniz Celiloğlu (Selim)

Sunucu: Sevil Atasoy

Tür: Polisiye

Ülke: Türkiye

3.2.1.1. Dizinin Konusu

Kanıt, adli tıp, olay yeri inceleme ve suç soruşturması kapsamında cinayetlerin çözümünü konu alan bir dizidir. Başkomiser Orhan ve yardımcısı Selim, olay yeri inceleme, kriminal laboratuvar ve adli tıp ile eşgüdümlü çalışarak cinayetlerin aydınlatılmasını sağlamaktadır. Ayrıca diziyi özellikle diğer yerli polisiye dizilerden ayıran önemli bir fark bulunmaktadır. O da Sevil Atasoy'un dizinin her bölümünde olayların çeşitli aşamaları arasında yaptığı konuşmalardır. Cinayetin işlendiği zamandan kanıtlardan yola çıkılarak katile ulaşılan sürede, Sevil Atasoy, olay yeri inceleme ekibinin yaptığı çalışmalara dair önemli detaylara dikkat çekmektedir. Bunun yanında Atasoy'un eski cinayet soruşturmaları ve davaları ile ilgili gerçek olaylardan örnekler verdiği görülür. Dizi bu araya giren konuşmalarla polisiye-belgesel özelliği de kazanabilmektedir.

3.2.1.2. Olayların Geçtiği Yerler

Dizide olayların geçtiği yerler değişiklik göstermektedir. Bazen maktulün evi cinayet mahalli olmakta, bazen ormanlık bir alan cinayet mahalli olarak tercih edilmektedir. Yurt odası, otel odası, masaj salonu, otoyol gibi pek çok farklı mekân, cinayet mahalli olarak farklı bölümlerde görülmektedir.

3.2.2. Dizi Karakterleri

3.2.2.1. Başkomiser Orhan

Dizide, cinayet büro başkomiseri olarak görev yapan Orhan, 40'lı yaşlarında soğukkanlı bir adamdır. Dizinin bütün bölümleri boyunca yardımcısı Selim ile birlikte her bir cinayetin çözümü için büyük bir özveri ile çalışır. Suçluları yakalarken genellikle sakinliğini korur. Her bir vaka çözülene kadar özveri ile çalışıp hiçbir detayı atlamadan davaları sonuçlandırır. Sevgi dolu, hayattan zevk alan, işini severek yapan bir kişidir. Orhan, çalışma arkadaşlarına karşı anlayışlı, maktul yakınları ile empati kurabilen, insan ilişkileri gelişmiş bir kişidir. Özellikle cinayet davalarında yakaladığı katillere karşı, sorgu odasında da sabır gösterir. Katillere ve suç ortaklarına karşı hislerini onların yüzüne söylemekten çekinmez. Şiddete başvurmamayı tercih eder.

3.2.2.2. Komiser Selim

Başkomiser Orhan'ın yardımcısı, 30'lu yaşlarında işini severek yapan genç bir polistir. Suçlulara karşı genellikle sabrı az ve agresiftir. Bütün cinayet dosyalarında özveri ile çalışır, suçluların yakalanması için hiçbir detayı atlamadan çalışmayı sürdürür. Tam bir görev adamıdır. Başkomiserine son derece bağlıdır. Hatta bazen küçük bir çocuk gibi onu kıskanır. Başkomiser Orhan başkalarıyla yakın ilişki kurduğunda ondan uzaklaştığını düşünerek korkuya kapılır. Bu nedenle çocuksu kaprisler yapar. O işini dürüst yapan, az kişiyle geçinebilen ama dostlarına değer veren bir kişidir. Suç işleyen kişilere karşı şiddete meyilli bir tavır sergiler. Ancak onun bu özelliği genellikle Başkomiser Orhan tarafından dizginlenir. Onun, agresif yapıya sahip olsa da şiddete meyilli tavrını kendi otokontrolü ile sağlayabilir. Komiser Selim, katillerin suç işleme gerekçelerini öğrendiğinde genellikle sinirlenir. Ancak yakalanıp cezalarını çekeceğini bildiği suçlulara kaba kuvvet uygulamaktan kaçınır. Ne kadar agresif de olsa adaletin hukuk eliyle sağlanması gerektiğini bilir.

3.2.2.3. Labaratuvar Görevlisi Zeynep

Zeynep, cinayet büroya bağlı olarak faaliyet gösteren adli bilimler laboratuvarında çalışır. O işi gereği, Başkomiser Orhan ve komiser Selim ile yakın temas halindedir. Maktullerin kıyafetleri, evlerden ve olay yerlerinden alınan çeşitli deliller, DNA analizleri bu laboratuvarında yapılır. Zeynep, genellikle yoğun tempolu ve geç saatlere kadar çalışmayı gerektiren bir işe sahiptir. Aynı zamanda komiser Selim'in kız arkadaşısıdır. O, Selim'in çocuksu ve agresif davranışlarına karşılık, soğukkanlı ve sevecen bir tavra sahiptir.

3.2.2.4. Sevil Atasoy

Sevil Atasoy, dizide olay anlatıcısı konumundadır. Atasoy, gerçek adli olaylardan örnekler vererek dizideki olay çözümlemelerini bilimsel verilerle değerlendirmektedir.

Dizinin kadrosunda incelemesini yaptığımız bu 20 bölümde çok sayıda karakter yer almaktadır. Ancak temel olarak Başkomiser Orhan, Komiser Selim,

Zeynep ilk 20 bölümde içinde her bölümün ana karakterleri rolündedir. Bunun dışında yan rollerde oynayan birçok yardımcı oyuncu dizide yer almaktadır.

3.2.3. Bölümlerin Kısa Özetleri

Şekil-2: Ahmet Emin'in Öldüğü Sahne (Kesici/Delici Aletle Yaralama)

Dizinin ilk bölümü, kendi evinin bahçesinde öldürülen Ahmet Emin'in hikâyesini anlatmaktadır. Ahmet Emin, arkasında üzüntülü bir eş bırakmıştır. O, komşuları ve çevresi tarafından çok seilmeyen bir adamdır ve normal zamanda da belaya bulaşan bir tiptir. Elinde sürekli bir beyzbol sopası ile gezdiği, at yarışı oynadığı, kimseyle iyi geçinmediği, onunla ilgili çevresinden edinilen bilgilerdir. Cinayet gecesi karısının 155'e ihbar bırakması ile olay soruşturulmaya başlanmıştır. Bölümün dikkat çeken en önemli tarafı ise Ahmet Emin'in eşi Zeynep'in mağdur bir kadın rolü oynaması ama sevgilisi ile birlikte kocasını öldürme planı yapmasıdır. Yaptıklarının üstünü örtebilmek adına üzgün ve yıkık bir kadın rolünü canlandırması işlediği suçu belli etmemek için yaptığı bir roldür. Ancak sonunda cinayeti azmettiren Zeynep ve işleyen Ali, cezalarını çekerler. Bu anlamda dizinin bütün bölümlerinde katil ya da katillerin en sonunda ortaya çıktığı ve cezalandırıldığı görülmektedir.

Serinin ikinci bölümünde ise Başkomiser Orhan ve Selim yine çözülmesi zor bir cinayetle karşı karşıya gibidir. Ormanda bulunan kimliksiz, çöp poşetine sarılmış bir kadın bedeni vardır. Kadının sağ memesinin altındaki dövmeden onu hangi dövmedecinin yaptığına buradan kadının adına ulaşırlar. Ada isimli kadının yakın zamanda çok başarılı bir estetik ameliyat geçirdiğini buradan da ameliyatını hangi doktorun yaptığını bulurlar. Böylece Ada Taraça isimli kadının sevgilisini ve

sevgilisini aldattığı adamın kim olduğunu da bulurlar. Sevgilisini büyük bir aşkla seven Ümit, sevgilisinin onu çocukluk arkadaşıyla aldattığını bilmez. Ada öldükten sonra birçok kişi ilk olarak Ümit'ten şüphelenir. Bunun nedeni ise Ümit'in sinirli bir yapıda olması, Ada'nın kendine soğuk davranmasını hazmedememesidir. Bir aşk cinayeti olacağı düşünülse de en sonunda Ada'nın Ümit'in çocukluk arkadaşı Yusuf'un evinde öldürüldüğü ortaya çıkar. Üstelik Ümit, çocukluk arkadaşının ihanetini hazmedemez ve onu kendi evinde kendi golf sopası ile öldürür. Deliller Ada'yı öldüren kişinin Yusuf olduğunu işaret ederken Orhan'ın bahçede bulduğu ruj izli sigara izmariti, garajda rastladığı açık seçik fotoğraflar olayı çözmeye yardım eder. Yusuf'un bahçıvanı Hasan, Ada'yı bahçede içki içerken görmüş ve nefesine hâkim olamayarak ona sahip olmak istemiştir. Karşı koyduğunu ve bağırdığını gördüğünde ise tereddüt etmeden kafasına golf sopasıyla vurmuştur. Yine de ölmediğini görünce onu boğmuştur. O gece hiç ortada görünmediği için de kimse Bahçıvan Hasan'dan şüphelenmemiştir. Ancak memleketinden dönmesi ve geldiğinde evde polis ekiplerinin olması, bahçenin dikkatlice araştırılması Hasan'ın yakalanmasını sağlamıştır. Cinayet faili kişi, cezasını çekmek üzere tutuklanmış ve cezaya çarptırılmıştır.

Kanıt'ın 3.bölümü yine şaşırtıcı bir son ve kurguya sahiptir. İnşaatta yüzünde “Çılgılık” maskesi ile ölü bulunan Melis'in cinayetinin ardında çok şaşırtıcı bir sebep-sonuç ilişkisi çıkmıştır. Bir “Çılgılık” partisine sevgilisi ile katılan Melis, parti sonrasında ölü bulunmuştur. İlk şüpheli Melis'e en yakın olan kişi yani sevgilisi Levent'tir. Levent'in son dönemdeki sinirli ve kıskanç tavrı, partide Melis'le kavga etmeleri onu şüpheli kılan özellikler arasındadır. Ayrıca Levent, Melis'in kendisini aldattığından şüphelenmektedir.

Cinayet silahının çok öldürücü nitelikte bir zehir olduğu ayrıca Melis'in kalbine ve göğsüne delici bir cisim saplanarak yaralandığı tespit edilmiştir. Cinayet silahı parti sahibinin çamaşır sepetinde bulunmuş, üzerinden de Levent'in parmak izi çıkmıştır. Parti sahibinin yatak odasındaki halının altında Melis'in kanı bulunmuştur. Bu gelişme ilk olarak Melis'in o evde öldürüldüğünü düşündürmüştür. Ancak odada

kanın hiçbir yere sıçramaması, inşaatta ise duvara sıçramış olması, Orhan'ın bu durumda bir terslik olduğunu düşünmesine sebep olmuştur.

Partide, odada içinde yüksek dozda öldürücü ilaç bulunan kadehten içki içen bir kadın, fenalaşır. Sevgilisi onu hastaneye götürür ve midesini yıkarlar. Geç kalsa ölmüş olabileceği söylenir. Bu detaydan yola çıkarak araştırmayı genişleten cinayet masası, aynı maddeden Melis'in kanında da bulur. Bunun kıskançlık nedeniyle işlenen bir cinayet olmadığı anlaşılır. Levent'in eski kız arkadaşının onu terk etmesi nedeniyle aynı maddeyle intihar ettiği bilgisine ulaşılır. Levent'in eski kız arkadaşının kardeşi Berk, ablasının intikamını almak için Levent'in canını yakacak böyle bir yöntem tercih etmiştir. Bu bölümde cinayetin öfke ve intikam amacıyla işlendiği görülmektedir. Üstelik her iki kadının da katilinin Berk adındaki bu öfkeli kardeş olduğu ortaya çıkar. Aslında Berk, ablasının acısına son vermek için ona bir gece ilaçlarının tamamını suya karıştırıp verir. Ancak düğümü yine sağlam bir araştırma zinciri ve titiz bir çalışma çözmüş, Berk, işlediği cinayetlerin karşılığında hüküm giyerek cezasını çekmeye mahkum olmuştur.

4. bölümde ise çalıştığı hastanenin terasından kendini aşağı atan ve ağır yaralanan Esra Hemşire'nin durumu soruşturulur. Onu, birinin itip itmediği anlaşılmaya çalışılır. Esra'nın annesinden kalan bir antika yüzüğün ortadan kaybolması, bir flash diski saklaması için erkek arkadaşına vermesi, onun aslında öldürüldüğünün ipuçları olmuştur. İlaç mafyası ile iş yapan hastane doktorlarının dümenini fark eden Esra, çok fazla borç içinde olmasına rağmen, kendine teklif edilen rüşveti kabul etmemiştir. Bunun üzerine terastan aşağı atılarak öldürülmek istenmiştir. Uzun süre hayat mücadelesi verdikten sonra ölmüştür. Bu bölümde ise cinayet sebebinin para kaynaklı olduğu anlaşılmaktadır. Suça bulaşmış kişilerin, kendilerine engel olmak isteyenlere karşı ne kadar acımasız ve tehlikeli olabileceği bu bölümde anlatılır. Ancak asıl önemli olan rekonstrüksiyon yani yeniden canlandırma yaparak maktulün aslında kendisi atlasaydı ne kadar uzağa düşeceği konusunda tahminlerde bulunulmasıdır. İtildiğinde ne kadar uzağa düştüğü, atıldığında ne pozisyonda ve nasıl düştüğü gibi durumlar hesaplanır. Her bir pozisyon için ne kadar uzaklıkta olması gerektiği hesaplanarak Esra'nın çatıdan

atlayıp atlamadığını anlamaya çalışırlar. Cinayeti çözmeye yarayacak en önemli ve sağlam kanı, kesin kanıtlara ulaştıktan sonra oluşturulmuştur. Yüzük, hastanede çalışan Ali'nin evinin yakınlarında bulunmuş ve en sonunda Ali, Esra'yı kucaklayıp terastan attığını itiraf etmiştir.

Dizinin 5. bölümünde evli bir çiftin öldürülmek istendiği farklı bir cinayet soruşturması yer alır. Evli bir çift olan Lale ile Can'ın evlerinin yatak odasında hareketsiz yatarken bulunduğu bölüm, öncelikle çiftin bir düşmanı olabileceği düşüncesini akla getirmiştir. Sonrasında çevrede hiçbir şüpheli bulunmaması, kapının zorlanmamış olması, evlerinden bir şey çalınmaması gibi sebeplerle düşmanın içerden biri olduğu düşünülür. Bu durumda da evin temizlik görevlisi Gülcan, şüphe edilen ilk isim olur. Komşu Hakan ile de görüşme yapılır ve çiftin yaşantısı ile ilgili bilgi alınır. Apartman görevlisi ile yapılan görüşmede çiftin bir düşmanı olmadığı ya da herhangi bir olağanüstü durum bulunmadığı anlaşılır. Sağlık görevlileri Can'ın öldüğünü, Lale'nin de komada olduğunu fark eder. Lale tedavi altına alınır. Can'ın eski eşi kişilik bozukluğuna sahiptir ve Can'a takıntılıdır. Bu nedenle Gülcan'dan sonra ilk olarak Can'ın eski eşi Şeyda'dan şüphe duyulsa da bütün cinayetin aslında Lale tarafından planlandığı ortaya çıkar. Can ve Lale'nin kanında sentetik morfin bulunur. Bu ilacı Lale, önce kocasına sonra da Gülcan'ın geliş saatine yakın bir zamana kadar bekleyip kendine yapar. Bunu yapma nedeni olarak Can'ın eski eşi Şeyda'nın ne kadar tehlikeli biri olduğunu göstermek ve ondan şüphelenmelerini sağlamak olduğunu söyler. Öldürme niyeti olmadığını söyler. Ancak ona inanmazlar ve planlayarak kasten öldürme suçundan hüküm giyer. Burada cinayetin gerçekleştirilme sebebi ise kıskançlık ve öfke olarak ifade edilebilir. Can'ın zaman zaman eski karısıyla görüşmesi ve eski karısı Şeyda'nın barışacaklarına dair saplantılı bir inancı olması, Lale'yi çileden çıkarmıştır. İntikam almak ve Şeyda'dan da kurtulmak için kendince zararsız bir plan yapmıştır.

“Garajda Son Tango” isimli bölümde de yine katillerin sağlam bir soruşturma neticesinde yakalandığını görürüz. Bu bölümde kocasına ve kardeşine ihanet eden bir kadın, ablasına dış bileyen bir kardeş, elde ettiği bilgileri çıkar sağlamak için kullanan bir fırsatçı olduğu görülür. Evinin garajında arabasının içinde ölü bulunan

nl manken Sibel Levent, egzoz gazından zehirlenmiştir. Onu bulan kişi ise eski model Bora Narin'dir. Garaj kapısının kapalı olması, ama kadının içeride bulunması şüpheli bir durumdur. Sibel'in kocasını aldattığı adam, kız kardeşinin eski sevgilisidir.

Sibel l bulunduğunda alnında şekilli bir yüzük yarası vardır. Yzğn Bora'ya ait olduğu anlaşılır. Bu nedenle Bora bir numaralı şüphelidir. Ancak yapılan araştırma neticesinde Sibel'in kardeşi Funda'nın, ablasının cinayetini planladığı ortaya çıkar. Ablasının kocası Taner ile yakınlaşarak, ona, aldatılmayı hak etmediğini ve ablasından kesin olarak kurtulabileceklerini söyler. Taner, yurt dışına ıkmiş gibi yaparak Funda'nın evinde saklanır. Cinayeti işlemeyi planladıkları gün, karısını garajın orada kısıtır. Diyabet hastası olan Sibel, boğuşma ve gerginliğin etkisiyle fenalaşır. Kocasından yardım ister, ama Taner ona yardım etmez. Sibel'i orada baygın halde bırakıp uzaklaşır. Yardım edilmesi halinde ölümden dönebilecek olan Sibel, kardeşi tarafından garajın içindeki arabasına taşınarak, egzoz gazına maruz bırakılır. Sibel'in kocası yurt dışındayken Kenan ile kaçamak yaşadığı ve onun şantajlarına maruz kaldığı da bölümün detayları arasındadır. Kenan, olası bir şantaj fırsatı için fotoğraf çekme amacıyla Sibel'in evinin önüne gider. Bütün olan biteni görür. Ancak uzaktan fotoğraf çekmekle yetinir. Diyabet iğnesini yapamayan ve su iemeyen Sibel, fenalaşır. stne bir de egzoz gazına maruz kalarak zehirlenir. Olayda karısının fenalaştığını göre göre onu o halde bırakan Taner, ablasını öldürmek amacıyla arabaya götürüp kapalı meknda egzoz gazı içinde bırakan Funda ve uzaktan fotoğraf çeken Kenan suçlu bulunur. Taner, lme terk etmekten, Funda planlayarak kasten öldürmekten Kenan ise şantajdan ve ölmek üzere olan bir kişiye yardım etmemekten hüküm giyerler.

Kanıt'ın 7.bölümünde yine ilginç bir cinayet soruşturması yürütülür. Balıkçılar, aç toplarken ağlarına takılı bir ceset bulurlar. Cesedin kimliğini teşhis etmek çok zordur. Çünkü suda beklediği için şişmiştir. Ancak öğrendikleri bir şey vardır ki ölen her kimse suya atıldığında yaşıyordur. Sonradan kimliği teşhis edilen bu şahsın adının Mehmet Ali olduğu öğrenilir. Ancak işin aslı çok başkadır. Mehmet Ali, beraber büyüdüğü yetimhane arkadaşı Serdar ile kimliklerini değiştirir. Bu yolla

gerçek Mehmet Ali, yurt dışından tarihi eser kaçakçılığı yapabilir. Suç ortağı Adnan ile birlikte deniz yoluyla aldıkları tarihi eserleri, satarak para kazanırlar. Ancak hesaba katmadıkları şey, Mehmet Ali'nin yani gerçekte Serdar olan kişinin bulundukları balıkçı kasabasında bir kıza âşık olmasıdır. Bu nedenle işi bırakmak ister. Bir gece tekneyle açılıp konuşurlarken Serdar, kendi payını alıp işten çıkmak istediğini bildirir. Ancak Adnan ve Mehmet Ali, bu duruma razı olmazlar. Serdar'ın belindeki silahı çıkarıp Mehmet Ali'ye doğrultması üzerine gerginlik artar. İtiş kakış sonucunda Serdar yere düşer ve düşerken kafasını çarpar. Öldüğünü düşündükleri Serdar'ı denize atıp ondan kurtulmak isterler. Onu suya atan kişi Adnan'dır. Atmadan önce Serdar'ın beline bağladığı çapa onu suyun dibinde tutmaya yetmemiştir. Bir süre sonra balıkçı ağlarının bulunduğu hizaya gelen ceset, ağlara takılarak balıkçılarca bulunmuştur. Hem Adnan hem de Serdar cinayetten hüküm giymiştir.

“*Kanıt*” dizisinin 8.bölümünde bize kafası ve cinsel organı olmayan bir cesedin hikâyesi gösterilir. Hatta ceset birkaç parçaya ayrılmıştır. Daha önce örneğine dünya ve Türkiye tarihinde rastlanan kafası ve çeşitli uzuvları kesik ceset vakası, dizide bir intikam, aşk, öfke cinayeti olarak gösterilir. Ceset, köprü altından geçen bir arabanın üzerine düşer. Böylece polis olaya dâhil olur. Cesedin kopuk parçalarından anlaşılan tek şey, onun bir erkeğe ait olduğudur. Yoğun şiddet barındıran bir cinayet olduğu anlaşılan bu vakada, Orhan ve Selim yine titiz bir çalışma ile suçluları yakalamayı başarır. Kendi halinde, kuyumcu dükkânı işleten ve zengin bir adam olan Osman, 50'li yaşlarını geçkin bekâr bir erkektir. Parasını almak için onu öldürmüş olabileceklerini düşünürler. Ancak, Osman'ın yakın arkadaşı Hulki, onun evine bir anne kızı yardımı muhtaçlar diyerek yerleştirmiştir. Bütün olay bu anne ile kızı etrafında dönmektedir. Aslında cinayet bir takıntı ve kıskançlık cinayeti olarak değerlendirilebilir. Çünkü Gülnaz isimli kadın, önceleri çeşitli suçlardan hüküm giymiş olan Hasan isimli adamın eski sevgilisidir. Onun zulmünden kaçıp saklanmaya çalışmıştır. Ancak Hasan onun izini sürmüş ve yerini bulmuştur. Ondan kurtulabilmek için yolunacak bir kaz (Osman) bulduğunu söyleyen Gülnaz, daha büyük bir belaya bulaşmış, sonunda cinayet soruşturmasında suçlu konuma düşmüştür. Evden alınan deliller ve kasadaki kanlı parmak izi çırak ile Hulki'nin

DNA'sı ile eşleşmez. Bu arada cinayet sebebi olabilecek 600 bin TL, Osman'ın dükkânı birine satması neticesinde elde edilmiştir. Paranın peşinde olan Hulki ve Gülnaz, Osman'ı soymayı planlamıştır. Gülnaz, bunu yaparken Hasan'ı atlatacağını düşünmüştür. Ancak Hasan, Osman'ın evinde parayı bulamadığı için Osman'ı önce hırpalamış ardından da gece lambasının kablosuyla boğarak öldürmüştür. Onun öfkesini dindirmeye bu yetmemiş, Hasan, Gülnaz ile birlikte olduğu için sinirlenerek Osman'ın cinsel organını kesmiştir. Kafasını ise bahçede mangal içinde yakmıştır. Eninde sonunda polis bütün delilleri birleştirerek arkadaşının parasını çalan Hulki'yi, Osman'ı dolandırmaya çalışan Gülnaz'ı ve Osman'ı öldüren Hasan'ı tutuklar. Her biri işledikleri suçlar için hüküm giyerler.

Bu bölümde en çok dikkat çeken noktalardan birisi ise aslında para kasasının üstünde olmasına rağmen, Hulki'den alınan DNA örneği ile kasanın üstündeki DNA'nın eşleşmemiş olmasıdır. Bunun nedeni ise kimerizm olarak açıklanır. Yani, bir insanda aynı anda birden fazla DNA bulunması durumu... Bu nedenle tükürük örneğinden alınan DNA ile kan örneği birbirinden farklı görünmüş, gerçek, kan testi sonucu ortaya çıkmıştır.

Dizinin 9.bölümünde masaj salonunda, ünlü iş adamı Şener Kahveci ve masöz Ruth Mirando ölü bulunmuştur. Zehirlendikleri anlaşılmış, ilk olarak hedefin iş adamı Şener Kahveci olduğu düşünülmüştür. Bütün soruşturmanın seyri onun düşmanlarını araştırmak üzere kurulmuştur. Oysaki Ruth'un ev arkadaşı Amelia da çok zaman geçmeden bir sahilde ölü bulunmuştur. Uzak Doğulu iki iş ve ev arkadaşı planlı bir cinayete kurban gitmiştir. Yapılan soruşturmada, Amelia ve Ruth'u yurt dışından getiren turizm acentesi çalışanı Ender'in cinayete bağlantılı olduğu ortaya çıkmıştır. Turizm şirketinde çalışan Ender Bayram da Amelia'dan masaj hizmeti almaktadır. Amelia, Ender'in bilgisayarında çocuk pornosu fotoğraflarını ve videolarını görünce kendisine şantaj yapmaya başlar. 1 ay içinde önce 30 bin sonra 50 bin sonra tekrar 50 bin dolar ister, Ender'den. Önceleri şantaja boyun eğen Ender, en sonunda Amelia'yı öldürüp ondan kurtulmak ister. Bunun için masaj yağına uzak doğudan getirdiği güçlü bir zehri karıştırır. Böylece hem hedef şaşırtmak hem de Amelia'dan kurtulmak ister. Ancak Şener Bey'e masaj yapacağı sırada Amelia

kendini iyi hissetmeyip masaja Ruth'un girmesini rica eder. Bu durumda ölenler Ruth ve Şener olur. Ender, Amelia'yı öldürmek için onun evine gider ve onu boğarak öldürür. Ruth ve Amelia evlerine yeni taşındıkları için henüz ortada açılmamış koliler bulunmaktadır. Amelia'nın cesedini o kutulardan birine koyup evden dışarı çıkarır. Amelia'nın cep telefonunu bulup kırar, çünkü içinde kendi bilgisayardan alınmış, uygunsuz görüntüler bulunmaktadır ve telefonu cebine koyup yanına almak ister. Ancak cesedi taşırken telefonu cebinden düşürür. Telefondaki fotoğraflarla Ender'in bilgisayar incelemesinden elde edilen fotoğraflar aynı çıkar. Böylece Ender, suçunu itiraf etmek zorunda kalır ve işlediği suçtan tutuklanır, savcılığa sevk edilip hüküm giyer. Bu bölümde ise cinayetin işlenme nedeninin "suçunu örtbas etme" isteği olduğunu görürüz. Ender, işlediği suçları ve sapkın dürtülerini gizlemek için kendisine şantaj yapan Amelia'yı öldürür. Ancak ceza almaktan kurtulamaz.

Dizinin 10.bölümü ise bize bu sefer bir kanun adamının planlayarak işlediği suçu anlatır. "Kanlı Para" isimli bu bölümde bir banka soygunu yapıldığını görürüz. Soygun sonrasında olayın gerçekleşme anına dair bilgiler çalışanlardan alınır. İlk akla gelen şüpheliler tabi ki bankanın içindeki kişilerdir. Banka müdiresi Handan, banka kuryesi Ferit ve bankadan o gün 1 milyon TL çekecek olan Erol ilk şüphelenilen isimler arasındadır. Aslında olay hiç de tahmin edilmeyen bir şekilde cereyan etmiştir. Mali şubede çalışan Komiser Kıvanç, teknik takip sırasında yakaladığı bir soygun planından kazanç elde etmek istemiştir. Erol, tefeciye olan borcuna karşılık bütün değerli mallarını TL değerinde bozdurarak bankadan çekmek ister. Ancak parasının tamamını tefeciye vermek istemediğinden sahte bir soygun planlar. Kıvanç, duyduğu bu soygun planında kendine yardım etmesi için o gün kuryelik yapacak olan Ferit'i tehdit eder. Gerçek paralarla sahte paraları ona değiştirir. Böylece hırsızlar gerçek paraları aldığını sanacak gerçek paralar da Kıvanç'a kalacaktır. Ancak hesaba katmadığı bir ses kaydı onu ele verir. Ferit ile Kıvanç, arabada konuşurlarken Ferit'in oğlu aramıştır. Ferit telefonu kapatmadan önce kayıt tuşuna basarak Kıvanç'ın konuşmalarını kaydetmiştir. Yapılan soruşturmaya delil olarak sunulan bu ses kaydı ile Kıvanç da suçunu itiraf etmiştir. Böylece bankayı soymayı planlayan Erol, delilleri karartan, banka soygunu planlayan ve adam öldüren Kıvanç, Erol'un borcu bulunan tefeci tutuklanır, her biri suçları

ölçüsünde hüküm giyer. Ferit ise tehdit edildiği için hafifletici suç dolayısıyla 2 yıllık hapis cezası alır.

Dizinin “Vasiyet” isimli 11. Bölümü, bir dizi cinayet vakasının soruşturulmasını konu almaktadır. Bu bölümde ilk cinayet soruşturmasının Ateş Cevheroğlu’nun ölümü üzerine yapıldığını görmekteyiz. Ancak yapılan soruşturma ve şüpheli ifadeler, Ateş’in kendinden 3 hafta önce ölmüş babasının da bir cinayete kurban gittiğini göstermiştir. Ateş’in babası Hikmet, bir manken kıza âşık olmuş, eşinden boşanmayı, şirketi ise oğlu yerine torununa devretmeyi düşünmüştür. Bu durum hem eşi Gülbin’i hem de oğlu Ateş’i rahatsız etmiş ve işin içine aile avukatı Mert’in, Gülbin’in ve Ateş’in de bulunduğu bir cinayet planı girmiştir. Üstelik Ateş’in ölümü araştırılırken Serkan’ın da av evinde cesedine rastlanmıştır. Bu durumun intihar olduğu düşünülmüş, ancak sonradan Avukat Mert ve Gülbin Cevheroğlu’nun aile sırlarını ifşa etmesin diye, Serkan’ı öldürmeyi planladığı ortaya çıkmıştır. Dedesinin öldürüldüğünden şüphelenen Serkan, mezarın açılması için başvuruda bulunmayı düşünmektedir.

Vasiyet isimli bu bölümde, cinayetlerin temel sebepleri arasında para ve mal hırsı, aldatılmışlıktan kaynaklanan öfke, ihanet gibi sebepler yer almaktadır. Ancak katiller yine sağlam bir soruşturma ve delillerin dikkatli incelenmesi neticesinde yakalanmış ve her biri işledikleri suçların ağırlığına göre cezaya çarptırılmıştır.

Dizinin “Kanlı Oyun” isimli 12.bölümünde ise sapkın duygularla sanatın bir araya geldiğini görmekteyiz. Bu bölümde parafili yani şiddetten ve sadizm, sadomazoşizm gibi duygulardan keyif alındığı görülür. Pikarizm yani karşısındakini keserek, ona acı vererek ve kan akıtarak bundan keyif alma halinin fotoğrafçılık sanatı ile birleştirildiği bölümde, pikarist bir katil bulunmaktadır. Fotoğrafçılık bölümünde akademisyen olan Ertuğrul ve bir grup öğrenci, plastik makyaj ile gerçeğe yakın cinayet fotoğrafları çekmektedir. Ancak içlerinden biri daha ileri giderek gerçek bir pikarist fotoğraf çekmek ister, arkadaşına uyku ilacı ve kan sulandırıcı vererek onu bayıltır. Sonrasında vücudunda kesikler oluşturarak kollarında, bacaklarında ve çeşitli bölgelerinde kanamalara yol açar. Aslında mimarlık bölümü öğrencisi olan Sevinç, fotoğrafçılık öğrencisi olan Aslı’yı

kıskandığı ve ondan daha iyisini yapmayı planladığı için bu soğukkanlı cinayet planını uygular. Ancak evinde yapılan aramada cinayet fotoğraflarının bulunması üzerine Sevinç, planlayarak adam öldürmekten, hüküm giyer. Bölümde dikkat çeken bir başka nokta ise Ertuğrul'un da öğrencisi Sevinç üzerinde gerçek kesikler oluşturup fotoğraf çekmesidir. Bu sapkın fantezisi yüzünden o da tutuklanarak hapis cezasına çarptırılır.

“*Kampüste Dehşet*” isimli 13.bölümde Büşra Erman isimli bir öğrenci yurttaki odasında ölü olarak bulunur. 155’e Cenk tarafından yapılan bir ihbar ise onun kız arkadaşını öldürdüğünü söylemektedir. Cinayet şüphelisi olarak aranan Cenk, hiçbir yerde bulunamaz. Cenk’in cep telefonu da Büşra’nın odasında bulunur. Uzun bir soruşturma sürecinden sonra Cenk’in de ormanlık bir alanda cesedine rastlanır. Yanında bulunan kusmuktan katilin şeker hastası olduğu anlaşılır. Kampüsteki hastanenin sağlık kayıtlarından şeker hastası olan kişilerin listesi bulunur. Bunlardan bir tanesi olan Tolga Mermerci ise okulun tiyatro kulübü başkanıdır. Esra da okulun tiyatro kulübündedir. Ayrıca yapılan teknik incelemeler de ihbarın bir ses kaydı olduğu anlaşılmıştır. Bunun üzerine Başkomiser Orhan, Tolga’nın prova kayıtlarını tuttuğu kamera ile Cenk’in sesini kaydetmiş olabileceğini düşünür. Tolga’nın evine yapılan operasyonda salonun duvarının komple Büşra’nın fotoğrafları ile kaplanmış olduğu görülür. Sorguya alınan Tolga, Selim ve Orhan’ın kıvrak zekası sayesinde suçunu itiraf eder. Kusmuktan DNA elde ettiklerini, DNA’nın Tolga’ya ait olduğunu söylerler. İtiraf etmesinin kendi yararına olduğunu söylediklerinde Tolga iki sevgiliyi de nasıl planlayarak öldürdüğünü anlatır. Büşra’ya aşık olduğunu ve kendisi yerine Tolga’yı seçtiği için iki sevgiliyi öldürdüğünü itiraf eder. Ancak Selim ve Orhan, blöf yapmıştır. Tolga suçunu itiraf etmemiş olsa onun katil olduğunu ispat etmeleri imkânsızdır. Dizinin bu bölümünde de yine başarılı bir soruşturma ve ipin ucunu bırakmayarak katili yakalayan başarılı polisler görürüz.

“Kendini Tanımayan Adam” isimli 14. Bölümde, bir otel odasında ölü bulunan hayat kadınının cinayeti araştırılır. Kadının üzerinde DNA’sı bulunan adam Birol, yakalanmış ve suçlu bulunmak üzeredir. Ancak yapılan soruşturma sırasında Birol’un evlatlık verildiği öğrenilmiş, kaldığı yetimhaneden ise bir ikizi olduğu

bilgisi edinilmiştir. Soruşturma devam ederken ve Birol gözaltındayken ikinci bir kadın cesedinin bulunması ise durumu karışık bir hale getirmiştir. Hayat kadınlarını öldüren katili bulmak için sahte isimle açılan bir profil, eskort sitesinden katille temas kurmayı sağlamıştır. Bir kadın polis, hayat kadını rolüne girerek katil ile buluşma yerine gitmiş, buluşma yerinde Birol'un ikiz kardeşi Uğur, kadına saldırmıştır. Ardından suçüstü yapılarak karakola götürülmüştür. Yapılan incelemelerde DNA ile katilin tespit edilememesi, işi çıkmaza sokmuştur. İkiz kardeşlerin aynı DNA'yı taşıması, hangi kardeşin katil olduğunu bulmayı zorlaştırmıştır. Ancak öldürülen ilk kadının çıplak elle boğulduğu tespit edilmiş ve zor bir ihtimal olan ceset üzerinden parmak izi teşhisine gidilmiştir. Çok umutlu olunmasa da parmak izi karşılaştırması neticesinde Uğur'un katil olduğu anlaşılmıştır. Bu bölümde ilginç olan nokta, kardeşlerden hangisinin katil olduğunu anlamak için DNA analizinin kullanılamamasıdır. Eğer ceset üzerinden parmak izi almak, akla gelmemiş olsa öldürülen ilk kadının katilini tespit etmek de mümkün olmayacaktır. Sonuçta iki kadının katilinin de Uğur olduğu anlaşılmış ve katil, işlediği suçlardan hüküm giymiştir.

“Eski Defterler” isimli 15.bölümde ise kardeşinin katilini ararken öldürülen Zehra'nın hikayesi anlatılmaktadır. Zehra'nın kardeşi Ayşe iki yıl önce 17 yaşındayken ortadan kaybolmuş ve 2 yıldır kendisinden haber alınamamıştır. Bunun üzerine Zehra, kardeşini bulma ümidiyle falcı ve medyumlara başvurmuş, en son Medyum Cevher isimli bir kadından yardım istemiştir. Bir televizyon programında Cevher, Zehra'nın yanına gelerek kardeşinin kaybolma olayı hakkında bir şeyler söylemiştir. Televizyon programındaki bir tahmini doğrultusunda Zehra, Cevher ile çeşitli astral seyahat seanslarına katılmıştır. Kardeşini bulmaya çok yakın olduğunu düşündüğü bir zamanda ise yaşadığı apartman dairesinin koridorunda cesedi bulunmuştur. Polis ekipleri, komşulardan, akrabalarından ve aileden bilgi almış, Zehra'nın günlüğünü incelemiş, yakın arkadaşının ifadesine başvurmuştur. Medyum Cevher ile görüştüğü öğrenildikten sonra Orhan ve Selim, Cevher ile görüşmeye gitmiş, olay hakkında bilgi almaya çalışmıştır. Ancak soruşturma devam ederken Cevher de evinde ölü bulunmuştur. Bunun üzerine Cevher'in asistanı ile konuşulmuş ve yardım ettiği kişilerin listesi olan defter incelenmiştir. Buradan medyumun aslında

para karşılığında insanlara edindiği çeşitli bilgileri kendi hissiyatıymış gibi söylediği öğrenilmiştir. Günlükten Ayşe'nin Rumeli Feneri taraflarında kayıp olabileceği öğrenilmiş ve bu bölgede araştırma yapılmaya başlanmıştır. Neticede Ayşe'nin bir yaşlı çift tarafından bulunup sahiplenildiği öğrenilmiştir. Ayşe, buradan alınıp ailesine teslim edilmiştir. Buradan sonra Ayşe'nin kaybolmasının ardındaki sır aralanmaya başlamıştır. Teyzesinin oğlu İlker ile sevgili olan Ayşe, onun cinsel saldırısına uğramış ve İlker, Rumeli Feneri yakınlarından onu aşağı atarak öldürülmeye kalkmıştır. Ancak, ablasının cesedinin üzerinde kepek kalıntısı bulunması ve mitokondriyal DNA çalışması ile katilin anne tarafından akraba olduğunun anlaşılması düğümü çözmeye yardım etmiştir. İlker; Zehra'yı ve Cevher'i öldürmekten, Ayşe'ye cinsel saldırıda bulunup onu da öldürmeye çalışmaktan müebbet hapis cezasına çarptırılmıştır.

Dizinin “*Kusursuz Plan*” isimli 16. bölümünde ormanlık alanda bulunmuş bir kadın cesedinin soruşturması yapılır. Bir balıkçı ile ormanda koşuya çıkan genç adam, tesadüfen cesedi bularak polise haber verir. Kurbanın kimliğinin teşhis edilmesiyle ablasının evine giden polisler, Pelin'in kaçırıldığını ama polise haber vermediklerini öğrenirler. Abla Gönül Onur, erkek arkadaşı Korhan'ın sözüyle polise gitmemeye karar vermiştir. Korhan, polise giderlerse Pelin'in ölebileceğini söylemiştir. Bu durumda polise gitmeyi istemediği için ilk olarak Korhan'ın Gönül'den para koparmak amacıyla plan yaptığı düşünülür. Ancak soruşturmanın dikkatle yürütülmesi, Pelin'i kaçırmayı ve tutması için kiralanan adamın arkadaşından yardım istemesi, cinayeti çözdüren adımlar olarak dikkat çeker. Mustafa, Pelin'i kaçırmış ve para karşılığında belli bir süre zapt etmek üzere boş bir depoya götürmüştür. Ancak Pelin, onun bir anlık dikkatsizliğini fırsat bilerek kaçmaya çalışmış, kafasını duvara vurarak bayılmıştır. Onun öldüğünü düşünen Mustafa, arkadaşı Oktay'ı arayarak yardım istemiştir. Depoya gelen Oktay, cesedi ormanlık alana taşımış ama aslında ölmediğini anlayınca kafasına büyük bir taşla vurarak Pelin'i öldürmüştür. Depoya geri gittiğinde ise Mustafa'nın, Emre tarafından bıçaklanarak öldürüldüğüne şahit olmuştur. Olayın çözülmesini sağlayan kritik ipucu ise Mustafa'nın cebinden çıkan kumarhane fişi olmuştur. Buradan kumarhanenin

yerine ulaşan polisler, aslında cesedi bulmuş gibi yapan Oktay’a ulaşırlar. Sorguda Oktay, Pelin’i öldürdüğünü itiraf eder.

“Sessiz Çığlık” isimli 17.bölümde poşete sarılmış bir cesedin bir evin bahçesinde ortaya çıktığını görürüz. Yağmur yağmış ve toprak kaymasına sebep olmuştur. Bu nedenle gömülmüş olan bir ceset de bulunduğu yerden sürüklenerek açığa çıkmıştır. Kurbanın iç çamaşırının markasından onu aldığı mağazaya ulaşılmış, sonrasında adının Elena olduğu öğrenilmiştir. Yapılan araştırmada, eskort olduğu ve öldürüldüğü gece iş adamlarının olduğu bir ev partisine gittiği öğrenilmiştir. Cesedin üzerinde başka bir kadının kanına rastlanmış, buradan öldürülen ikinci kadının kimliği araştırılmaya başlanmıştır. Araştırma devam ederken Tarabya sahilinde kayalıkların arasında bulunan sahipsiz bir çanta da polis merkezine ulaştırılmıştır. Yapılan inceleme neticesinde çanta üzerindeki kanla Elena’nın üzerindeki kan birbirini tutmuştur. İsminin Yaprak Avcı olduğu anlaşılan ikinci maktulün 1 haftadır kayıp olduğu öğrenilir. Çantadan çıkan vestiyer fişi sayesinde kızın gittiği gece kulübü araştırılır. Yaprak’ın da evinde Rus kızlarla eğlence düzenleyen Demir ile ilişkisi olduğu anlaşılır. Demir ve Yaprak’ın, Yaprak öldürüldüğü gece birlikte olduğu ortaya çıkar. Demir’in Koruması Suat, iki cinayeti üstlenmek istese de davada katili tespit etmeye yarayacak önemli bir delil bulunur. Demir’in kolundaki bilekliğin üzerinde bulunan bir küçük taş parçası Yaprak’ın nefes borusuna kaçmıştır. Bu da Demir’in Yaprak’ı öldürdüğünü kesinleştirmiştir. Elena’nın ölümü ise Suat’ın elinden olmuştur. O gece Demir’in bir arkadaşı ile evden ayrılan Elena, arabada gördüğü kaba tavır nedeniyle eve geri dönmüş ve cinayet itirafını duyduğu için öldürülmüştür. Hem Suat hem de Demir, işledikleri cinayetlere karşılık, müebbet hapis cezasına çarptırılır.

Dizinin 18.bölümünde bir bekârlığa veda partisi sonrasında işlenen cinayet vakasını görürüz. Bölümde Berent, Barış ve Arda isimli 3 erkek arkadaş bekârlığa veda için evde striptizci bir kadınla eğlenmiştir. Partiyi Arda ayarlar ve Buse adındaki striptizci kadınla parti sonunda birlikte odaya çıkarlar. Eve büyük bir hışımla Seda isimli kızın geldiğini görürüz. Aynı hışımla Barış’ın odasına giderken Seda’nın peşinden Berent de gelir. Sesleri duyan Arda da odaya girer. Seda’yı

yatıştırmaya çalışırlar. O sırada yerde Ayça'nın hareketsizce yattığını görürler. Sonrasında ise olay yeri ekibinin evde inceleme başlattığını ve polislerin yürüttüğü soruşturmayı izleriz. Cinayet silahının bir mektup açacağı olabileceğini öğreniriz. İlk şüpheli Arda olarak görünür. Bunun nedeni, Arda'nın Barış ile iş yapmaya çalışması, bu nedenle zengin bir ailenin kızı olan Seda ile Barış'ı yakınlaştırmış olmasıdır. Ayça ile olan birlikteliğini Seda yüzünden bozan Barış'ın da katil olabileceği düşünülür. Yapılan incelemelerde Seda'nın telefonuna o gece Ayça ile Barış'ın sarmaş dolaş bir fotoğrafının gittiği tespit edilir. Bunun üzerine polisler, Seda'nın kıskançlık nedeniyle Ayça'yı öldürmüş olabileceğini düşünürler. O gece herkese uyku ilacı verildiği, yapılan kan testlerinden anlaşılır. Ama uyku ilacını içkiye kimin koyduğu ve kimin cinayeti işlediği öğrenilememiştir. Soruşturma yürütülürken evdeki değerli eşyaların çalındığı da anlaşılmıştır. Buradan yola çıkarak o gece içkilerin içine Buse'nin ilaç koyduğu düşünülür. Evin bulunduğu yerin biraz daha yukarısında ise boş bira kutuları üzerine yapıştırılmış sakızlar bulunur. Bu bilgi aslında Buse ve erkek arkadaşının evi soyma planı yaptıklarının anlaşılmasını sağlar. Katil ise Buse'nin erkek arkadaşıdır. O gece evdeki herkesi uyutmak ve rahat bir soygun gerçekleştirmek için Buse ve sevgilisi Yalçın, önceden eve nasıl gireceklerini planlamışlardır. Buse, evdeki erkeklere içki verip onları uyutacak sonra da sevgilisine kapıyı açacaktır. Ancak, Arda'nın Buse'ye de içki içirmesi planları değiştirmiştir. Ayrıca Ayça'nın o gece Berent ile mesajlaşıp eve geleceği de beklenmeyen bir gelişmedir. Yalçın eve girdiğinde Buse'nin dışında yalnızca üç erkek olacağını düşünürken Ayça ile karşılaşp bağırması için onu mektup açacağı ile öldürmüştür. İşlediği suçlar nedeniyle Yalçın hem gasp hem de cinayetten yargılanmak üzere savcılığa sevk edilmiştir. Buse ise gasp suçuna iştirak ve yardım suçlarından yargılanmak üzere savcılığa sevk edilmiştir.

Dizinin “*Sonsuz Şöhretin Peşinde*” isimli 19.bölümünde iki ayrı cinayet vakası ele alınmaktadır. Bölümün başında bir müzik grubunun lansmanı görülmektedir. Ev partisi gibi küçük bir organizasyonla Novus grubunun yeni albümü tanıtılmaktadır. Ancak şarkının ortasında Grubun solisti Timur'un gitarı sinirle yere atıp gittiğini görürüz. Sonrasında ise Timur'un küvet içindeki ölü bedeni ekranda görülür. Elektrik çarpması sonucu öldüğü anlaşılır. İlk başta olay, Timur'un saçını kuruturken

dengeğini kaybedip küvete düştüğü şeklinde değerlendirilir. Ancak polisler onun öldürölme ihtimali üzerinde dururlar. Grup üyeleri, Timur'un sevgilisi Maya, eski eşı Alev, müzik yazarı ve eleştirmen Kenan, grubun gitaristi Rüzgar soruşturma sırasında görüşölen kişiler arasındadır. Timur'un öldüğü geceye dair bilinen detaylar arasında Rüzgâr ile tartıştıkları hatta içkili olduğı için onun herkese çok aksi davrandığı yer almaktadır. Timur'un alkol problemi olması ve grupta yeterli verimi elde edememesi nedeniyle eski eşı Alev'in Timur'a destek vermesi rica edilmiştir. Alev, grup üyelerinin isteğı üzerine Timur'a moral vermek üzere onun yanında durmaktadır. Diğer taraftan ise Kenan'ın Timur'un büyük sırrı ile ilgili bir kitap yazmakta olduğı detayına erişilmiştir. Bunun üzerine polisler, Kenan ile ikinci bir görüşme yapmaya gitmiştir, ancak görüşme sırasında o fenalaşmaya başlamıştır. Kronik bronşiti olan Kenan, Başkomiser Orhan ve komiser Selim yanındayken öksürük şurubu içtikten kısa bir süre sonra daha şiddetle öksürmeye başlamıştır. Onların yanındayken de ölmüştür. İkinci bir cinayet soruşturması daha işin içine girmiştir. Yapılan soruşturma sırasında Kenan'ı öldüren şeyin nikotin olduğı anlaşılmıştır. Öksürük şurubu kapağında emu yağına rastlanmıştır. Bu yağı Kenan'ın bileklerinde oluşarı ağrıyı dindirmek için kullandığı grubun üyeleri tarafından daha önce söylenmiştir. Bunun üzerine deliller, Kenan'ı, Timur'un öldürdüyünö işaret etmiştir. Yöntem olarak da nikotin bandını eriterek öksürük şurubuna karıştırdığı anlaşılmıştır. Ölümü üzerine Kenan'ın evinde inceleme başlatılmıştır. Kenan'ın mutfağındaki reçel kavanozun üzerinden onun alındığı çiftliğıın adına ulaşılmıştır. Orhan ve Selim, çiftlik ve çevresinde yaptıkları araştırmada Kenan'ın sıklıkla gittiğı bir evin adresini almıştır. Burada Aylin Hemşire ile onun yürüme engelli oğlunun oturduğunu öğrenirler. Soruşturma kapsamında edinilen bilgi, çocuğun Timur'un çocuğı olduğunun anlaşılmasını sağlar. Her şeyi yeniden gözden geçirmek için Orhan ve Selim yeniden olay yerine gitmeye karar verir. Olay yerine yapılan ikinci bir ziyarette ise banyo süzgecine takılmış bir ayakkabı topuğı lastiğı, Orhan tarafından bulunur. Alev'in evinde yapılan inceleme, topuk lastiğinin onun ayakkabısından koptuğunu gösterir.

Alev ile Timur evliyken bir çocukları olmuştur. Ancak çocuğun sakat doğduğı, bu nedenle Timur'un onu istemediğı öğrenilir. Alev'e çocuğun öldüğü söylenir.

Çocuğu olmayan Aylin Hemşire ise çocuğa gönüllü annelik etmek için onu almıştır. Bu bilgi ise Alev'e sevgilisi Kenan tarafından söylenmiştir. Kenan, bu sırrı öğrenmiş ve Timur'un sakat doğan çocuğu ile ilgili bir kitap yazmak istemiştir. Bunu lansman gecesi Alev'e söylemesi cinayetin fitilini ateşlemiştir. Timur'un Alev'e çocuğunun onun yüzünden sakat doğduğunu söylemesi, Alev'in küvet içine saç kurutma makinesini atmasına sebep olan öfkeyi gün yüzüne çıkarmıştır. Ancak ne kadar saklamaya çalışsa hatta o gece yukarı çıkmadığını iddia etse de yeniden canlandırma sayesinde Orhan, yeni bir delil elde etmiş ve katile ulaşmıştır. Alev, oğluna kavuşma şansı varken işlediği cinayet nedeniyle hapse girmiştir.

Dizinin “Kâğıt Bebekler” isimli 20.bölümde ise bir fotoğraf setinde işlenen cinayet vakasının peşine düşülmüştür. Çekim sırasında fenalaşarak yere yığılan Sude, set ekibinin gözleri önünde ölmüştür. Yapılan incelemede ise Sude'nin taktığı peruğun içine zehir sürüldüğü tespit edilmiştir. Peruğun içinde tespit edilen aseton ve oje farklı bir ipucunu daha açığa çıkarmıştır. Zehri sürmeden önce temizleme pamuğu aseton ile haki renkli bir ojeyi temizlemek için kullanılmıştır. Sonrasında ise halk ağzında kaplanboğan adı ile bilinen zehir asetonla seyreltilerek aynı pamuk yardımıyla peruğa sürülmüştür. Soruşturmanın kapsamı genişletildiğinde ise set çaycısı Aygün Hanım'ın yaptığı umaç helvası cinayetin çözülmesinde büyük bir ipucu sağlamıştır. Van yöresine ait olduğu bilinen helva ile kaplanboğan adı ile bilinen zehirli bitki aynı coğrafyadan gelmektedir. Aygün Hanım ile yapılan ikinci görüşmede, kaplanboğan bitkisini ondan özellikle getirtmesini isteyen kişinin defilenin sahibi Pars beyin asistanı Kaan olduğu anlaşılır. Bitkinin ağrı kesici özelliği de bulunması sebebiyle bazen ağrı dindirmek amacıyla kullanıldığı ama kök kısmının zehirli olduğu öğrenilir. Kaan'ın aslında manken Sude'yi öldürmek yerine aynı sette görev alan manken Buket'i öldürmek istediği yapılan sorguda ortaya çıkmıştır. Kaan yardımıyla sette belli bir yer edinen Buket, Kaan ile belli bir süre aşk ilişkisi yaşamış, ancak sonrasında onu terk etmiştir. Ona sağladığı imkânlardan sonra Buket'in kendisini terk etmesini içine sindiremeyen Kaan da onu öldürmeyi planlamıştır. Ancak Pars'ın gözdesi olan Sude, son anda kıyafetleri değiştirmek için ısrar etmiş, bunun üzerine set çalışanları da onun isteğini kabul etmiştir. Neticede

yürütülen soruşturma, alınan deliller, Sude'nin kalp krizi geçirmediğinin ve zehirlendiğinin anlaşılması cinayetin çözümünü sağlamıştır.

3.2.4. Kanıt Dizisine İlişkin İçerik Analizi

3.2.4.1. Dizide En Çok Görülen Şiddet ve Cinayet Yöntemleri

“*Kanıt*”, cinayet işleme yöntemlerini her zaman çok açık bir şekilde izleyiciye göstermeyi tercih etmemektedir. Biraz gizem katmak bazen de sahnelerdeki şiddet olaylarını yumuşatmak amacıyla bunları gizem çözüldükçe daha net şekilde göstermektedir. İlk 20 bölümde karşılaştığımız şiddet ve cinayet işleme yöntemleri arasında bulunanlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo-1: Cinayet İşleme Yöntemleri ve Kullanılan Araçlar

Bölüm	Cinayet İşleme Yöntemleri	Kullanılan Araçlar	Vaka sayısı
1	Kesici-delici aletle yaralama sonucu kan kaybından ölme	Tornavida	1
2	Sert cisimle ile vurma-boğma / Sert cisimle ile vurarak öldürme	Golf sopası – elle boğma	2
3	Zehirlleme / Kesici-delici alet ile göğsüne ve kalbine delik açma	İlaç – buz kıracağı	2
4	Yüksek bir yerden aşağı atma	Elle	1
5	Zehirlleme	Sentetik morfin (şırınga)	1
6	Zehirlleme	Egzoz gazı	1
7	İterek yaralamaya sebebiyet verme ve denize atarak boğulmasına sebebiyet verme	Elle	1
8	Boğma	Gece lambası kablosu	1
9	Zehir – Boğma	Masaj yağı içine katılan zehir	2
10	Ateşli silahla yaralama	Tabanca	2
11	Zehirlleme – ateşli silahla vurma	İçkisine katılan ilaç – av tüfeği	3
12	Kesici-delici aletle yaralama	Jilet – kan sulandırıcı	1
13	Ateşli silahla vurma	Tabanca	2
14	Boğma	Elle	2
15	Kafasını sert yere vurma Kafaya sert cisimle vurma	Merdiven basamağı – vazo	2
16	Sert cisimle kafaya vurma	Taş	1
17	Tokat atma neticesinde kafayı çarpma – kafaya sert cisimle vurma/boğma	Elle- vazo/elle	2
18	Kesici-delici aletle yaralama	Mektup açacağı	1
19	Elektrik çarpması – zehirlleme	Saç kurutma makinesi – nikotin bandı	2
20	Zehirlleme	Kaplanboğan bitkisi	1

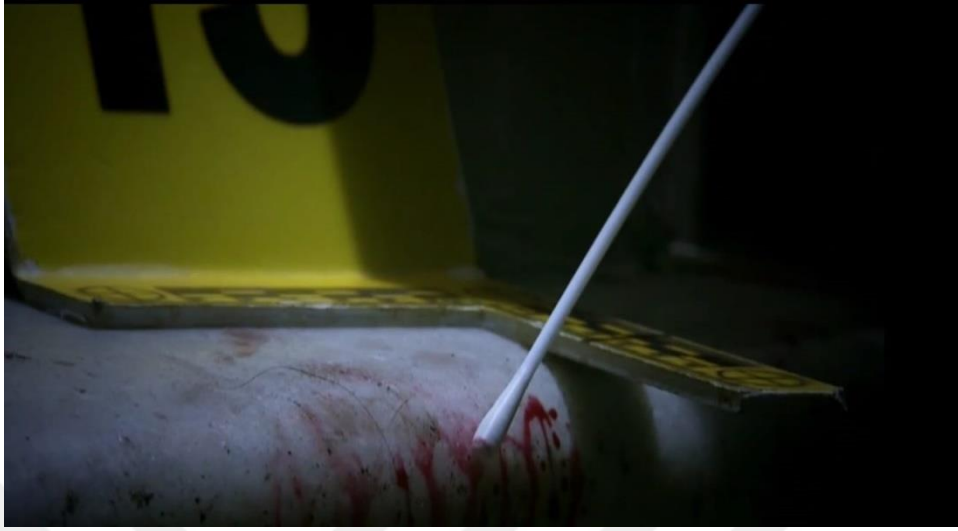
Tabloda her bölümde cinayet ya da cinayetler için kullanılan yöntemler ve bunlar için tercih edilen araçlar bulunmaktadır. Bunlardan en çok kullanılan yöntemler arasında zehirlenme; farklı birçok araç, ilaç ve eşya ile gerçekleştirilmiştir. İlk 20 bölümde tekli ya da çoklu cinayet vakalarında zehirlenme yönteminin 7 kere kullanıldığını görmekteyiz. Kesici-delici aletle yaralama yöntemine ise dizinin 20 bölümü içinde toplamda 4 kere rastlamaktayız. Kafaya veya bedene sert cisimle vurarak ölüme sebebiyet verme yöntemi, dizinin ilk 20 bölümünde 3 kere kullanılmıştır.

Boğma yöntemi 6 bölümde ama 7 cinayet olayında tercih edilmiştir. Yüksek bir yerden atarak ölüme sebebiyet verme 1 vakada görülmektedir. İterek yaralanmaya sebebiyet verme ve denize atarak suda boğulmasına yol açma ilk 20 bölümde 1 kez kullanılan yöntemlerdendir. Fiziksel şiddet sonucu kafasını kayaya çarpmaya sebep olarak ölüme yol açma da 1 kez kullanılan yöntemler arasında bulunur.

Cinayet işleme yöntemleri dışında bölümlerin kendi içinde dikkat çeken başka bir ayrıntı ise bazı bölümlerde bir cinayet vakası çözülürken bazılarında birden fazla vakanın ortaya çıkmasıdır. İlk 20 bölümün 10 tanesinde tek cinayet vakasının çözümü ile uğraşmıştır. 9 tanesinde 2, 1 tanesinde 3 cinayet vakasının çözümü sağlanmıştır. 2 ve daha fazla cinayet vakasının çözüldüğü bölümlerde bazen bir katil bulunurken bazen suç ortakları ve azmettiriciler de bulunmaktadır. Ayrıca birden fazla cinayet işlenen bölümlerin bazılarında iki ayrı katil olduğu görülmektedir.

Cinayet için kullanılan araçların tamamı, katiller tarafından saklanmıştır. Ancak her bölümde katili ele veren farklı bir detay ortaya çıkmaktadır. Bu haliyle ne kadar planlı ve cinayet silahı ne kadar dikkatli seçilmiş olursa olsun sonunda katiller yakayı ele vermiştir. Bu nedenle de bölüm sonları Sevil Atasoy'un: "Kusursuz cinayet yoktur." sözü ile bitirilmiştir. Olay yeri inceleme ekiplerinin titiz çalışmaları sayesinde her cinayet vakasının çözümlenmesi mümkün olmaktadır. Burada ilk başta ya da sonradan yapılan aramalarda edinilen bulgular bir araya getirilerek olay yerinde yaşananlara dair bilgiler edinilebilmesi mümkün olmaktadır.

Şekil-3: Olay Yeri İnceleme

Şekil 3'te Timur'un kafasını çarptığı (19.Bölüm) ve içinde öldüğü küvetten kan örneğinin alındığı sahne görülmektedir. Dizide olay yeri incelemenin ceset bulunduğundan sonra çok kısa bir sürede olay yerine gitmesinin ne kadar önemli olduğu vurgulanmaktadır. Aksi takdirde olay yerindeki izler ve deliller, insanlar, hayvanlar ve doğa olayları tarafından bozulmaya müsaittir. Bu nedenle özellikle dış mekanda işlenen cinayetler için bu süre ayrıca önem taşımaktadır. Olay yerine gecikildiği takdirde cinayetle ilişkisi olmayan kişilerin ayak ve parmak izleri de katilinkiyile karışabilir. Katil olay yerinde parmak izi bırakmamış olabilir. Bulunan parmak izi ve çeşitli DNA örnekleri katil olmayan bir başkasına ait olabilir. Bu karışıklığa sebep olmamak için olay yeri inceleme ekipleri, cinayet mahallini sarı şeritlerle çevirerek bölgede araştırma yapmaktadır. Bulunan deliller, vakit kaybetmeden adli laboratuvara gönderilmektedir. Gönderilen delillerden sonuç elde edilmesi için geçen süre 24-48 saat aralığındadır. Bir taraftan katile ulaşmak için hızlı olmak, daha çok delil bulmak diğer taraftan delillerin incelenmesi için daha hızlı olmak önem taşır. Cinayet vakalarının çözümlenebilmesi için vakada görev alan herkes zamanla yarışmaktadır. Laboratuvar çalışanları, adli tıp doktoru ve polisler, bu sebeple çoğu zaman mesai kalmakta; gece geç saatlere kadar çalışmaktadır. Novus grubunun solisti Timur'un ölümünün çözülmesini sağlayan şey, olay yerinde Başkomiser Orhan ve komiser Selim'in ikinci bir inceleme yapmalarıdır. Bu sayede gidere

sıkışmış olan topuk lastiği Orhan tarafından bulunmuş, bu detay katilin de ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Şekil-4 Kafaya Sert Cisimle Vurarak Öldürme

Şekil-4’te kafaya sert cisimle vurarak öldürme eyleminin örneği görülmektedir. Burada katilin öldürme amacıyla maktulün kafasına sert bir cisimle birden fazla kez vurduğu anlaşılmaktadır. Televizyon programlarına çıkan ve kendini medyum olarak tanıtan Cevher isimli kadının öldürüldükten sonraki hali ekrana bu şekilde yansıtılmaktadır. Burada vahşi duygularla hareket edildiği anlaşılmaktadır. İntikam alma amacıyla işlenen bir cinayet olması, katilin ardında iz bırakmasına sebep olmuştur. Ortalığa sıçrayan kan, cinayetin özensiz bir şekilde işlendiğini göstermektedir. Cinayetlerde kullanılan araçlar ve cinayet işleme yöntemleri genellikle katillerin ruh halleriyle ilgili bilgi vermektedir. Kesici ve delici aletle defalarca yaralanarak öldürülen kişilerin genellikle intikam amacıyla öldürüldüğü görülür. Daha çok acı verebilmek, hırslarını alabilmek için genellikle katillerin bir kısmı intikam amaçlı cinayetlerde kesici delici alet kullanmayı tercih etmiştir. Çılgılık isimli 3.bölümde Berk’in Melis’i öldürmek için buz kıracağına seçmesinin sebebi de kurbanına daha fazla acı çektirmek istemesidir. Dizide görülen cinayet sebepleri kısmında katillerin cinayet işleme yöntemleri ile ilgili daha ayrıntılı bilgi verilecektir.

3.2.4.2.Dizide Görülen Cinayet Sebepleri

Dizinin her biri kendi içinde ayrı düğümler barındıran bölümlerinde, cinayet işleme sebepleri birbirinden oldukça farklıdır. İçerik analizinde ele aldığımız ilk 20 bölümde karşılaştığımız cinayet sebepleri arasında:

- vii. Kıskançlık
- viii. Öfke
- ix. İntikam alma isteği
- x. Cinsel dürtüler
- xi. Suçunu örtbas etme isteği
- xii. Para, yer almaktadır.

Dizide görülen cinayet sebeplerinin kullanılma oranları Tablo-2’de yer almaktadır:

Tablo-2: Dizide görülen cinayet sebepleri

Cinayet Nedeni	Kaç Kere	Oran Yüzdesi
İntikam	8	26,6
Cinsel Dürtü	1	3,3
Para	3	10
Suçunu örtbas etme isteği	6	20
Kıskançlık-öfke	3	10
Sapkın fanteziler	1	3,3
Panik	1	3,3
Sarhoşluk-kaza	1	3,3
Kurtarma Düşüncesi	1	3,3
Öngörülemeyen durumlar	3	10
Takıntı	2	6,6

Birden fazla bölümde toplamda 8 kez olmak üzere intikam amaçlı cinayet işlenmiştir. İntikam uğruna ablasını, kocasını, eski sevgilisinin sevgilisini, ablasının

eski sevgilisinin sevgilisini öldüren katiller bulunmaktadır. Cinayetlerin işlenme yöntemlerine bakıldığında bazı katillerin kendini ele vermeyeceğini düşündüğü için kanlı yöntemler seçmediği görülür. Zehirlenme yönteminin tercih edilmesi, bu sebeple intikam cinayetlerinde çoğunlukla tercih edilir. İşlenen cinayetlerde zehirlenen kişilerin kalp krizi sebebiyle öldüğü sanılabilir. Ancak şüpheli ölümlerde kişilere otopsi yapılmakta ve cinayete kurban gidip gitmediği anlaşılabilmektedir. 20.bölümde set çekimi sırasında Sude'nin önce yavaşça bilincini kaybetmesi sonra da yere düşerek ölmesi, zehirlenme sebebiyle olmuştur. Peruğa sürülen zehir etkisini çok hızlı bir şekilde göstermiştir. Normalde Sude'nin ölümü, talihsiz ve sıradan bir ölüm olarak düşünülebilecekken, ölmeden önce sergilediği davranışlar, onun zehirlenmiş olabileceği şüphesini doğurur. Yapılan otopside de Sude'nin kaplanboğan bitkisiyle zehirlendiği anlaşılır.

Cinsel dürtülerine hakim olamadığı için sonunda cinayet işleyen Hasan, 2.bölüm sonunda yakalanarak suçunu itiraf etmiştir. Hasan, bahçede karşılaştığı Ada'yı öldürmeyi amaçlamaz. Birlikte sohbet ederler, Ada bahçede alkol almaya devam eder. Sarhoş olduğu için Hasan'a abartılı hareketler yapar. Yaptığı hareketler ve üzgün tavrı Hasan'ın Ada'ya yakınlaşmak istemesine sebep olur. Hasan, Ada'yı öpmeye çalışır. Ancak Ada onun bu davranışına itiraz eder. Bütün bunlar Hasan'ın adayı garaja indirmek için geçtikleri mahzen gibi karanlık merdivende olur. Yaşanan itiş kakış ve arbede sonucu Hasan, Ada'yı kapasına golf sopasıyla vurarak ve boğarak öldürür. Burada anlık kararlar hareket edilen bir cinayet ortaya çıkar.

Para nedeniyle işlenen cinayetlerde banka soygunu sonrasında ortakların birbirini öldürdüğü bir bölüm (10.bölüm) bulunmaktadır. Bir başka bölümde (8.bölüm) ise zengin bir kuyumcu olan Osman Keser'in para ve intikam duygusu nedeniyle öldürülmesi konu alınmıştır. Osman, eski arkadaşlarından biri olan Hulki'nin tanıştırdığı Gülnaz'ı evine yardımcı olarak kabul etmiştir. Bu bölümde aslında Hulki ve Gülnaz, Osman'ın parasını alarak ortadan kaybolmayı düşünmüştür. Bu nedenle Gülnaz, eski sevgilisi Hasan'ı kandırarak Osman'ı onun öldürmesini sağlamıştır. Burada aslında para için iyi niyetli bir adamın öldürtülmesi konu alınmaktadır. Hasan hem parayı almak hem de eski sevgilisi ile birlikte olan

adamdan intikam almak için cinayet işlemiştir. Hatta kafasını ve cinsel organını keserek ölmüş bedenden hırsını almaya çalışmıştır. Cesedin kafasını yakarsa kimlik tespiti yapamayacaklarını düşünmüş ayrıca cesedi bir bavula koyarak tren istasyonuna kadar sürükleyerek taşımıştır. Artık taşıyamayacağı bir noktaya geldiğinde köprünün yukarisından aşağı bıraktığı bavuldan ceset dışarı taşmış, olay soruşturularak çözümlenmiştir.

Suçunu Örtbas Etme İsteği, dizinin 20 bölümünde 6 kez başvurulmuş yöntemler arasındadır. Esra Hemşirenin şüpheli ölümünün konu alındığı 4.bölümde suçunu örtbas etme amacıyla cinayet işlendiğini söyleyebiliriz. Bu bölümde, doktorların ve bir ilaç mümessilinin yaptığı ilaç kaçakçılığının Esra'nın dikkati sayesinde ortaya çıktığı görülür. Olayın açığa çıkmasından korkulması, Esra'nın öldürülmesine varan bir sonuca yol açar. Ancak Esra için yazılan intihar mektubunun Esra'nın sözlerine benzememesi, yaptırılan yazı analizinde yazının farklı olduğunun tespit edilmesi, olayın çözümüne katkı sağlar.

Kıskançlık ve öfke sebebiyle işlenen cinayetler eşler ya da kardeşler arasında olabilmektedir. Bunlardan bir tanesi Funda tarafında (6.bölüm) işlenmiştir. Sibel, hem kocasına hem kardeşine ihanet eden bir insan olduğu için hem kardeşinin hem kocasının nefretini kazanır. Ona uzun yıllardan beri öfke duyan Funda, Sibel'in kocasıyla iş birliği yaparak, kardeşini öldürür. Eşi tarafından kıskançlık ve öfke sebebiyle öldürülen bir diğer kişi, Can Bıçakçı'dır. Can'ın karısı Lale kocasının, psikolojik hastalığı bulunan eski karısıyla görüşmesine tahammül edemez. Onu ve kendini öldürmek isteyen kişilerin bulunduğunu göstermek isteyen bir plan yapar. Kocasına şırınga ile sentetik morfin vererek onun ölümüne yol açar. Bu durumu, Can'ın eski karısı üzerine atarak olaydan kendini sıyrabileceğini düşünür.

Sapkın fanteziler, ikiz kardeşlerden birinin katil olduğunun anlaşıldığı 15.bölümde, katil, hayat kadınlarını öldürmektedir. Onlarla sert ve aykırı ilişki yaşadıktan sonra çeşitli şiddet fantezilerini üstlerinde gerçekleştirir. En sonunda da onları öldürür. Katilin ikizinin bulunması cinayetin çözülmesini zorlaştırır da en sonunda yapılan ölü bedenden parmak izi alma işlemi, katilin kim olduğunu anlamaya yaramıştır.

Panik nedeniyle işlenen cinayet, cinayet planı olmaksızın gerçekleşmiştir. Ada'nın öldürüldüğü 2.bölümde cinayet sebebinin panik olduğu söylenebilir. Ada bağırmaya ve yardım çağırmaya çalışır. Kendini şikayet edeceğinden korktuğu için Hasan, Ada'yı öldürür. Bu hem cinsel dürtüler sebebiyle hem de panik sonucu işlenen bir cinayet olarak nitelendirilebilir.

Sarhoşluk ve kaza olarak nitelendirilebilecek olan cinayet türü 20 bölümde bir tanedir. Demir (17.bölüm) sarhoşluğun etkisiyle kendini kaybeder ve Yaprak'ı hırpalamaya başlar. Onu deniz kenarındaki kayaların üzerine yatırarak darp eder. Attığı tokatla başının kayaya çarpmasına ve Yaprak'ın ölmesine sebep olur.

Kurtarma Düşüncesi, dizinin 3.bölümünde Berk'in ablasının acısına son vermek amacıyla işlediği cinayeti ifade eder. Berk, tekerlekli sandalyeye mahkum olan ve çok acı çeken ablasının bu hayattan kurtulmasını istemiştir. Herkesin intihar olduğunu düşündüğü bu cinayet, Berk'in işlediği iki cinayetle ortaya çıkmıştır.

Öngörülemeyen durumlar, katilin planlamadığı durumları ifade eder. Bu, suça tanık olan kişilerin o anda karar verilerek öldürülmesi ya da planın yanlış işlemesi sonucu yanlış kişinin ölmesi şeklinde gerçekleşir. Dizinin 9.bölümünde masaj yağına karıştırılan zehirle ölen masöz Ruth, aslında öldürülmek istenmeyen bir kurbandır. Kendine şantaj yapan Amelya'yı öldürmek isteyen katil, o gün Amelya'nın hastalanarak masaja girmeyeceğini öngörememiştir. Vasiyet isimli 11. bölümde de Ava gideceğini bildiği Serkan'ı öldürmek isteyen katil, Serkan'ın babası Ateş'in ondan önce orada olup avlanmaya çıktığını düşünmeyerek onu arkasından vurmuştur. 18.bölümde ise bekârlığa veda partisinde striptiz yapmaya giden Buse, erkek arkadaşıyla gittiği evi soymak istemiş, herkese uyku ilacı vermiştir. Ancak gece eve Barış'ın eski sevgilisi Ayça'nın geleceğini hesaba katamamışlardır. Hırsız Ayça ile karşılaşmış ve onu öldürmüştür.

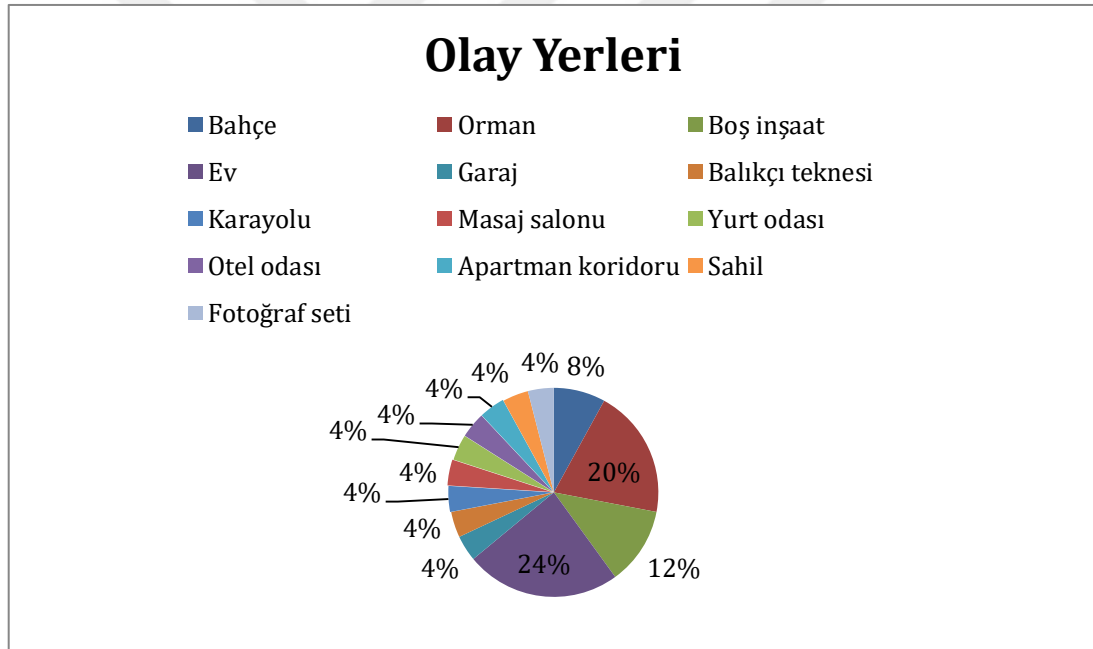
Takıntılı bir aşık olan Tiyatro kulübü başkanı Tolga ise sevdiği kadının bir başka adamla birlikte olmasını hazmedememiştir. Bu sebeple iki sevgiliyi planlı bir şekilde öldürmüştür. Burada aynı zamanda sevdiği kişiyi nesneleştirme ve mal olarak görme durumu da ortaya çıkmaktadır. Katil, sevdiği kadının eninde sonunda kendine

şans verebileceğini düşünmüş ancak bunun olmayacağını anlayınca onu öldürmeye karar vermiştir. Bu bölümde katilin saplantılı bir kişi olduğu anlaşılmaktadır. Bu haliyle gerçek olmayan beklentilere girmiş ve işler istediği gibi gitmediğinde de cinayet işlemeyi göze almıştır.

3.2.4.3.Olayın Geçtiği Mekânlar

Cinayetler genellikle ya تنها olan dış mekânlarda ya da kimsenin görmesi mümkün olmayan iç mekânlarda işlenmektedir. Şekil 5'te ilk 20 bölüm içinde cinayet mahalli-olay yeri olarak gördüğümüz alanlar aşağıda yüzdelerle gösterilmektedir.

Şekil-5: Olayların Geçtiği Mekânlar ve Kullanım Oranı

Şekil-5: Olayların Geçtiği Mekânlar ve Kullanım Oranı

Cinayet işlemek ya da cesedi bırakmak için en çok tercih edilen mekânlar arasında orman ve ormanlık alanlar ilk sırada gelmektedir. İssiz ve cesedin bulunmasının zor olduğu mekânlar olması nedeniyle katillerin %20'si ormanı tercih etmiştir. 30 vaka içinde cesetten kurtulmak için ormanın tercih edildiği olayların sayısı 5 olarak görülmektedir. Evde işlenen ve bulunan cesetlerin sayısı bu 30 vaka içinde 6 adettir. Cesetlerden 3 tanesi boş inşaat alanlarında, ikisi bahçede

bulunmuştur. Diğer olayların her biri için tercih edilen mekânlar garaj, yurt odası, otel odası, balıkçı teknesi, karayolu, sahil, apartman koridoru, fotoğraf seti gibi mekânlardır. Bazıları spontane gerçekleşmekle birlikte, cinayet vakalarının bazıları ise iyi bir planlama sonrasında gerçekleştirilmiştir.

Bahçe de dizide olay yeri olarak incelenen alanlar arasında bulunur. 1.bölümde maktul, evinin bahçesinde öldürülür. 2.bölümde Ada'nın cinayeti Yusuf'un evinin arka bahçesinde işlenir. Yağmur nedeniyle toprak kayması olduğu görülen 17.bölümde Elena'nın cesedi bir evin bahçesinden çıkar.

Ev, işlenen cinayetlerin başkaları tarafından görülmesi istenmediği için 20 bölümde sıklıkla tercih edilen cinayet mahalleri arasındadır. Ayrıca öfke cinayetlerinin çoğunun evlerde işlendiği görülür. Bir kişiyi öldürmek amacıyla onun evine gidildiği bölümler vardır. Medyum Cevher'in ölümü evde gerçekleşen cinayet vakaları arasında yer alır. 15.bölümde İlker, Medyum Cevher'i öldürmek amacıyla onun evine gitmiştir. Amelya'nın cinayeti (9.bölüm) de evde gerçekleşen bir başka olaydır. Ayça (18.bölüm), eski sevgilisinin evine gittiği gece, eve giren hırsız tarafından öldürülür. Can (5.bölüm), kendi evinde karısı tarafından zehirlenerek öldürülür. 3 cinayet vakasının işlendiği 11.bölümde ailenin babası Hikmet, oğlu ve karısı tarafından zehirlenerek kendi evinde öldürülür. Hikmet'in torunu Serkan'ın cinayeti, dağ evinde aile avukatı tarafından işlenir. Ormanlık alan ve ev dışındaki diğer olay yerleri ve suç mahalleri çok fazla tercih edilen mekanlar değildir. Bu durumun sebebi, kişilerin yaşadıkları yerlerin, ilişkide oldukları insanların, maddi olanakların herkes için farklı olmasıdır. Vücut yapısı, cinsiyet, cinayetin ardından iz bırakmama isteği gibi durumlar, cinayet mahalli olarak farklı mekanların seçilme sebepleri arasındadır.

3.2.4.4.Katillerin Kimliği ve Maktullerle Yakınlık Dereceleri

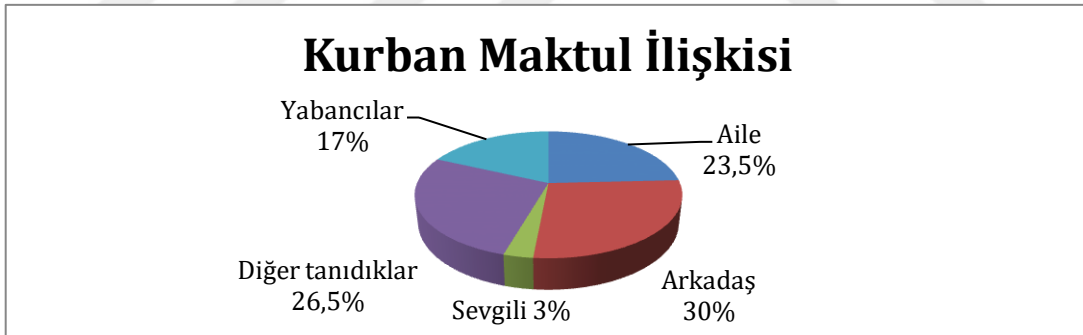
Dizide cinayet vakalarının çoğunun faili, maktulün tanıdığı kişilerdir. Ancak tanımadığı kişilerce ya da çok yakın olmadığı kişilerce öldürülen kurbanlar olduğu da görülmektedir. Genel olarak baktığımızda katilin aile üyelerinden biri olduğu vakaların sayısı 30 cinayet içinde 5 tanedir. Cinayet vakalarının üçü eşler, birisi eski eş tarafından işlenmiştir. Bir vakada katil, maktulün kuzenidir. Sevgilisi tarafından

öldürülen kişilerin yer aldığı bölüm sayısı 1 olarak görülmektedir. Aile içinden olmasa bile tanıdığı kişilerce öldürülen kişilerin sayısı da ilk 20 bölümde azımsanmayacak kadar fazladır. Esra Hemşire'nin, Serdar'ın ve Sude'nin cinayetlerini konu alan bölümlerde katiller, maktullerin iş arkadaşlarıdır. Yani toplamda 3 bölümde iş arkadaşları tarafından öldürülen kurbanların yer aldığını görüyoruz. Hırsız Yalçın tarafından işlenen cinayette ise kurban Ayça ile aralarında hiçbir yakınlık bulunmamaktadır. Ayça, eve sonradan geldiği için Yalçın onu görüp şaşırır, bağırmasın diye öldürür. Yalçın ile Ayça arasında hiçbir yakınlık bulunmaz. Cinayetler ve katillerin kurbanlara yakınlık derecesi tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo-3: Katillerin Kimliği ve Maktullerle Yakınlığı

Bölüm	Katil(ler)	Maktul(ler)	Maktulle Yakınlık Derecesi Ne?
1	Zeynep, Ali	Ahmet Emin	Zeynep: Ahmet'in Karısı Ali: Zeynep'in sevgilisi
2	Hasan: Ada'nın katili Ümit: Yusuf'un katili	Ada, Yusuf	Ümit: Ada'nın sevgilisi, Yusuf: Ümit'in çocukluk arkadaşı ve Ada'nın gizli sevgilisi Hasan: Yusuf'un bahçıvanı
3	Berk	Melis, Sedef	Berk: Sedef'in kardeşi,
4	Ali (doktor)	Esra	Esra hemşirenin iş arkadaşı
5	Lale	Can	Lale: Can'ın eşi
6	Funda-Taner	Sibel	Funda: Sibel'in kardeşi; Taner: Sibel'in kocası
7	Mehmet Ali-Adnan	Serdar	Serdar'ın iş arkadaşları
8	Hasan-Gülnaz	Osman	Gülnaz: Osman'ın evleneceği kadın Hasan: Gülnaz'ın eski sevgilisi Hulki: Osman'ın arkadaşı, Gülnaz ile ilişkisi var.
9	Ender	Ruth, Amelia, Şener	Ender: Ruth ve Amelya'yı Türkiye'ye getiren turizm acentası çalışanı
10	Komiser Kıvanç ve Banka soyguncusu	İki banka soyguncusu	Kıvanç: Soygunu yöneten polis Banka Soyguncusu: Ortağını öldüren soygunculardan biri
11	Ateş, Mert	Hikmet, Ateş, Serkan	Mert: Aile avukatı, Ateş ile Serkan'ın katili Ateş, babası Hikmet'in katili
12	Sevinç	Esra	Esra'nın fotoğrafçılık kulübünden arkadaşı
13	Tolga	Büşra ve Cenk	Büşra ve Cenk'in katili, Büşra'nın gittiği tiyatro kulübünün başkanı
14	Uğur	İki hayat kadını	Birlikte olduğu 2 kadının katili
15	İlker	Zehra, Cevher	İlker: Zehra'nın ve Ayşe'nin kuzeni, Zehra'nın katili, Ayşe'nin cinsel saldırı faili, Medyum Cevher'i Ayşe'nin kayıp olayından tanıyor.
16	Emre, Oktay	Pelin	Emre: Pelin'in ortaklığı bulunan Onur Holding'de Finans müdürü, Mustafa'nın katili Oktay: Pelin'in katili
17	Demir-Suat	Yaprak, Elena	Demir: Yaprak'ın sevgilisi ve katili, Suat: Demir'in şoförü ve Elena'nın katili
18	Yalçın-Buse	Ayça	Yalçın: Hırsız, Ayça'yı tanımıyor. Buse: striptizci, Yalçın'ın kız arkadaşı
19	Timur, Alev	Timur, Kenan	Alev: Timur'un eski eşi ve katili, Timur: Kenan'ın katili
20	Erdem, Kaan	Sude	Erdem: Sude'nin çalıştığı sette kostümcü

Dizinin her bölümünde katillerin maktullerle çeşitli şekillerde ilişkileri olduğu anlaşılır. Bu ilişki genellikle iş arkadaşlıklarını, sosyal arkadaşlıkları, aile ilişkilerini ve bir şekilde çeşitli sebeplerle tanışılan kişileri kapsar. Sevgililer ve eski eşler de ilişkide olunan tanındıklar arasında yer alır. Yabancılar tarafından öldürülen kişilerin sayısı tanındıklar tarafından öldürülenlere göre son derece azdır. Dizi içinde bunun temel sebebi, birbirini tanıyan kişilerin birbirleri hakkında çok fazla şey bilmeleridir. Dizideki karakterlerin; birbirlerinin sırlarını, yaptıkları iyi ya da kötü şeyleri bilmeleri, birbirlerine şantaj yapmaları; dostlukları düşmanlığa çeviren en önemli sebeplerdendir. Bazen mevki sahibi olma isteği, kendisine verileceği düşünülen bir mevki ve gücün başkasına verildiğini görmenin hayal kırıklığı cinayet sebebi olmaktadır. Arkadaşların katil olduğu cinayet vakalarının sayısı daha fazladır. Aile üyeleri ikinci sırada yer alır. Çok samimi olunmayan bir sebeple tanışılan ya da ara sıra görüşülen kişilerin katil olarak 3.sırada yer aldığı görülür. Bulguların yüzde (%) olarak ifadesi aşağıda Şekil 6'da yer alır:

Şekil-6: Katillerin Yakınlık Derecelerinin Yüzdelik İfadesi

Dizide işbirlikçilerle ve suç ortaklarıyla birlikte 34 katil, 30 cinayet vakası bulunmaktadır. İlk 20 bölüm içinde yer alan 30 cinayet vakasında katiller, kendilerini haklı gördükleri, hak ettiklerini alamadıklarını düşündükleri için cinayet işlemeyi son çare olarak görürler. Burada haksızlığa uğrayan ya da uğradığını düşünen kişilerin neredeyse tamamı bilinçli olarak cinayet işleme kararı verir. Sonucun ölüm olacağını bilerek cinayet eylemini gerçekleştirirler. Katiller, bir yere kadar şantajlara boyun eğip bir yere kadar sinir oldukları insanlara tahammül ederler. Sırları açığa çıkmasın

diye cinayet işleyenlerin genellikle planlı hareket ettikleri, gerekirse birden çok cinayet işledikleri görülür. Aşırı öfkeye kapılarak cinayet işlenebildiği, bazen sarhoşken farkında olmadan cinayet işlenebildiği görülür. Bir kadını arzulayıp arzusuna karşılık bulamadığı için cinayet işleyen katiller ortaya çıkabilir. 2.bölümde Ada'yı kendisine karşılık vermediği ve taciz olarak nitelendirilebilecek olan davranışını Yusuf öğrenmesin diye, Hasan cinayet işlemiştir. Ada'yı golf sopasıyla kafasına vurarak etkisiz hale getirmeye çalışır, bağırmaya çalıştığı için öldürür. Burada, Hasan cinayet işleme niyetinde değilken Ada ile bahçede karşılaşması Ada'nın sarhoş olması bu yüzden ilginç davranışlarda bulunması, rahat tavırları, Hasan'a cesaret vermiştir. Ancak işler istediği gibi gitmeyerek sarpa sarmıştır. Aslında sadece özür dileyerek oradan ayrılması, onun için sadece işinden olma sebebi olabilecekken Hasan, yaptığı şeyin duyulmaması için cinayet işlemiştir. Bu da onun hem işinden hem özgürlüğünden olmasına sebep olmuştur. Ayrıca Ada'nın cinayetiyle ortaya çıkan bir yasak aşk ilişkisi, Ada'nın sevgilisi Ümit'in de çocukluk arkadaşı Yusuf'u öldürmesine yol açmıştır. Bölümde iki yakın arkadaştan birinin katil diğerinin maktul olduğu görülür. Yine tanıdıklar hatta arkadaşlar tarafından öldürülen kişiler sınıfında ele alınabilecek bir cinayet vakası görülür. Ada'nın cinayeti ise diğer tanıdıklar tarafından öldürülen maktuller sınıfında ele alınabilir.

Katillerle maktullerin tanıdık olma durumunu sayısal verilerle ifade edecek olursak Tablo-4 bize kaç vakada tanıdık, arkadaş, aile bireyi ve diğer kişiler tarafından cinayet işlendiğini göstermektedir.

Tablo-4: Katillerin Maktullerle Yakınlık Derecesi ve Vaka Sayıları

Yakınlık Derecesi	Sayı
Aile ve akrabalar	8
Arkadaşlar ve iş çevresi	10
Sevgili	1
Diğer tanıdıklar	9
Yabancılar Suça dolaylı karışanlar	6

Tablo-6 bize suça karışan ya da doğrudan suç işleyenler arasında arkadaşların 1/3'lük kısmında yer aldığını gösterir. 34 katil arasında yabancıların sayısı oldukça azdır. Aileler üyeleri arasında işlenen cinayetler genellikle kıskançlık, öfke, daha fazla maddi olanağa sahip olma isteğinden kaynaklanır. Kardeşler arasında işlenen cinayetler arasında bir kişinin sürekli daha gözde olması, kıskançlık sebeplerindendir. Sibel ve Funda'nın çekişmeli kardeşlik ilişkisinin Sibel'i ölüme götürdüğü bölümde, Funda kardeşine büyük bir kıskançlık duyar. Onun küçüklüğünden beri ailesinin bir tanesi olduğunu, hep onun el üstünde tutulduğunu ifade eder. Sürekli onun arkasını toplayan insan olmaktan bıkmıştır. Üstelik, evli bir kadın olmasına rağmen Sibel, kocasını aldatır. Daha öncesinde ise Funda'nın sevgilisiyle birlikte olur. Bütün bunlar Funda'nın Sibel'e olan öfkesini daha da körükler. 3'lü cinayet vakasını konu olan 11.bölümde cinayet sebeplerinin eş kıskançlığı ve öfkesi, çocuğun babaya duyduğu kızgınlık olduğu görülür. Hikmet Cevheroğlu'nun cinayeti bir anne-oğulun iş birliği ile işlenmiştir. Babasının ölümünü planlayan ve gerçekleştiren Ateş, aile avukatı Mert Kırımlı tarafından av evinin bahçesinde öldürülür. Aslında Ateş, Serkan yerine öldürülen yanlış bir hedef olmuştur. Serkan'ın öldürülmek istenmesi, dedesinin ölümünün şüpheli olduğunu iddia etmesinden kaynaklanır. Dedesinin mezarının açılması için başvuruda bulunacağını söylemesi, cinayetin ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Bu nedenle Hikmet Cevheroğlu cinayetinde Ateş ile iş birliği yapan Mert, cinayetin ortaya çıkmaması için bir başka cinayet daha işlemiştir. Serkan'ı kandırarak dağ evine çağırması ve orada öldürmüştür.

Arkadaşlar ve iş çevresi tarafından öldürülen kişiler arasında Serdar'ın cinayeti bu duruma örnek verilebilir. Birlikte büyüdükleri Mehmet Ali ile yasa dışı işlere karışan Serdar, aşık olduğu için evlenmeyi ve bu işleri bırakmayı düşünmesi sebebiyle arkadaşı Mehmet Ali ve patronu Adnan tarafından denize atarak öldürülür. Arkadaşlar ve iş çevresi tarafından öldürülen kişilerin sayısı oldukça yüksektir. Esra Hemşirenin ölümü iş arkadaşı ve patronu tarafından planlanmıştır. Kuyumcu Osman Keser'in cinayeti ise eline geçen paradan haberdar olan ve parayı almak isteyen çocukluk arkadaşı tarafından planlanmıştır. Fotoğrafçılık kulübü üyesi iki arkadaşın birinin fotoğraflarının daha güzel olması diğerini kıskandırır. Bu kıskançlık

Sevinç'in arkadaşı Aslı'ya tuzak kurarak, onu boş bir inşaat alanında öldürmesine sebep olur. Cenk ve Büşra'nın öldürüldüğü 13.bölünde katil, tiyatro kulübü başkanı, Cenk'in ve Büşra'nın kulüpten arkadaşı Tolga'dır. Arkadaşlar arasında kıskançlık, para sahibi olma isteği, suçlarını örtbas etme düşüncesi ile cinayet işlendiği görülmektedir. Arkadaşlarını çok seven kişiler bile öncelikle kendi çıkarlarını düşünerek hareket etmektedir. Esra Hemşirenin cinayetini konu alan 4.bölümde bu durum görülür. Esra, takdir edilen çalışkan, işini iyi yapan yeni başhemşire olmuş iyi niyetli bir insandır. Yaptığı ilaç sayımındaki eksikleri tespit etmesi ve hastane başhekimine bildirmesi, onun aslında arı kovanına çomak sokmasına sebep olur. Olaya iyi niyetiyle yaklaşan Esra, işin içinde başhekim Kemal'in de olduğunu bilmez. Kemal, doktor Ali'nin Esra'yı öldüreceğini anladığı halde onu durdurmaya çalışmaz. Sonuçta Ali, ilaç kaçakçılığına devam edebilmek için Esra'yı öldürmeye karar verir.

Sevgilisi tarafından öldürülen tek kişi Yaprak'tır. Sarhoş olduğu için ne yaptığını bilmemesi, onun saldırgan bir hale gelmesine cinayet işlemesine sebep olur.

Diğer tanındıklar sınıfında yer alanlar, maktullerle doğrudan ilişkisi bulunmayan, iş icabı tanışılan kişilerdir. Sürekli çalışılan iş arkadaşları iş icabı tanışılan kişilerden ayrıdır. Örneğin turizm firması çalışanı Ender, Amelya'yı ve Ruth'u Türkiye'ye getiren kişidir. İş dolayısıyla iki kadınla tanışır. Ancak onların iş arkadaşı değildir. Yabancılar ve suça dolaylı karışanlar, maktulle ilişkisi olan kişileri tanıyanlar, maktulle hiçbir ilişkisi olmayanlar da ilk 20 bölümde yer alır.

3.2.4.5. Vaka Çözümünde Adaletin Sağlanmasına Yönelik Başvurulan Yöntemler

Her bölümünde ayrı bir cinayet soruşturmasının ele alındığı “*Kanıt*” isimli polisiye dizide, genellikle suçluları yakalamak için başvuru yöntemler benzerlik göstermektedir. Bölümlerin başlangıcında öncelikle cesedin olduğu alan olay yeri inceleme uzmanlarınca incelenmektedir. Her bir delil, büyük bir titizlikle delil torbalarına ve kutularına konarak incelenmek üzere alınmaktadır. Parmak izi analizleri, DNA analizleri, balistik raporları, telefon konuşmalarının takibi gibi birçok ayrı analiz yöntemi kullanılmaktadır.

Ölümün ne kadar süre önce olduğu, cinayetin hangi yöntemle işlendiği, ölen kişinin cinsel saldırıya uğrayıp uğramadığı, yapılan otopsi ile belirlenebilmektedir. Hatta ölünün boğulup boğulmadığı, zehirlenip zehirlenmediği, öldürücü vuruşun vücudun hangi noktasına yapıldığı gibi detaylar yapılan otopsi ile belirlenmektedir. Zehirlenme şüphesine karşılık maktul için bir toksikoloji raporu çıkarılmaktadır. Ölmeden önce maktulün ne yiyip içtiği, cinsel ilişkiye girip girmediği de kolaylıkla anlaşılabilir. Katilin tespit edilebilmesi için elde edilen her bulgu, son derece büyük bir önem taşımaktadır.

Olay yerinde bulunan DNA örneklerinin kime ait olduğu, şüphelilerden alınan DNA örnekleri ile karşılaştırılmaktadır. Böylelikle katilin ya da olay yerinde kimlerin bulunduğu tespiti yapılabilmektedir. Hatta intihar süsü verilen cinayetlerin dahi nasıl işlendiğini çözmek üzere özel çalışmalar bulunmaktadır. Esra Hemşirenin ölümünün araştırıldığı bölümde rekonstrüksiyon çalışmasının yapıldığı görülmektedir. Burada düşen kişinin olası pozisyonları değerlendirilerek olayın intihar olup olmadığı anlaşılmaya çalışılmıştır.

Elde edilen DNA örnekleri maktulün anne ya da baba tarafından akrabası olup olmadığını tespit etmeye bile yaramaktadır. Kullanılan araçların plakaları, olay yerine yakın ya da olay yerini gören güvenlik kameralarının görüntüleri, görgü tanıklarının ifadeleri olayı aydınlatmada son derece yardımcı faktörlerdir. Ancak dizinin bütün bölümlerinde dikkatimizi çeken şey, her zaman delillerden yola çıkılarak hareket edilmesidir. İnkârı mümkün olmayacak kadar kesin delillere ulaşıldıktan sonra şüphelilerin kesin katil oldukları anlaşılmakta ve itirafları mümkün olmaktadır. Her bölümde bütün suçluların kendilerini aklamaya çalıştığı ama en sonunda katil oldukları delillerle ispatlandıktan sonra suçlarını itiraf ettikleri görülür. Bölüm sonlarında genellikle katillerin ve suça karışan kişilerin aldıkları cezalar, almaları istenen cezalar gösterilir. Bazen de katillerin sadece tutuklandıkları bilgisi verilir.

3.2.4.6. Suçlulara Ulaşırken Kullanılan Yöntemler

Cesedin bulunmasından sonra olay yeri inceleme biriminin titiz çalışması ile deliller toplanmaktadır. Saç teli, kan lekesi, parmak izleri, mermi kovanları, ölü

kişilerin ceset incelemesi gibi deliller alınıp bilimsel koşullar altında laboratuvarda incelenmektedir. Delil incelemesi sonunda cinayetin çözülmesine adım adım yaklaşılmaktadır. Olay yerinden alınan DNA örnekleri ile katillerin ve olay yerinde bulunan kişilerin kimlikleri tespit edilmektedir. Silah kullanılmışsa alınan mermi çekirdeklerinin balistik incelemesi yapılmakta, hangi silaha ait olduğu anlaşılmaktadır. Silah ruhsatlıysa kimin üzerine olduğu, ruhsatsız olsa bile daha önce hangi suçlarda kullanıldığı bulunabilmektedir. Ayrıca maktulün ve şüpheli kişilerin kıyafetleri, çeşitli eşyaları incelenerek cinayet çözümüne yardımcı olabilecek detaylar elde edilebilmektedir. Örneğin, ilk bölümde battaniye üzerinde bulunan sperm örnekleri cinayetin çözümünde son derece yardımcı olmuştur.

Toplanan deliller, polisleri katile götürmede en önemli ipuçları olmaktadır. Alınan her bir delilin ilgili konuda uzman kişilerce incelenmesi cinayet soruşturmasında sonuca ulaşmayı daha da kolaylaştırmaktadır. Ayrıca şüphelerini ve delilleri bir araya getiren polislerin çapraz sorgu teknikleri cinayet vakalarını çözmede kullanılan en etkili yöntemlerdir.

Dizide Prof. Sevil Atasoy, bilimsel bilgilerden yola çıkarak olayların nasıl çözüldüğünü, kullanılan teknikleri dizi aralarında seyirci ile paylaşmaktadır. “*Kanıt*” bu haliyle normal bir diziden ayrılarak yarı belgesel yarı standart dizi formatında devam etmektedir. Başlangıçtaki suç, delillerin bulunması, bilimsel tekniklerle laboratuvarda incelenmesi ile aydınlatılmaktadır. Kişilerin davranışları, ifadeleri, şüpheli tavırları gerçeği ortaya çıkarmada büyük ölçüde yardımcı olmaktadır. Böylece sıkı bir çalışma yürüten cinayet büro ekipleri, olayları yavaş ama emin adımlarla ilerleyerek çözebilmektedir. Adalet yerine getirilirken bilimsel tekniklerin kullanımı, adalet kavramını güçlendirmektedir.

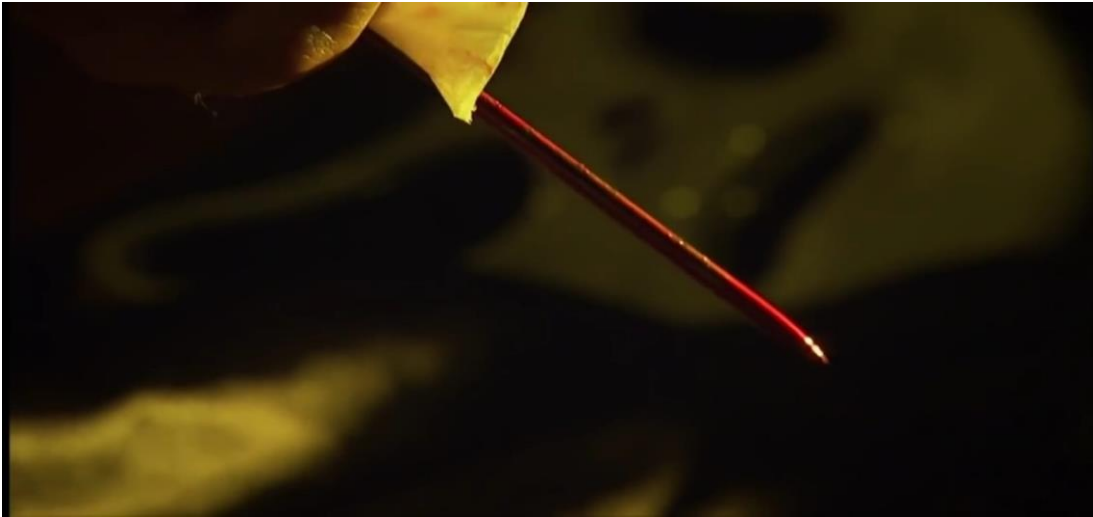
3.2.4.7.Öldürme Eylemi Sırasında Eylemin Anlatım Şekli

Şekil-7: Öldürme Eyleminin Anlatımı

Bölümlerin başında ilk olarak ya bir ceset ya da bir kişinin öldürüldüğü gösterilmektedir. Öldürülme sahnesi görülse bile katilin yüzü gösterilmeyerek gizem unsuru korunmaktadır. Dizinin ilk 20 bölümünde ağırlıklı olarak ele alınan suçlar, cinayettir. Bunların yanında ise kumarhane işletmek, kaçak balık avlamak, ilaç kaçakçılığı, hırsızlık, banka soygunu gibi farklı suçlar da görülmektedir.

Kesici-delici aletle yaralama ve öldürme vakalarında genellikle sahne daha geniş açıdan ve uzaktan gösterilmektedir.

Şekil-8: Delici Cisimle Öldürme Sırasında Ekranda Görülen Kanlı Buz Kıracağı

Şekil-9: İkinci Bölümde Ada'nın Bahçıvan Tarafından Boğularak Öldürüldüğü Sahne

Boğma sahnelerinde ise kurbanların yüzündeki acı ve can vermeden önceki çırpınışları daha belirgin gösterilmektedir. Zehirlenerek öldürülen kurbanlarda genellikle kendini kaybetme durumu ve baygınlık sonrası gelen ölüm görülmektedir. Bunların yanı sıra boğuşma sahneleri, kafaya sert bir cisimle vurma gibi eylemler genellikle net şekilde gösterilmektedir. Ancak aşırı şiddet ve kan içeren sahneler, daha örtük şekilde verilmektedir. Örneğin, dizinin ikinci bölümünde kız arkadaşı ile birlikte olan çocukluk arkadaşını Ümit, golf sopası ile döverek öldürmüştür. Bu sahne örtük anlatımla bize cinayetin işlendiğini göstermiştir. Polisler eve geldiğinde yerde yatan Yusuf, yerdeki kan, Ümit'in gömleğinde kan ve elinde kanlı sopa olduğu görülmüştür. Hayat kadınlarını hedef alan katilin hikâyesini anlatan 14.bölümde de yine ölümler sezdirme yöntemiyle gösterilmiştir. Perde arkasında görünen bir adamın kendinden aşağı seviyede birine vurduğu izleyiciye sezdirilmiştir. Sonrasında ise olay yeri inceleme ekiplerinin ağzı bantlı ve kolları bağlı bir kadın cesedinin olduğu otel odasını incelediği gösterilmektedir

Dizide gösterilen suç anları, kurbanların çaresizliğini ve katillerin cinayeti işleme yöntemlerini bazen açıkça bazen örtülü bir şekilde anlatmaktadır. Onların suçu gizlemede kullandığı yöntemler de dizinin her bölümünde ayrıntılı olarak gösterilmektedir.

Tablo-5: Suç Anının Sahneye Yansıma Şekilleri

BÖLÜMLER	SUÇ İŞLENME ANI	
	Örtük	Açık
1.Bölüm		Kesici Delici Alet Kullanımı
2.Bölüm	Kafaya sert cisimle birden çok kez vurma	Boğma
3.Bölüm	İlaçla Zehirlleme	Kesici Delici Alet Kullanımı
4.Bölüm		Terastan aşağı atma
5.Bölüm		Enjeksiyonla zehirlleme
6.Bölüm	Egzoz Gazı ile zehirlleme-darp	İnsülin almasını engelleme
7.Bölüm		Denize Atma
8.Bölüm		Darp-Boğma
9.Bölüm	Masaj Yağı ile Zehirlleme (2)	Boğma
10.Bölüm		Ateşli Silahla Vurma
11.Bölüm	İlaçla Zehirlleme	Ateşli Silahla Vurma (2)
12.Bölüm		Kesici Delici Alet Kullanımı
13.Bölüm		Ateşli Silahla Vurma(2)
14.Bölüm	Darp-Boğma(2)	
15.Bölüm		Kafasını Merdivene vurma, Kesici Delici Alet Kullanımı
16.Bölüm		Kafasına Taşla Vurma
17.Bölüm		Boğma, Boynunu Kırma
18.Bölüm		Kesici Delici Alet Kullanımı
19.Bölüm	Nikotin Bandı ile zehirlleme	Elektrik Çarptırma
20.Bölüm		Kaplanboğan Bitkisini Peruğa Sürerek Zehirlleme

Dizinin ilk 20 bölümüne baktığımızda cinayet sahnelerinin genellikle daha açık şekilde gösterildiğini fark etmekteyiz. Ancak 2.bölümde ikinci cinayet sahnesi

yoğun öfke barındırdığı ve çok kanlı olduğu için bu kısım daha örtük bir anlatımla verilmiştir. Zehrin masaj yağına karıştırılması yöntemiyle hem masöz hem de müşterinin aynı anda öldüğü bölümde ise ölüm sahneleri izleyiciye gösterilmemiştir. Bu nedenle ölüm yönteminin ifade ediliş biçimi örtük anlatım sınıfında ele alınmıştır. 3.Bölümde ikinci cinayete referans olan önceden işlenmiş bir cinayet daha bulunmaktadır. Katil olarak eski sevgili Levent'in suçlandığı ancak delil yetersizliğinden davanın kapandığı öğrenilir. Sonradan cinayet zanlısının kurbanın kardeşi olduğu ortaya çıkar. Bu vakaya dair göndermede tekerlekli sandalyede oturan Sedef'e kardeşi içinde yüklü miktarda ilaç olan bir su bardağı uzatır. Sedef'in onu içtiğini görürüz. Ancak öldüğü ya da kriz geçirdiği bir sahne ekrana yansımaz.

Şekil-10: Sibel'in Kocasıyla Karşılığı

Şekil-11: Sibel'in Egzoz Gazından Zehirlenmeden Önceki Son Halleri

Şekil-12: Sibel'in Ölü Bulunduğu Sahne

6.Bölümde Sibel'in cinayeti öncesinde kocası ile bahçede itişip kakıştıklarını izleriz. Taner'in Sibel'in üzerine giderek onu sıkıştırmasıyla Sibel'in şekeri yükselir. Nefes alamaz. Sibel, çantasında iğneleri olduğunu söyler. Çantayı elinde tutan kocası iğneleri ona vermez, onu o halde bırakır. Sibel yere yığılır. Kardeşi Funda, onu önünde bulduğu garaja geri sokarak arabasının şoför koltuğuna oturtur. Burada ona parmağına taktığı yüzükle vurduğunu görürüz. Ancak yüzüne vururken yüzündeki yaralanmayı net olarak görmeyiz. Eline taktığı eldiven ve eldiven üzerine taktığı yüzükte gördüğümüz kandan, onun kardeşinin yüzünü kanattığını anlarız. Sibel'in egzoz gazı ile zehirlendiği anı ekranda görmeyiz.

Şekil-13: Ateş'in Ormanda Vurularak ölmeden Önceki Son Görüntüsü

Şekil-14: Ateş'in Ormanda Ölü Bulunması

Şekil-15: Ölü Bedene Yakın Plandan Bakış

Şekil-16: Serkan'ın Ölü Bedenine Tepeden Bakış

11.Bölümde üç cinayet vakası çözülmüş, bunların bir tanesi soda içine katılan zehir yoluyla olmuştur. Bu ölüm vakasında ölüm anı ya da Hikmet'in kalp krizi geçirdiği an kameraya yansımamıştır.

Nikotin bandı ile zehirlenme yöntemi ise 19.Bölümde görülmüştür. Nikotin bantları Timur tarafından eritilerek öksürük şurubuna karıştırılmıştır. Bu şekilde zehirlendiğini fark etmeyen Kenan, öksürüğünü kesmesi amacıyla kullandığı şurubu içtikçe daha da kötüleşmiş, en sonunda ölmüştür. Tam ölüm anı kameraya yansımamış, fenalaştığı an ile öldükten sonraki an izleyiciye gösterilmiştir.

3.2.4.8. Dizide Adalet Olgusunu Sağlamak İçin Suçlulara Verilen Cezalar

Polisiye bir dizi olan Kanıt, cinayet soruşturmalarını konu aldığı için verilen cezalar da genellikle müebbet ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezaları şeklindedir. Ancak şantaj ya da herhangi bir hafifletici unsur söz konusu olduğunda hapis cezalarının belli bir süre ile sınırlandırıldığı görülmektedir. Bazı bölümlerde katil bir kişi iken bazı bölümlerde yardımcıları ya da azmettiricileri söz konusu olmakta ve katiller en az iki kişi olabilmektedir. Dizide maktul ile anlaşılamayan ve şüpheli durumda bulunan birçok kişi sorgulanmaktadır. Dizinin ilk 20 bölümüne

baktığımızda cinayet olayına karışmış ya da doğrudan cinayet işlemiş olan kişilere verilen cezalar onların eylemleri ve niyetleri ile doğru orantılıdır. Kanıt'ın birinci bölümünde evli olan bir kadının sevgilisi ile birlikte kocasını öldürmesi konu alınmıştır. Bu suça karşılık ikisi de müebbet hapis istemiyle yargıya sevk edilmiştir. Diğer bütün bölümlerde de cinayet işleyen kişilerin genellikle ağırlaştırılmış müebbet ya da müebbet cezası aldığını görmekteyiz. Kasıt ve planla suç işleyen kişilerin ağırlaştırılmış müebbet ile cezalandırıldığı bölümlerin sonunda gösterilmektedir.

Tablo-6: Katillerin İşledikleri Suçlar ve Aldıkları Cezalar

Bölümler	Suçta Kasıt		Cezalar	Cinayet Sayısı
	Önceden Planlı	O anda karar verilmiş		
1.Bölüm	Evet		Ceza açıklanmadı	1
Suçta karışan:1				
2.Bölüm	Evet	Evet	Ceza açıklanmadı, değiştirilmiş müebbet	2
Suçta karışan: 2				
3.Bölüm	Evet		Müebbet Hapis	2
Suçta karışan:1				
4.Bölüm	Evet		Müebbet hapis, 25 yıl hapis, 10 yıl hapis	1
Suçta karışan:3				
5.bölüm	Evet		Ağırlaştırılmış Müebbet	1
Suçta Karışan:1				
6.Bölüm	Evet		Müebbet Hapis, 25 Yıl Hapis	1
Suçta karışan:2				
7.Bölüm	Evet		Ceza Açıklanmadı	1
Suçta karışan:2				
8.Bölüm	Evet		Müebbet Hapis, 7 yıl hapis, ceza açıklanmadı	1
Suçta karışan:3				
9.Bölüm	Evet		3 kez ağırlaştırılmış müebbet	3
Suçta karışan: 1				
10.Bölüm	Evet		Ceza açıklanmadı	2
Suçta karışan:2				
11.Bölüm	Evet		Ağırlaştırılmış Müebbet, 25 yıl	3
Suçta karışan:3				
12.Bölüm	Evet		Müebbet Hapis	1
Suçta karışan:1				
13.Bölüm	Evet		Ağırlaştırılmış müebbet hapis	2
Suçta karışan:1				
14.Bölüm	Evet		Ağırlaştırılmış müebbet	2
Suçta karışan:1				
15.Bölüm	Evet		Ağırlaştırılmış müebbet	2
Suçta karışan:1				
16.Bölüm	Evet	Evet	Müebbet hapis, 17 yıl hapis	2
Suçta karışan:2				
17.Bölüm		Evet	Müebbet Hapis, Müebbet Hapis	2
Suçta Karışan:2				
18.Bölüm		Evet	Müebbet Hapis, 12-20 yıl arası hapis istemi	1
Suçta karışan:2				
19.Bölüm	Evet	Evet	12-18 yıl hapis istemi	2
Suçta karışan:2, Biri öldü				
20.Bölüm	Evet		Müebbet Hapis, Müebbet Hapis	1
Suçta karışan:2				

Tablo-6'da cinayet vakalarına ilişkin katillerin, suç ortaklarının ve azmettiricilerin almaya aday olduğu ya da aldığı cezalar gösterilmektedir. Dizide suça karşılık alınacak olan ceza kesinleşmediği için genellikle müebbet hapis istemiyle ya da belli bir yıla denk gelen hapis istemiyle yargılama yapıldığı belirtilmektedir. Savcılığa sevk edilen suçlular için verilen cezalardan bazıları dizinin sonunda gösterilmemiş, sadece suçluların tutuklandığı görülmüştür. İlk 20 bölümde işlenen suça karşılık hangi cezayı aldığı gösterilmeyen suçlu sayısı 5'tir. Süreli hapis cezası istemiyle yargılanan suçlu sayısı 8'dir. 1 kişi değiştirilmiş müebbet hapis cezası istemiyle yargılanmıştır. 11 kişi için müebbet hapis cezası istenmiştir. 5 kişi için ağırlaştırılmış müebbet, 1 kişi için de üç kez ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası istendiği görülmektedir.

Suça karışan kişi sayısı her bölümde değişmektedir. Bazen katil, birden çok kişiyi planlayarak öldürmekte bazen de planlamadan bir ya da daha çok kişinin ölümüne sebep olmaktadır. Ancak planlı ya da plansız kasten öldürme suçundan yargılanan kişiler için genellikle müebbet hapis cezası istenmektedir. Suçun ağırlığına göre ceza daha da ağırlaştırılmakta ya da hafifletici sebeplerle cezanın ağırlığı azaltılmaktadır. Örneğin 9.bölümde 3 kişiyi planlayarak öldüren Ender, bunu suçunu örtbas etmek için yapmıştır. Normalde şantaja uğradığını polise bildirdiği takdirde Amelia ceza alacaktır. Ancak çocuk pornosu izlediği için şantaja uğrayan Ender, polise gidememiş suç teşkil eden cinsel fantezileri ortaya çıkmasın diye, 3 kişinin katili olmuştur.

19.Bölümde ise Alev, kendisine sakat doğan çocuğunun öldüğünü söyleyen Timur'u hiç aklında yokken bir öfke sonucu öldürmüştür. Cinayeti planlamaması, Timur tarafından kandırılmış olması suçu hafifletici sebepler arasında görülmüş, 12-18 yıl arasında hapis cezası istemiyle yargılanmaya başlanmıştır.

Suçluların cezalarını çekmesinde onların niyetleri, suça zorlanıp zorlanmadıkları gibi hafifletici unsurlar göz önünde bulundurulmaktadır. Bunun sonucunda işlenen suçun ağırlığına uygun olarak yasalarda belirtilen hapis cezaları

suçlulara uygulanmaktadır. Ancak dizide bazen suçluların hangi cezayı aldığı belirtilmemekte sadece tutuklanarak savcılığa ve ceza evine gönderildiği vurgulanmaktadır. Bu şekilde her suçlunun cezasını çekmesi sağlanarak adalet olgusunun yerine getirilmesi amaçlanmaktadır.

Dizide suçlu olan kişilerin, hukuksal adalet aracılığıyla cezalandırılacağı vurgulanır. Suç işleme şekli fark etmeksizin, öldürülen kişi kim olursa olsun, herkes için adalet aranması gerektiği dizide ifade edilen bir detaydır. Hayat kadını katili olan bir erkek ile arkadaşını, eşini, tanımadığı birini öldüren kişiler arasında ayırım yapılmaz. Cinayet işleyen kişilerin kimi zaman hayat kadınları ya da eskortlar için aşağılayıcı cümleler kurduğunu dizinin bazı bölümlerinde görebiliriz. Hayat kadını olduğu için onlara istediği işkenceyi yapabileceğini düşünen ve onları öldüren bir katil de cinayet işlemekten hüküm giymektedir. Dizi, hiçbir sınıftan insana ayrımcılık yapmayan tavrıyla her cinayet vakasının çözümünü detaylı olarak gösterir. Kimi kimsesi olmayan cinayet kurbanlarının da vakaları çözüme kavuşturulur. Çok nüfuzlu ama suça karışan kişiler de diğer bütün suçlular gibi suçlarının karşılığı olan cezayı alırlar. Genel olarak bakıldığında dizi içinde adalet kavramını güçlendiren öğeler arasında:

- i. Polislerin ellerindeki yetkiyi kötüye kullanmaması,
- ii. Deliller elde edilirken yasal yolların tercih edilmesi,
- iii. Şüphelilerin ifadeleri alınırken yoğun şiddet içeren yöntemler kullanılmaması,
- iv. Her suçlunun hukuk sistemi içinde ceza alması gerektiği mesajının verilmesi yer almaktadır.

“*Kanıt*” özelinde ele aldığımız suç, cinayet eylemini içermekte, adalet ise katil ya da katillerin cezalarını çekmesi şeklinde vuku bulmaktadır. Cezalar, suçlulara ve katillere, işledikleri suça karşılık Türk Ceza Kanunca uygulanan hapis cezası şeklindedir. Yani, suçlular, yaptıkları suç eyleminin karşısında bazen müebbet bazen süreli olmak üzere hapis cezasına çarptırılarak özgürlüklerinden kısıtlanırlar.

SONUÇ

Suç, insanın var olduğu günden bugüne çok farklı araçlarla ve şekillerle işlenmeye devam etmektedir. Bununla baş edebilmek adına devletin koymuş olduğu çeşitli kurallar, yasaklar ve cezalar bulunmaktadır. Ceza kanunu kapsamında suç sayılan bir eylemi gerçekleştiren kişiler suçlu kabul edilmektedir. Suçları sabitleşen kişilerin, işledikleri suçun ağırlığına uygun şekilde cezalandırılmaları sağlanmaktadır. Yasalardaki boşluklar bazen suçluların yeterince ceza almamasına sebep olsa da ceza hukuku büyük ölçüde toplumun düzenini sağlama amacı taşımaktadır.

Hukuk dışında felsefe ve sosyoloji de suçun nedenlerini anlamaya yönelik çalışmalarla ilgilenmektedir. Bu nedenle çeşitli suç teorileri ortaya konmuştur. Toplumsal anlamda suçun kontrol altına alınması için hukuk kuralları bağlayıcı niteliktedir. Hukuk kurallarının varlığı toplumda suç işlenmesine engel olamasa da suçluların işledikleri suçun cezasını çekmeleri için vardır. Suça karşılık ceza uygulamadaki asıl amaç, toplum içinde kimsenin bir başkasını öldürebileceğini düşünmemesidir. Cinayet işleyen ya da işlemeyi düşünen kişilerin ise bunu yaptığında karşılığında ceza alacağını bilmesi istenmektedir. Suç ve adalet kavramlarının sıklıkla ele alındığı alanlardan biri de medyadır. Hemen hemen tüm medya araçları toplumlarda yaşanan suçları ve yargı süreçlerini çeşitli şekillerde araçlarına taşımaktadırlar. Bu iki kavramın ele alındığı medya ürünlerinin ilk sıralarında televizyon dizileri de yer almaktadır. Toplumun büyük kesimi tarafından ilgiyle takip edilen televizyon dizilerinde suç ve adalet kavramlarının nasıl ele alındığı ve izleyiciye nasıl yansıtıldığı önem kazanmaktadır. Bu nedenle “*Kanıt*” dizisi özelinde suç ve adalet kavramlarının temsilini ele aldığımız bu çalışmada dizinin ilk 20 bölümü içerik analizine tabi tutulmuştur. Kanıt dizisinin ilk 20 bölümü içinde tanıdığı ya da tanımadığı kişileri çeşitli sebeplerle öldüren katiller görülmektedir. r.

Dizide suçlular, kendilerince adaleti sağladıklarını düşünerek bazen hırs için bazen kıskançlık ve intikam için cinayet işlemektedir. Ancak içerik analizi kapsamında incelediğimiz bölümlerde cinayet vakalarının tamamında katillerin ceza

aldıkları görülmektedir. Planlanarak ya da aniden karar verilmiş olan cinayetlerde suçluların yakalanma oranları arasında bir fark bulunmamaktadır. Adaletin kişilerce değil, devlet eliyle yani hukuk tarafından sağlanması gerektiği mesajı, dizinin genelinde verilmeye çalışılmaktadır. Günlük hayatta karşılaşılan haksızlıklar ve hukuk alanında yaşanan bazı boşluklar gündelik hayatta, kişilerin kendi adaletini sağlama duygusunu açığa çıkarabilmektedir. “*Kanıt*” dizisi, bu noktada adalet kavramını ele alırken polislerin, cinayet soruşturmasında hiçbir detayı atlamaması, zengin-fakir ayrımı gözetmeksizin herkese yasalar önünde eşit şekilde davranılması yönüyle dikkat çekmektedir. Ayrıca delilleri elde etmede tamamen yasal yollara başvurulması, izleyiciye adalet kavramının yasalar kapsamında vuku bulmasının önemini anlatmaktadır.

“*Kanıt*”, anlatım diliyle suça ve suçluya yaklaşımıyla diğer dizilerden farklılık göstermektedir. Her bölümde cinayet vakaları çözüme ulaştırılmakta, ancak dizinin asıl mesajı suç işlemenin kötülüğünü ifade etmektedir. Bu noktada dizi, aslında olması gerekene daha yakın bir duruş sergilemektedir. Kötülüğü güçlendirmek yerine iyiliği ve adaleti ön plana çıkarmaktadır.

Edinilen bulgular göstermektedir ki birçok farklı gerekçe ile suç işlenebilmektedir. İnsanların öfkelerini dizginleyemedikleri için suç işledikleri, bunun yanında daha fazla güç için suça karıştıkları görülebilmektedir. Suçu suçla örtmek ve açık vermemek için cinayet işleyenlerin olduğu dizinin bazı bölümlerinde görülür. “*Kanıt*” suçluların yakalanacağı ve işledikleri suçlar karşılığında özgürlüklerinden olacakları mesajını veren bir dizidir. Bu haliyle yapım, suça göz yuman polisiye dizilerden farkını ortaya koymaktadır.

Dizide ön plana çıkan olay yeri inceleme kavramı, her olayın üstün bilimsel tekniklerle çözülebileceğinden ziyade, hızlı olmanın önemine vurgu yapmaktadır. Delillere en kısa sürede ulaşmanın DNA analizi yaparken ne kadar önemli olduğu vurgulanmaktadır. Olay yerinin etrafı en kısa sürede çevrilerek dışarıdan kimsenin girmemesi sağlanmaktadır. Bu durum, kanıtların bozulmaması için önem taşımaktadır. Olay yeri inceleme ekibinin delilleri bozmaması ayrıca dikkat edilmesi gereken bir başka durumdur. Bunun için galoş, eldiven, özel araştırma kıyafetleri

kullanılarak olay yerinde istenmeyen farklı DNA'ların ortaya çıkması engellenir. Dizi içinde olay yeri kavramı, elde edilebilecek bulguların doğru ve kısa sürede elde edilmesi gerektiği vurgusunu yapar. Suç, kime karşı ve neden olduğu önemsenmeksizin yasalarca belirtilen tanıma uygun şekilde işlendiyse, kişinin suçlu olduğu tespit edilir. Öldürülen kişi toplumsal hayatta ahlak kurallarını önemsemeyen, etrafına kötü davranan biri olsa da yasalar gereği herkesin yaşama hakkı olduğu dizide vurgulanan bir başka durumdur. Bütün bunlar göz önüne alınarak, dizinin olay yeri inceleme kavramına bilimsel açıdan doğru bir yaklaşım sergilediği ifade edilebilir. Suçlulara ve hukukun adaletine karşı “*Kanıt*”, olması gerekene yakın bir tutum sergilememektedir. Bu yönüyle yapım, suçu ve adaleti Türk Ceza Kanunlarında belirtilen suçlar ve cezalar kapsamında ele almaktadır. Bilimi de işin içine dahil etmesiyle Kanıt, belgesel-polisiye türünde özgün bir anlatım içeriğine sahiptir.

KAYNAKÇA

- Abisel, N. (1999). *Popüler Sinema ve Türler*. (2.Baskı). İstanbul: Alan Yayıncılık.
- Akçay, Habibe (2011:). Kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı bağlamında sosyal medya kullanımı: Gümüşhane Üniversitesi üzerine bir araştırma. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*. 33, 137-162.
- Akpınar M. Raşit (2014). *Sosyal Ağların Fıkhi Boyutu*. Ed: M. Doğan Karacoşkun Çevre ve Ahlak Sempozyumu Bildiri Metinleri, Gaziantep, 221-235.
- Alaca, B. (2008). *Ülkemizde Bilişim Suçları ve Suça Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji (Sosyal Antropoloji) Anabilim Dalı, Ankara.
- Alacakaptan, U. (1975). *Suçun Unsurları*. Ankara.: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Artuk, M. E. ve Gökçen, A. (2016). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Adalet Yayınevi.
- Aybay, A., Aybay, R., ve Pehlivan, A. (2015). *Hukuka Giriş* (11. Genişletilmiş Baskı). İstanbul: Mega Basım Yayım, Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Aydın, E.D. (1992). *Bilişim Suçları ve Hukukuna Giriş*. Ankara: Doruk Yayınları.
- Bağlı, M., Erkan, R., Sümer, F., ve Ünver M. (2002). *Sosyal çevrenin sokak çocukluğuna ve çocuk suçluluğuna etkisi*. 1.Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu, Türkiye Çocukları Yeniden Özgürlük Vakfı, 54.
- Balo, Y.S. (1995). *Suç mağduru ve suç faili olan çocuklar açısından çocuk suçluluğu ve çocuk mahkemeleri*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara.
- Bayraktar, K., Okur, A.R., Öztekin, S., Tekil, F., Tezel, A., Yayla, Y., Yavuz, C., ve Yenisey, F. (1990). *Yasalarımız Haklarımız*. İstanbul: Tüsiad Yayınları.
- Bayram, M. (2015). Ronald Dowarkin' de Adalet Kavramı. *International Journal of Humanities and Education*, 1(1), 66-75.
- Berger, J. (2014). *Görme Biçimleri*. (20.Basım). İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Bourdieu, P. (1997). *Televizyon Üzerine*. (Çev: Turhan Ilgaz). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bozkurt, E. (2002). *Hukukun Temel Kavramları*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Burkay, S. (2009). Sosyal problem görünümüyle sapma ve suç. (Ed. Adaklı, N.). *Sosyal Problemler Sosyolojisi* (2.Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Burr, V. (2012). *Sosyal İnşacılık*. (Çev. Arkonaç, S.). Ankara: Nobel Yayınları.
- Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedi (1992). İstanbul: Milliyet Gazetecilik

- Cankaya, Ö. (2003). *TRT: Bir Kitle İletişim Kurumunun Tarihi 1927-2000*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Canter, David (2011). *Suç Psikolojisi*. (Çev. Ali Dönmez, Işıl Çoklar Başer, ve Meltem Güler). Ankara: İmge Kitabevi.
- Cevizci, A. (2002). *Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Chadjitheodorou, G.S. (2014). The “C.S.I. Effect”: Legal and ethical issues concerning the impact of televised forensic science on the criminal justice system. *Researchgate Journal*, 1-13.
- Cheviron, N. T. (2013). *Televizyon ve İçimizdeki Şiddet*. İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Çakır, G. (2015). *Profesyonel Dizi Yazarlığı*. İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Çaplı, B., (2002). *Medya ve Etik*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Çatalbaş, Dilruba (2000). *Tecimsel yayıncılık ve kamu hizmeti kavramı bağdaştırılabilir mi? normatif ve teknolojik söylemlerin karşılaştırılması*. I. İletişim Kongresi, İstanbul. 375-379.
- Çeçen, A. (2010). *Adalet Kavramı*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Çelebi, A. (2010). *Şiddetin Eleştirisi Üzerine* (1.Baskı). İstanbul: Metis Yayınları
- Çelenk, S. (2001). *Türkiye’de Televizyon Programcılığının Gelişimi ve Genel Eğilimleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Çelenk, S. (2005). *Televizyon Temsil Kültür*. Ankara: Ütopya Yayıncılık.
- Çevik, B. (2016). *Evveliyat KPSS Anayasa Vatandaşlık Ders Bilgisi*. Ankara: İsem Yayıncılık.
- Demirbaş, T. (2017). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. (Güncellenmiş 12.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Doğan, N. (1990). Çocuk suçluluğu ve çocuk mahkemeleri. *Adalet Dergisi*, Ocak-Şubat, 174.
- Dowler, K. (2006). Constructing crime: media, crime and popular culture. *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*, 837-850.
- Dowler, K., Thomas, F. ve Welsh, A. (2011). Constructing crime and justice on film: meaning and message in cinema. *Contemporary Justice Review*, 457–476.
- Dönmezer, S. (1994). *Kriminoloji*. (Gözden Geçirilmiş 8. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları.
- Dönmezer, S. ve Erman, S. (2016). *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*. İstanbul: Der Kitabevi.
- Durmaz, Ş. (2005). *Bilişim Suçlarının Sosyolojik Analizi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetim Ana Bilim Dalı, Ankara.

- Edgerton G. ve Jones J (2008). A Brief History of HBO (Eds.: Gary R. Edgerton, and Jeffrey P. Jones). *The Essential HBO Reader*. Kentucky: The University Pres of Kentucky.
- Erdentuğ, S. (1977). Suç kavramının kültür farklılığı açısından değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Antropoloji Dergisi*. 10. 75-84.
- Erhan, E. (2017). İnsan kaynakları tedarikinde sosyal medyanın rolü. *Ekonomi, İşletme ve Yönetim Dergisi*. 1(1), 53-63.
- Ertuğrul, H. ve Turpçu, M. (2011). *Temel Hukuk*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Evlilyaoğlu, E. (2016). *Televizyon dizilerinde suç ve cezanın temsili: Karadayı Dizisi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Fukuyama, F. (2000). *Büyük Çözülme İnsanın Doğası ve Toplumsal Düzenin Yeniden Oluşması* (1.Baskı). (Çev. Avcı, Z. ve Aydemir, A. T.). İstanbul: Sabah Kitapçılık.
- Geçer., E. (2015). *Medya ve Popüler Kültür*. İstanbul: Nadir Kitap.
- Genç, A. ve Uyguç, Ü. (1998). *Radio Televizyon Haberciliği*. İstanbul: Avcıol Basım Yayım.
- Hall, S. (2017). *Temsil: Kültürel Temsiller ve Anlamlandırma Uygulamaları*. (Çev.: Dündar İ.) İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- İçli, T. (2001). *Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- İçli, T. (2003). *Toplumdan Kopuş: Suç ve Şiddet*. Ankara: Martı Yayınları.
- İçli, T. (2007). *Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- İlhan, V. (2010). *Medya ve gerçeklik: 15-24 yaş arası gençlerin televizyon dizilerini izleme pratiklerindeki dönüşüm*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- İnal, A. (1999). *Televizyonda Tür ve Temsil Yıllık*. Ankara: Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi.
- Kahraman, M. (2013). *Sosyal Medya 101 2.0* (2. Baskı). İstanbul: Mediacat Yayıncılık.
- Kejanlıoğlu, B. (2004). *Türkiye’de Medyanın Dönüşümü*. Ankara: İmge Yayıncılık.
- Koch, J., Porter, G., Salamonson, Y. ve Weaver, R. (2012). The CSI effect at university: forensic science students’ television viewing and perceptions of ethical issues. *Australian Journal of Forensic Sciences*, 1–11.
- Komisyon (2016). *Vatandaşlık Genel Kültür*. (Cilt 9). Ankara: İhtiyaç Yayıncılık.
- Kongar, E. (1995). *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kulaksızoğlu, A. (1998). *Ergenlik Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Marsh, I. ve Melville, G. (2009). *Crime, Justice and the Media*. Oxon: Routledge.
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü* (Çev. Akınhay, O. ve Kömürcü, D.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

- Monaco, J. (2009). *Bir Film Nasıl Okunur?* (11.Baskı). İstanbul: Oğlak Yayınları.
- Montesquieu, L. (2014). *Kanunların Ruhu Üzerine*. (Çev. Baldaş, H.) İstanbul: Hiperlik Yayınları.
- Mora, N. (2011). *Medya Çalışmaları Medya Pedagojisi ve Küresel İletişim*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Mutlu, E. (2008). *İletişim Sözlüğü*. (1.Baskı). Ankara: Ayraç Yayınları.
- Nelson, R. (2007). Quality TV Drama: Estimations and Influences Through Time and Space (Eds. McCabe, Janet ve Akass, Kim). *Quality TV Contemporary American Television and Beyond* (38-52). New York: I.B. TAURIS.
- Oktaylar, H. C. (2015). *Genel Yetenek Genel Kültür Vatandaşlık Bilgisi*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Öktem, N. ve Türkbağ, A. U. (2014). *Felsefe, Sosyoloji, Hukuk ve Devlet* (Altıncı Basım). İstanbul: Der Yayınları
- Özden, Z. (2004). *Film Eleştirisi*. (2.Baskı). Ankara: İmge Kitabevi.
- Özkan, A. S. (2004). *Kadın Çalışmalarında Disiplinler Arası Buluşma*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.
- Özkan, R., (2013). Televizyon dizilerinin üniversite öğrencileri üzerindeki etkilerinin belirlenmesi (Niğde Üniversitesi Örneği). *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 8(12), 1017-1029.
- Özkan, Töre E. (2010). *İstanbul Film Endüstrisi*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Özlü, E. (2010). *KPSS Anayasa Güncel Olaylar*. Ankara: Yediiklim Yayınları.
- Parker, S. (2013). The portrayal of the American Legal System in prime time television crime dramas. *The Elon Journal of Undergraduate research in communications*, 108-115.
- Pekman, C. ve Tüzün, S. (2012). Turkish Television Serials: The Economy and Beyond. *Cinéma & Cie International Film Studies Journal*, 12(19), 93-105.
- Polat, H. (2018). Geleneksel medyada temsil sorunu: Alternatif bir mecra olarak yeni medya. Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Saks, M. J. ve Schweitzer, N. (2007). The CSI Effect: popular fiction about forensic science affects the public's expectations about real forensic science. *Jurimetrics* 47, 357-364.
- Saran, N. (1968). *İstanbul şehrinde polisle ilgisi olan on sekiz yaşından küçük çocukların sosyo-kültürel özellikleri hakkında bir araştırma*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No:1362, 18.
- Serim, Ö. (2007). *Türk Televizyon Tarihi 1952-2006*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Şeref, G. (1993). *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*. Ankara: Turhan Kitabevi.

- TDK. (1992). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Thompson, J.B. (2013). *İdeoloji ve Modern Kültür*. (Çev. Çetin, İ.). Ankara: Dipnot Yayınevi.
- Thompson, R. (1997). *From Hill Street Blues to ER Television's Second Golden Age*. New York: Syracuse University Pres.
- Topakkaya, E. (2009). Aristoteles'te adalet kavramı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 628-631.
- Tufan, B. (2001). *Sosyal Sorunlar-Ders Notları*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu.
- Tüzün, S. (2015). Turkey's emergence as a regional exporter of television drama sector: strenghts and challenges. (Eds. K.M. Baharul Islam ve Nandita Roy). *New Directions in Media* (99-117). New Delhi: Bloomsbury.
- Yavuzer, H. (1996). *Çocuk ve Suç*. (Sekizinci Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi,
- Yörük, E. (2012). Televizyonda nitelik sorunu hakkında bir tartışma: Behzat Ç. Örneği. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 67(3), 219-263.
- Yüksel, M. (2011). *Hukuk Sosyolojisi Yazıları*. Ankara: Siyasal Yayınevi.

İNTERNET KAYNAKLARI

- Bahar, Halil İ. ve Fert, İ. (2008). The debate over recent recorded crime in Turkey. *International Journal of Social Inquiry* 1(1), 89-104.
<https://dergipark.org.tr/download/article-file/165089> Erişim Tarihi: 10.05.2019.
- Elmas, A., Er, T., ve Sayar, G., (2018). *Suç ve Medya. Etkileşim 1* (2).
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/710649> Erişim Tarihi: 12.06.2019.
- Gündoğan, Ali O. (2003). *Hak ve Adalet. Muğla Üniversitesi Adalet Sempozyumu Bildirisi* (<http://www.aliosmangundogan.com/PDF/Bildiri/Ali-Osman-Gundogan-Hak-ve-Adalet.pdf>) Erişim Tarihi: 9.05.2019, 15.03.
- MEGEP (2009). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Uyum Güçlüğü Gösteren Çocuklar*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı. 24-27.
http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Uyum%20Güçlüğü%20Gösteren%20Çocuklar.pdf Erişim Tarihi: 12.02.2019, 14.55.
- Karadaş, N. (2013). Televizyon dizilerinde gücün temsili. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*. 2(2). 80-82.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/83859> Erişim Tarihi: 15.09.2019.

Kırçıl, A. G. (2009). *Türkiye’de medya suç ve ahlaki panik ilişkisi*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı, İstanbul. <https://docplayer.biz.tr/108710032-Turkiye-de-medya-suc-ve-ahlaki-panik-iliskisi.html> Erişim Tarihi: 15.09.2019.

RTÜK (2013). *Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması 2012*. Ankara: Kamuoyu Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı 14-18. <https://bianet.org/system/uploads/1/files/attachments/000/000/854/original/TV.pdf?1369050412>

Dizi Kaynakları

Avcı, E. (2005-2007). *Hırsız Polis*. <http://www.beyazperde.com/diziler/tum/tur-13018/onyil-2000/> Erişim Tarihi: 13.09.2019.

Bokenkamp, J. (2013-2019). *Blacklist*. https://www.imdb.com/title/tt2741602/?ref =nv_sr_1?ref =nv_sr_1 Erişim Tarihi: 13.09.2019

Dalkıran, B. (2010). *Kanıt*. <https://www.kanald.com.tr/kanit/ozetler/6-bolum/1862.aspx>, Erişim Tarihi: 13.09.2019.

Heller, B. (2008-2015). *The Mentalist*. <http://www.beyazperde.com/diziler/tum/tur-13018/> Erişim Tarihi: 13.09.2019.

Kayımtu, A. ve Kayımtu, M. (2013-2014). *Galip Derviş*. <https://www.kanald.com.tr/galipdervis/ozetler/genel-hikaye/3995.aspx> Erişim Tarihi: 13.09.2019.

Steven, K. (2013-2019). *Peaky Blinders*, <http://www.beyazperde.com/diziler/tum/tur-13018/> Erişim Tarihi: 13.09.2019.

Yağmurdereli, O. (1999-2003). *Yılan Hikayesi* <http://sinematurk.com/film/36953-yilan-hikayesi/> Erişim Tarihi: 13.09.2019.